ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.

BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden

TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Géén misgreep

De regeering heeft gisteren in tweeden termijn haar politiek tegenover de P. N.I. nog nader verdedigd en toegelicht. Met vreugde mag worden vastgesteld, dat in deze instantie van geest en karakter van dit beleid een nog scherper en sprekender beeld werd verkregen dan toen de regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken Dinsdag het woord voerde. Nu, los van het papier, — dat uit den aard der zaak veel meer overweging heeft gekend dan het spontane woord—vond de heer Kiewiet de Jonge gelukkige vergelijkingen om ons de gedachtengang der regeering nader te brengen. Wij willen hier nog een passage citeeren:

Wanneer toch, in welk land ook, de overheid, in een zeer korte spanne tijds, krijgt een groot aantal behoorlijk gedocumenteerde berichten over naderende strafbare feiten, naderend in zeer grooten omvang en in zeer nabije toekomst, dan is het voor die Overheid onder geen enkele omstandigheid geoorloofd om niet als de regeering deed, krachtig preventief in te grijpen en daardoor het begaan van die strafbare feiten te voorkomen, dan wel wanneer deze feiten het karakter van een poging zouden hebben, hiertegenover op te treden.

Van den enkelen politiedienaar tot het hoogste gezag omgeven van al zijn apparaten, moet in elke samenleving worden aanvaard, ja zelfs geëischt, dat, wanneer voldoende aanleiding bestaat het begaan van een misdrijf te vreezen, zoo spoedig en afdoende als mogelijk is moet worden ingegrepen. Dat is geen vraag van politiek, geen vraag van rechts of links, maar een vraag van handhaving der openbare orde, welke voor iedere overheid geboden is.

De hr. Kiewiet de Jonge, regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken: Dan mag dat, mijnheer de voorzitter, met alle middelen, die de overheid op dat oogenblik noodig acht in verband met het karakter en den omvang van datgene wat zij vermoedt dat dreigende is. Wanneer men zich op dit standpunt stelt, is het evident dat de vraag naar de noodzaak van dat optreden, op het moment zelf, niet voor discussie vatbaar is. Een geheel andere vraag, die echter eerst beantwoord kan worden, achteraf, wanneer de resultaten van het optreden bekend zijn geworden, is of, en in hoeverre, die noodzaak inderdaad bestond. Maar de greep van 29 December was, bij de dringende dreiging, onontkoombaar en kon dus, in dit opzicht nimmer, zooals de heer Middendorp meent, een misgreep zijn.

Wanneer men een oogenblik zou uitgaan van de onderstelling, dat de vele geruchten en berichten alle onjuist zouden zijn geweest, wanneer men zoover wil gaan te veronderstellen dat het regeeringsoptreden achterna zou blijken door geen enkel feit te worden gesteund en gerechtvaardigd, dan toch kan men het optreden onder den drang van zooveel verschillende streken, uit zooveel verschillende bronnen, nimmer een misgreep noemen. Ik mag dit misschien, mijnheer de voorzitter, nog in een enkel beeld samenvatten. Wanneer de buurman van het geachte lid den heer Middendorp hem vannacht telefoneert: Mijn huis staat in brand, verzorg je eigen huis anders slaat de brand over, en de heer Middendorp neemt dan maatregelen om dien brand, dien hij vermoedt dat elk oogenblik op zijn huis kan overslaan, tijdig te keeren, doch den volgenden morgen blijkt, dat — ik neem hier nu die uiterste mogelijkheid — er bij dien buurman in het geheel geen brand is geweest, dan mag toch de zorg, welke de heer Middendorp als goed huisvader voor zijn gezin en have genomen had, nimmer als een misgreep worden beschouwd. Integendeel, zij zal worden beschouwd als nakoming van een plicht, welke, onder de omstandigheden zooals de huisheer die zag en moet zien, niet alleen verantwoord, maar kortweg geboden was.

Alle vergelijkingen gaan mank, zoo ook deze. De regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken is een te scherpzinnig man om dit niet zelf te erkennen. Maar nochtans brengt zij ons, gelijk wij zeiden, den geest van het regeeringsbeleid nader dan vele weloverwogen woorden.

Er is geen sprake geweest van een misgreep, en er kan geen sprake zijn van een misgreep, wanneer de regeering optreedt tegen een actie, die gewild of ongewild moet leiden tot verdriet en ellende. Dit moge dan nu ook voor de toekomst het parool der overheid blijven!

R.

Tweede termijn.

De verklaringen der regeering ten aanzien van haar beleid zijn blijkbaar voor de rechts-georiënteerde groepen in den Volksraad volkomen afdoende geweest: men vernam in tweeden termijn uit dien kring nog slechts een enkele opmerking. Maar merkwaardigerwijze ontbrak ook nagenoeg elk woord van waardeering. Het is welhaast niet aan te nemen, dat wie ook ter rechterzijde getroiseerd zou zijn door het feit, dat de regeering ten aanzien van de gebeurtenissen van 28 December opening van zaken weigert. Vandaar, dat wij deze onbewogenheid merkwaardig noemden.

Hoe dat zij, in ieder geval haperde er iets aan de „associatie“ van regeering en rechterzijde.

Associatie? zal de lezer vragen. Waarom niet een handzamer en duidelijker term, bijvoorbeeld: samenwerking?

Wie dit vraagt is een vreemdeling in het Hertogspark.

Daar is namelijk nu twee vergaderingen lang weer over „associatie“ gesproken, en op een enkele uitzondering na bedoelden de heeren niets anders dan ... samenwerking in een of anderen voren.

Dit debat gaf geen opwekkend beeld van de verbeeldingskracht, het doorzicht en de analytische vermogens van onze volksvertegenwoordigers. Om een woord uit dit debat aan te halen: de eene spreker zeide van de andere, dat hij unificatie, associatie, federatie, en samenwerking doorelkaar haspelde. Waarop de tweede antwoordde, dat dit nu juist zijn bezwaar tegen de uiteenzettingen zijner collega's was!

Wij vreezen, dat het gelijk aan beide zijden was: en het ergste was, dat dit alles zich afspeelde in de intellectueele parterre, waartoe voor deze gelegenheid zelfs de besten uit den Raad afdaalden. Waar men dan opgewonden ... langs elkaar heen praatte.

Zou het niet mogelijk zijn, althans globaal de associatie-politiek te omlijnen, zoodat men in de toekomst althans een redelijke basis voor discussie heeft? Wij willen, er in alle bescheidenheid, wel een poging toe doen. In ieder geval kan thans reeds worden vastgesteld, dat niemand in den Volksraad ook slechts een poging in die richting deed. En voorts, dat wat thans in de partij, die zich trotsch en fier de „Nederlandsch Indische Associatie partij“ noemt — een groep dus, die „Associatie“ zeker niet als w e r k m e t h o d e, doch als een essentieel element van haar wezen beschouwt — blijkbaar onder dit begrip wordt verstaan, niet meer is dan een ledigen vorm zonder inhoud ... een caricatuur.

Wij zullen ons dan te gelegener tijd, meteen beijveren dit aan te toonen.

R.

NEDERLANDSCH - INDIE.

De Eendaagsche.

De stremming te Linggapoera is opgeheven. De loop der treinen is thans weer normaal, meldt Aneta.

De P.S.I.-regeering.

Het is geen Poeasa-mop, doch een officieel besluit van de jaarvergadering der Partij Sarekat Islam, kort geleden in Djokja gehouden: een raad van departements-directeuren werd ingesteld.

De volgende departementen werden officieel geopend:

Departement van Financiën—chef of directeur dr. Soekiman.

Departement van Kaoem Boeroeh—directeur Karto Soewirio.

Departement van Onderwijs—directeur Masdjiat.

Departement van Vrouwenbeweging—directrice (*vacant*).

Departement van „Jeugd-beweging“—directeur Samsoemiridjal.

Voorzitter van den raad van directeuren: H.O.S. Tjokro Aminoto.

Men ziet, de heeren Van den Bussche, en Hardeman kunnen hun „Indonesische“ collega's begroeten.

Nog vóór het „Indonesia Merdika“ is bereikt heeft de P.S.I. de huishouding in eigen hand. (*A.I.D.*)

Dr. D. J. H. Nijèssens.

De heer dr. D. J. H. Nijèssens, de bekende anthropoloog is, na veel meeningsverschil, eervol ontheven van de ter-beschikking-stelling bij het Indische Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen. Het *A.I.D.* meldt nu dat hij zal optreden als leeraar bij de H.B.S. te Soerabaja.

Het anthropologisch laboratorium zal echter blijven bestaan, zij het dan ook zonder steun van het comité, boven genoemd. Het blijft verschillende publicaties, etc., uitgeven, waartoe het van verschillende particulieren, die hierin belang stellen, medewerking verkrijgt.

De leiding berust nu bij den oud-majoor der cavalerie H. Heering.

Mr. J. H. Van Hasselt †

Te 's-Gravenhage is de voorzitter van den Beniso, mr. J. H. Van Hasselt, overleden.

Aldus seint Aneta ons.

De heer van Hasselt is jaren lang advocaat te Semarang geweest en onderhield reeds daar bizondere relaties met de bedrijfswereld. Hij was voorzitter der Handelsvereeniging en voorzitter der V.I.V. Na zijn terugkeer in Nederland (in 1919), werd de overledene, die, naar wij gelooven thans een goed vijftiger zal zijn geweest, secretaris van den intusschen opgerichten Bond van Eigenaren van Ned. Ind. Suikerondernemingen, waarvan mr. Ramaer, na jarenlang vertegenwoordiger van het suikersyndicaat te zijn geweest, van de oprichting af het presidium bekleedde. Toen deze bekwame en invloedrijke figuur genoodzaakt was zich terug te trekken in verband met zijn gezondheidstoestand, bleek in den toenmaligen secretaris de aangewezen opvolger reeds aanwezig. Den 1en October 1921 trad mr. v. Hasselt als voorzitter van den Beniso op. De krachtige hand van Ramaer, die de suikerindustrie in een moeilijke periode ontviel, bleek niet zóó diep gemist te worden als men had moeten vreezen; mr. van Hasselt was (al bleek dat niet, of zeer zelden naar buiten) een man van overeenkomstige statuur als zijn voorganger.

In den laatsten tijd is zijn naam, die overigens meestal „buiten de krant“ bleef, al was hij een der invloedrijkste mannen in de organisaties van de suiker, eenige malen genoemd in verband met het conflict tusschen de industrie en den voorzitter van den ondernemersbond. Mr. v. Hasselt was geen leider die voor wien ook, al was het prof. Treub, bereid zou zijn de inzichten die hij na ampel beraad voor juist hield prijs te geven. Dit was zijn kracht — misschien was het tevens zijn zwakheid.

Hoe dit zij, een moeilijke periode heeft de suikerindustrie juist aan dit onbezweken doorzettingsvermogen en deze ijzeren vastboudendheid — welker uitingen immer een natuurlijke hoffelijkheid vertoonden, die voor den tegenstander niet zelden even gevaarlijk was als de kracht zijner argumenten—meer te danken gehad, dan in het kort bestel van een vluchtig herdenkend woord kan worden neergeschreven.

In 1927/28 is mr. v. Hasselt nog in Indië geweest; hij bezocht daar o.a. alle suikerfabrieken. Na zijn terugkeer is de voorzitter van den Beniso niet meer op volle kracht geweest: een sleepende ziekte ondermijnde hem. Toch was er geen reden te vreezen, dat het einde zoo spoedig komen zou. Zondag werden hier ter stede berichten ontvangen, die op een zorgwekkenden toestand duidden.

De heer van Hasselt was behalve voorzitter van den Beniso ook secretaris, en later voorzitter, van den Bond van Vorstenlandsche Landb. Ondernemingen.

Een figuur van ongewone afmetingen gaat met hem heen

R.

Geen blank Front.

In een te Blitar gehouden propagandabijeenkomst van de Vaderl. Club heeft het Hoofdbestuurslid de heer mr. P.M. C. J. Hamer, o.a. het verwijt besproken dat de V.C. een blank front zou vormen.

De heer Hamer zette in het kort de beginselen der V.C. uiteen, terwijl hij — met het oog op de aanwezigheid van den Regent en andere Inlandsche B.B.-ers — zeide, gaarne deze bijzondere gelegenheid te willen aangrijpen, om te verklaren, dat de verwijten van verschillende bestrijders der V.C.-beginselen, als zou deze vereeniging een blank front vormen, als absoluut onjuist gequalificeerd kunnen worden. De V.C. wil met loyale Inlanders volgaarne samenwerken tot verhooging van de welvaart van allen, die deze gewesten bewonen; uit hoofde van haar beginsel „verinniging van den band tusschen Nederland en Ned.-Indië“, zoekt zij uiteraard alleen aansluiting met diegenen der Inlandsche bevolking, die het Nederlandsch gezag voor deze gewesten noodzakelijk achten.

De strijd der V.C. richt zich hoofdzakelijk tegen die politieke partijen in Nederland, door wier optreden ongewenschte toestanden hier te lande in het leven worden geroepen; deze strijd richt zich over de hoofden der leiders van de nationalistische partijen heen en moet door de V.C., in samenwerking met loyale Inlanders, gevoerd worden.

Weerbaarheidscorps te Medan.

Te Medan werd, naar Aneta meldt, een weerbaarheidscorps opgericht, waartoe 70 aanwezigen toetraden.

Kwaadwillige neergelegd.

Uit Koetaradja wordt geseind, dat een militaire patrouille in het Meulabosche den kwaadwillige Chatiboema neerlegde. (Aneta).

De Chef van het Bandoengsche Postkantoor.

Onze correspondent te Bandoeng schrijft:

Omtrent den persoon van den hoofdkantoorchef van het postkantoor te Bandoeng den heer De La Fosse, doen sedert eenige dagen verschillende geruchten de ronde, o.m., dat genoemde heer uit zijn ambt ontzet zou zijn, hetgeen echter ten eenenmale onjuist is!

Dit gerucht vloeide vooral voort uit het feit, dat de heer De la Fosse, nadat hem Zaterdag l.l. door den substituut officier van justitie te Batavia, den heer J.A. Jonkman, een verhoor was afgenomen, niet meer op kantoor was gekomen.

Zaterdag l.l. werd de heer De la Fosse ontboden bij den chef van het dienstvak administratie van den P.T.T., alwaar hem het verhoor werd afgenomen. Dit verhoor was de inleiding van een van hoogerhand noodig geoordeeld onderzoek. Daarbij bood de heer De la Fosse z è l f aan om verlof te nemen, teneinde het onderzoek te vereenvoudigen.

In den tijd der Indische Partij was de heer De la Fosse een heftig voorstander van de beginselen van deze partij en schaarde zich aan de zijde van den heer Douwes Dekker. Maar sedert heeft hij in geen tien jaren meer aan politiek gedaan. Van zijn vroegere ideeën is hij echter niet teruggekomen.

Medio vorig jaar werd te Bandoeng door de „Midpost“, de vakvereeniging van middelbaar personeel der P.T.T., de steun gevraagd van den heer De la Fosse. Op voorwaarde, dat de vereeniging niet aan politiek zou doen liet de heer De la Fosse zich met haar in. Toen men later toch aan politiek deed, verliet genoemde heer de vereeniging weer.

Verdere redenen tot het koesteren van achterdocht ten opzichte van den persoon van den heer De la Fosse werden gevonden in het feit, dat genoemde heer zich in October van het afgeloopen jaar had bevonden in het bioscoopgebouw van het Oranje-casino te Bandoeng waar de heer Soewardi Soerjaningrat zou spreken. Deze heer is een persoonlijke kennis van den heer De la Fosse. Tevens had de heer De la Fosse den heer Soewardi in het openbaar begroet, (hij had hem in langen tijd niet gezien), terwijl hij zich voorts in bepaalde bewoordingen moet hebben uitgelaten tegenover zijn personeel, dat momenteel verklaringen hieromtrent moet afleggen.

Er kwamen vermoedens, dat de heer De la Fosse weer begon over te hellen tot zijn oude ideëen.

Bij zijn superieuren staat de heer De la Fosse bekend als een bekwam P.T.T.-ambtenaar!

De Filmcensuur.

Een correspondent te Soerabaia schrijft ons:

Van verschillende zijden worden klachten geuit ten aanzien van de keuring der klankfilms door de desbetreffende commissie te Weltevreden.

Deze commissie is nog steeds niet in het bezit van een apparaat voor de vertooning van sprekende films, zoodat zij hoogstens capabel is, dergelijke rolprenten als zwijgende films te beoordeelen. In dit verband moet men niet uit het oog verliezen, dat in geheel Batavia nog geen apparaten voor de zg. talking pictures aanwezig zijn.

Voor den inhoud van het gesproken en gezongen gedeelte neemt men thans genoegen met manuscripten, die verstrekt worden door de importeurs der films; hierbij wordt eene garantie verlangd, dat de inhoud overeenkomt met den opgenomen tekst.

Het behoeft wel geen betoog, dat eene nauwgezette nalezing van al deze manuscripten veel tijd vordert, en hierdoor kan verklaard worden, waarom op Java nog zoo weinig sprekende films vertoond worden. Het filmbedrijf ondervindt hiervan in meer dan één opzicht de nadeelige gevolgen, naar het moment, waarop de filmcommissie zich zal hebben aangepast aan den modernen tijd.

Wij vernamen, dat somtijds sprekende films gedurende een maand door de commissie aangehouden worden, welke periode toch zeker veel te lang van duur is.

Pensioenfonds voor Europeesche locale Ambtenaren.

De regeering heeft den Volksraad verzocht van raad te willen dienen nopens het ontwerp van een algemeenen maatregel van bestuur tot buitenwerkingstelling van het bepaalde onder 11 ten 2°, van het Koninklijk besluit van 14 Januari 1922 No. 32 tot regeling van het beheer en het toezicht van commissarissen over het Pensioenfonds voor Europeesche locale ambtenaren in Nederlandsch-Indië. De strekking daarvan is, het aantal commissarissen van 2 op 3 te brengen.

Gedeputeerden.

Wij vernemen, dat in ieder geval de vergadering van den Provincialen Raad, waarin het college van Gedeputeerden zal worden vernieuwd — en eventueel uitgebreid — niet zal plaats hebben voor de poeasa ten einde is. Het zal dus wel Maart worden voor die vergadering plaats heeft.

Het is mogelijk, dat onder de nieuwe leden, die dan tevens zitting zullen nemen, zich Gedeputeerde Oto Soebrata bevindt. Bij de nieuwe lezing der stembiljetten is hij, naar men weet, afgevallen, maar wij hooren dat een benoemd lid van Pasoendan zal aftreden om plaats te maken voor den tegenwoordigen Gedeputeerde.

Mocht de heer Soebrata weder in den Raad verschijnen, dan is zijn herkiezing daarmee intusschen niet verzekerd, want men weet, dat de heer Wiranata Koesoema ook aspiraties in die richting heeft. Het valt onder die omstandigheden te verwachten, dat de Inlandsche fracties zich zeer zullen beijveren het te verwachten voorstel tot uitbreiding van het college te doen aannemen: dan komt er ruimte voor twee Inlandsche gedeputeerden en kunnen beide heeren worden gekozen.

De regent van Bandoeng moet dan als zoodanig aftreden; men zegt, dat de wensch om zijn tegenwoordig ambt te verlaten niet vreemd is aan het verlangen zich als gedeputeerde verdienstelijk te maken.

De Herrie in de K.N.G.

De afdeeling Malang van de vereeniging „Kolonisatie Nieuw-Guinea“ heeft op de ontvangst van het telegram van het hoofdbestuur te Semarang, waarin de aankondiging, dat het afdeelingsbestuur te Malang zich als „geschorst“ had te beschouwen, besloten en bloc uit te treden; de 450 leden tellende afdeeling Malang zal bedanken als lid van de K.N.G., en zich constitueeren tot het: „Departement Immigratie en Kolonisatie Nieuw-Guinea.“

De aanwezige en nog te verwachten inkomsten dezer nieuwe vereeniging zullen worden benut tot het zelfstandig uitzenden van Europeesche kolonisten naar Nieuw-Guinea.

Het voorloopig bestuur (het oude afdeelingsbestuur) heeft hierbij op het oog de terreinen bij Andei, gelegen in het Arfakgebergte (Vogelkop).

Met dit al heeft de K.N.G. een 450 leden verloren en een afdeeling, welke weliswaar „lastig“ heette, doch inderdaad een groote dosis initiatief en „pushingpower“ vertoonde ...; een afdeeling — en dat dient erkend —, welke de verschoten banen der K.N.G. gedachte nieuwe kleuren gaf, aldus de *N. S. Ct.*

Bond van Houthandelaren-Stapelplaatsleveringcontractanten.

Wij vernemen, dat op den 28sten Januari 1930 werd opgericht de Bond van Houthandelaren-Stapelplaatsleveringcontracten. (B.H.S.)

De bond stelt zich ten doel de behartiging van de belangen van hier te lande werkende en erkende houthandelaren in den ruimsten zin en tracht dit doel te bereiken met de hem wettig ten dienste staande middelen en in het bijzonder door een nauwe samenwerking te zoeken met den Dienst van het Boschwezen en het Djatibedrijf, hopende dusdoende, de gezonde ontwikkeling van het houthandelbedrijf in Nederlandsch-Indië zooveel mogelijk te bevorderen.

Het bestuur van den bond hoopt ten zeerste, dat bij ingrijpende veranderingen in de werkwijze van den dienst van het Boschwezen, noodig geoordeelde verandering in vorm, sorteering of verzilvering van het product e.d., alle zaken, ten nauwste samenhangende met de vitale belangen van de leden van den bond, te mogen worden ingelicht en gehoord, opdat hij in de gelegenheid zij vooraf zijne instemming, dan wel zijne bezwaren kenbaar te maken.

Tot voorzitter van den bond werd gekozen, de heer J.P. Menger, directeur der N.V. Handel-Maatschappij P. Landberg & Zoon te Batavia, alwaar tevens het secretariaat van den Bond is gevestigd.

De lage Prijzen van de Producten.

De *Deli Courant* zegt in een artikel, dat de lage prijzen van de producten de gang van zaken in de cultures begint te beïnvloeden en daarmee het arbeiderstekort, daar nieuwe aanvragen uitblijven, zoodat het tekort spoediger zal zijn ingehaald dan in het begin van 1929 gedacht werd. Een groote maatschappij zette een deel van haar voorgenomen uitbreidingen stop en annuleerde de aanvragen voor een groot aantal arbeiders, terwijl andere maatschappijen overgingen tot een minder snelle afwerking van de voorgenomen ontginnings-programma's. (Aneta).

Ons nummer van heden

(Drie bladen.)

BINNENLAND.

Mr. J.H. van Hasselt, voorzitter van den Beniso, is te 's-Gravenhage overleden.

Te Medan werd een weerbaarheidscorps opgericht.

De treinenloop is weer normaal.

NEDERLAND.

De N.V. Algemeene Commissiehandel te Rotterdam heeft haar betalingen gestaakt.

BUITENLAND.

Moord-aanslag op den nieuwen president van Menico; hij werd in zijn kaak getroffen.

België herstelt de diplomatieke relaties met Rusland.

Vier monarchistische officieren in Rusland ter dood gebracht.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Youth fired six shots on Mexican president Rubio and hit jaw.

Litlle hope Taft's recovery.

Conciliatory-treaty between Italy and Austria signed.

HET DERDE BLAD.

Een bijzondere correspondentie over de spanning in Syrië. — Capablanca bespreekt de vraag, waarom het schaakspel zoo populair is. — Nieuws uit Nederland en het buitenland. — Nieuwe boeken. — Sport en Spel. — Van alle zijden. — Feuilleton.

CHERIBON.

Scheepvaart.

In het tijdvak van 21 t/m 31 Januari 1930 ankerden ter reede van Cheribon 31 schepen met een totaal netto inhoud van 243.211,33 M³.

Pasars.

Bij raadsbesluit van 11 October 1928 werd de „verordening tot bevordering van de openbare orde, netheid, veiligheid, zindelijkheid en gezondheid in de gemeente Cheribon“ in dien zin gewijzigd, dat door toevoeging aan artikel 14 van de woorden „en op particuliere erven“ een einde zou worden gemaakt aan het houden van kleine pasars op particulier terrein.

Gedeputeerden van West-Java maken bezwaar tegen een dergelijke aanvulling en geven den Raad in overweging een verordening op particuliere pasars in het leven te roepen.

B. en W. volgen dit adres en hebben een ontwerp voor zulk een verordening aan den Raad aangeboden.

Het Reglement van Orde.

De heeren Meyer Ranneft. Koesoemo Oetoyo, De Hoog, Kerkkamp, 's Jacob en Thamrin.

Stellen den Volksraad voor:

I. de navolgende wijziging van het reglement van orde:

Het tweede lid van art. 21 wordt gelezen als volgt: (2) In de eerste vergadering van het eerste lid van art. 60 der „Indische Staatsregeling“ bedoelde tijdperk benoemd de Raad voor den duur van dat tijdperk uit zijn midden een voorzitter van de vierde afdeeling. Wanneer de bediening tusschentijds openvalt geschiedt de benoeming van den opvolger voor den verderen duur van dat tijdperk.

II. Te bepalen dat de sub I bedoelde wijziging wordt geacht in werking te zijn getreden bij den aanvang van de 2de gewone zitting van het zittingsjaar 1929 — 1930.

In de toelichting lezen wij o.a.;

Uit het bepaalde in art. 21, lid 1 en 2 Reglement van Orde volgt, dat de Volksraad bij den aanvang van elke gewone zitting opnieuw een voorzitter voor de vierde afdeeling moet kiezen. Normaal bestaat dus tweemaal per jaar of acht maal gedurende een zittingsperiode van den Volksraad de mogelijkheid dat de leiding der vierde afdeeling in andere handen overgaat, terwijl de leiding der andere drie afdeelingen gedurende dien tijd normaal bij denzelfden voorzitter blijft. Voor een dergelijk verschil, wat de leiding betreft, tusschen de vierde en de drie andere afdeelingen, is geen enkele redelijke grond aan te voeren; integendeel, eenheid in deze en continuïteit ook in de leiding der vierde afdeeling is zeer gewenscht, zoowel voor de continuïteit in het algemeen als voor de leden.

Bij de behandeling van het Reglement van Orde in 1926 is bedoeld verschil blijkbaar aan de aandacht ontsnapt.

De Aanslagen in de Buitengewesten.

De meening van Hoofden van Gewest. Bestuur.

In aansluiting op hetgeen wij bereids publiceerden uit de onlangs aan den Volksraad aangeboden Nota van het Kantoor van Arbeid, laten wij hieronder nog uitvoeriger volgen de meeningen der diverse, geraadpleegde Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

De Gouverneur der S O.K.

De heer van Sandick merkte op dat als bezwaren der beheerders tegen de werkwijze der arbeidsinspectie worden aangevoerd:

a. het niet vooraf aankondigen der inspecties;

b. het rechtstreeks in contact treden van de tolken met de koelies;

c. het hooren der koelies buiten tegenwoordigheid van mandoer of assistent (wat echter door eenige administrateurs juist aanbevolen werd) en het niet zoeken van contact met de assistenten door de inspectie;

d. het niet verwijzen van klagers naar den assistent, waardoor diens prestige geschaad wordt.

De Gouverneur verklaart deze bezwaren te voelen, maar vraagt zich tegelijk af, hoe de inspecteur anders op de hoogte moet komen. Bedenkelijk acht hij:

1e. dat ten aanzien van gunstig bestaande ondernemingen de bezoeken niet te voren worden aangekondigd, waardoor beheerder en assistenten niet in de gelegenheid zijn de inspectie geheel mede te maken;

2e. het uitschakelen der assistenten bij het bezoek aan de bij hun afdeeling werkzame koelies.

3e. het verwijderen van de mandoers bij de ondervraging en het groepsgewijze ondervragen, hetgeen weinig kans geeft op het achterhalen van misstanden.

4e. het alleen rondgaan der tolken, waardoor het onmogelijk is te controleeren of zij zich aan hun instructie houden.

Aan de inspecteerende ambtenaren moeten zware eischen van tact en inzicht worden gesteld.

Een splitsing in gunstig en minder goed bekend staande ondernemingen is wenschelijk. Aan de eerste worde van een voorgenomen bezoek vooraf kennis gegeven; het onderzoek geschiede met den beheerder, indien deze het wenscht; hier en daar worden de koelies ondervraagd; zoonoodig met behulp van den tolk, die echter steeds bij den inspecteur blijft. Er moet intusschen naar gestreefd worden, dat de inspecteur voldoende Maleisch en Javaansch kent om persoonlijk te kunnen ondervragen. Verder is ook contact te zoeken met de assistenten, wien vooraf door den beheerder behoort te worden medegedeeld, waar zij den inspecteur kunnen ontmoeten.

Waar daartoe aanleiding aanwezig wordt geacht, ga men strenger en dieper op de zaken in, terwijl bij vermoeden van ongewenschte toestanden dadelijk overleg worde gepleegd met het bestuur. Van bestuurswege kan dan met behulp van de recherche op bedekte wijze verder onderzocht worden.

Benkoelen.

Wat de overige hoofden van gewestelijk bestuur betreft is op te merken, dat zij in het algemeen verklaren, dat tusschen het optreden en het systeem der arbeidsinspectie en de koelieaanslagen geen verband bestaat of is aan te toonen.

De Resident van Benkoelen, die als grondoorzaken vermeldt de politieke stroomingen en de groote uitbreiding der cultures, waardoor vele slechte elementen zijn aangetrokken, neemt intusschen de inspectiewijze uitvoerig in beschouwing. Aanvankelijk moest de arbeidsinspectie wegens de vele misstanden wel uitsluitend optreden voor de rechten der koelies. Nu de planters van tempo doeloe verdwenen en daarmede de toestanden veranderd zijn, gaat de inspectie ten onrechte in deze eenzijdige richting voort wat tot onbillijkheden leidt. De rechten der koelies worden door een vergrootglas bekeken, de plichten worden terzijde gesteld, terwijl toch de arbeider al veel meer heeft dan hem toekomt. De inspectie komt veelal alleen om klachten op te halen, vindt het niet prettig als er geen klachten zijn. De contractant weet dit en verzamelt daarom klachten om den toean fiscaal een plezier te doen en tegelijk „de blanda's van den kebon „maloe te maken en hun een ongelukkigen dag te bezorgen".

„De tolken werden er op uitgezonden om in de koeliepondoks „klachten op te zamelen of uit te lokken, zooals een prokrol bamboe doet. Ook hier geldt dan weer, dat als deze tolk thuis komt zonder klachten, hij zijn tijd niet goed besteed heeft".

Het maakt vaak den indruk, dat beheerders en assistenten bij voorbaat reeds worden beschouwd als beklaagden, waardoor een verkeerde verhouding ontstaat. De inspectie dient niet alleen tegen, maar ook voor den beheerder.

Waar de beheerders thans wel voelen, dat zij met de arbeidsinspectie hebben samen te werken, zijn onderzoekingen buiten tegenwoordigheid van het beheerspersoneel verkeerd. Klachren behooren te worden geuit ten kantote van den administrateur, waar kwesties tot oplossing kunnen worden gebracht en tegen strafbare feiten kan worden opgetreden. Heeft men de beschikking over superieure inspecteerende ambtenaren, dan zou er naar de meening van den Resident geen bezwaar tegen bestaan hun op het gebied van overtredingen der Koelieordonnantie eenige rechterlijke bevoegdheden toe te kennen.

Sumatra's Westkust.

De Resident van Sumatra's Westkust meent, dat er voor de aanslagen meestal geen of slechts een zeer geringe aanleiding bestaat. De oorzaak ligt in de verkeerde wijze van werving, ter verbetering waarvan een centrale regeling noodig is, die het opnieuw aanwerven van reeds als ongewenschte elementen teruggezondenen onmogelijk maakt. Verder dient aan beheerders, opzieners of assistenten, van wier optreden of mentaliteit het uitlokken van aanslagen kan worden verwacht, een vergunning op den voet van art. 17 bis der Koelie-ordonnantie te worden geweigerd of een reeds verleende vergunning te worden ingetrokken. In het gewest Tapanoeli laten de arbeidstoestanden weinig of niets te wenschen over; alleen zijn meer dan een jaar geleden twee aanslagen op nieuwe ondernemingen voorgekomen.

Atjeh.

De Gouverneur van Atjeh ziet de oorzaken der aanslagen in een samenstel van verschillende en uiteenloopende factoren. In de eerste plaats in het losser worden van den band tusschen assistent en arbeider, die vroeger veel inniger en intensiever was, en in het ontactvol optreden van den jongen assistent tegenover den door hem niet begrepen koelie; in de tweede plaats in de totaal gewijzigde mentaliteit van den arbeider, slachtoffer van destructieve propaganda, welke een spoedig reageeren met kapmes of bijl in de hand werkt.

In Langsa is men met de inspectie zeer ingenomen, goeddeels door een veranderd gebruik van de tolken, die niet meer alleen rondgaan; hierdoor is het prestige van den beheerder verhoogd. Verder brengt de inspectie den koelies het idee bij, dat zij zich voor hun kleine nooden en behoeften hebben te wenden tot het beheerspersoneel alvorens bij de inspectie te komen.

Als ondermijning van het prestige van den beheerder wordt algemeen beschouwd het onaangekondigd bezoeken der onderneming en het ondervragen der arbeiders buiten tegenwoordigheid van het ondernemings-personeel, welke meening door den Gouverneur gedeeld wordt. Verandering van deze gedragslijn ware te overwegen ten aanzien van bonafide ondernemingen, aan te wijzen in overleg met den Gouverneur.

Riouw.

Ook de Resident van Riouw heeft bezwaar tegen het uitschakelen van administrateur en assistent bij het hooren der koelies. De inspectie moet er niet van uitgaan, dat er fouten aanwezig zijn, de menschen niet uithooren zoolang tot zij onwaarheden vertellen, waarop de administrateur zich moet verantwoorden, terwijl de koelie er niet strafbaar voor is. Hierdoor wordt de werkgever geprikkeld, gaat over tot het geven van standjes, soms tot een klap, waardoor bij den koelie wrok ontstaat. De inspecteerende ambtenaren moeten voldoende kennis van het Maleisch en liefst ook van het Javaansch hebben om niet afhankelijk te zijn van de tolken. Zij moeten deugdelijk worden opgeleid en liefst worden gekozen uit menschen met praktijk in den omgang met werkvolk.

Palembang.

De Resident van Palembang oordeelt, evenals anderen, dat de noodtoestand het gevolg is van een complex van oorzaken en vereenigt zich verder met uitvoerige beschouwingen van den Assistent-resident Dr. K. J. Boeijinga, die niet in de laatste plaats de onvrijheid van den assistent tot de oorzaken rekent. Verder ook het systeem om uit de cultuur alles te halen wat er in zit. Vooral in de tabak dient er voor gezorgd dat aan den assistent geen te zware taak wordt opgelegd, die tot prikkelbaarheid en onbewust provoceerend optreden leidt. Vaak wordt het alleen rondgaan der tolken als een bezwaar genoemd, terwijl de indruk bestaat, dat de arbeidsinspectie geen voldoende vertrouwen stelt in het Europeesch ondernemingspersoneel, welks gezag door de wijze van inspecteeren ondermijnd wordt.

De Lampongs.

De Resident der Lampongsche Districten vermeldt de grief van planterszijde omtrent het alleen rondgaan van de tolken en het gebruik om de koelies alleen te wijzen op hun rechten en niet op hun verplichtingen. Volgens de werkgevers is na elke inspectie de houding der koelies tegenover het ondernemingspersoneel ten kwade veranderd. Zoowel inspecteur als tolk worden aangeduid met den naam „toean fiscaal".

De vraag rijst of de arbeidsinspectie niet bezig is den bestuursambtenaar te verdringen; of zij niet bezig is haar arbitraal karakter te verliezen en zich te vervormen tot een strafrechterlijk college. Overigens is elk optreden afhankelijk van den persoon. Noodig is grondige kennis van land, volk en taal, waardoor het mogelijk is zelfstandig gegevens te verzamelen en de tolken overbodig worden. Van werkgeverszijde wordt nog geklaagd over onvoldoende samenwerking tusschen het dactyloscopisch bureau van het Gouvernement en de overeenkomstige inrichtingen van Avros en D.P.V. inzake de wering van ongewenschte elementen.

Zuid-Oost Borneo.

De Resident der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo brengt ter kennis de opmerkingen der Borneo Plantersvereeniging omtrent het inspectiesysteem. De inspecteerende ambtenaar is door onvoldoende kennis te veel afhankelijk van de tolken. Bij de inspectie zijn zoo goed als geen praktijkmenschen werkzaam; de ambtenaren staan vreemd tegenover den Javaan. Het alleen rondgaan van de tolken, waardoor gelegenheid ontstaat tot „korekken", is verkeerd. Bij de inspectie ontbreekt een vast systeem, als gevolg waarvan de eene ambtenaar afkeurt wat een ander goedvond. Het voorbrengen van klachten door een koelie in tegenwoordigheid van andere koelies doet afbreuk aan het prestige van het ondernemingspersoneel.

Aanleiding tot aanslagen ziet de vereeniging in het optreden of het systeem der inspectie echter niet.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Azië, Westelijk N. Amerika en Z. Afrika.

Op Zaterdag 8 Februari a.s. wordt om 12.30 n/m een post gesloten voor Azië, Westelijk Noord-Amerika en Zuid-Afrika per s.s. *Melchior Treub*.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de Gewesten Bangka, Riouw, Westerafdeeling van Borneo, Sumatra's Oostkust, Tapanoeli en Atjeh.

Laatste lichting aangeteekende stukken ten 12.30 n/m.

Luchtpost Singapore.

Het hoofd van het Bedrijf der Posterijen deelt ons mede van de K.N.I.L.M. bericht te hebben ontvangen, dat op 10 Februari a.s. een proefvlucht van Bandoeng via Weltevreden en Palembang naar Singapore zal worden gehouden, ter voorbereiding van de binnenkort op dit traject te openen wekelijksche luchtpostverbinding.

De vertrektijden zijn vastgesteld als volgt:

van Bandoeng ten 5.30 v/m,
van Weltevreden ten 6.30 v/m,
van Palembang ten ± 9.45 v/m.

Door de kantoren Bandoeng, Weltevreden en Palembang zullen met dit vliegtuig, behalve de gebruikelijke binnenlandsche, ook luchtpostdepêches voor Singapore worden medegegeven.

Ter verzending naar en via Singapore zijn toegelaten luchtpoststukken bestemd voor de Straits-Settlements, Siam, Indo-China, verder Oost-Azië enz., zoomede voor *Sumatra's Oostkust, Atjeh en den Riouw-archipel.*

Het luchtrecht, hetwelk is te kwijten op de naar of via Singapore te verzenden correspondentie (derhalve *ook* voor bovengenoemde via Singapore af te voeren binnenlandsche luchtpoststukken) is voorloopig vastgesteld op 20 cent voor elke briefkaart, voor elk der beide deelen van een briefkaart met betaald antwoord, voor elken postwissel, voor zoover de verzending daarvan is toegelaten en voor alle overige stukken per 20 gram of gedeelte van 20 gram.

Dit boven het gewone port verschuldigde luchtrecht moet worden gekweten in Ned.-Indische luchtpostzegels.

Nadere inlichtingen kunnen door het ter plaatse gevestigde post- of hulppostkantoor worden verstrekt.

I. K. P.

Vrijdagavond half acht zal in de sociëteit Amicitia te Meester Cornelis de heer P. Kerstens onder auspiciën van de I.K.P. afdeeling aldaar een lezing houden met als onderwerp: Politieke activiteit katholieke plicht.

Jubileum Majoor Khouw Kim An.

Naar wij vernemen zal Maandag a.s., 10 Februari, om 10 uur 's morgens een plechtigheid plaats hebben in den Chineeschen Raad, waarbij de majoor Khouw Kim An, ter gelegenheid van zijn 25-jarig dienst-jubileum, zal worden toegesproken.

Ongevallen.

Gistermiddag is door eigen onvoorzichtigheid een Chineesche wielrijder, in Meester Cornelis, aangereden door een auto, bestuurd door een Inlander. De wielrijder werd nogal ernstig verwond en inwendig gekneusd naar de C.B.Z. overgebracht.

In de Oude Tamarinde Laan, Weltevreden, werd een Inlandschen werkman van de B.E.T.M. door de electrische tram een been afgereden.

De ongelukkige werd naar een ziekeninrichting getransporteerd.

Naar de oorzaak van het ongeluk wordt een onderzoek ingesteld.

De rijdende Dood.

Door het roekeloos rijden van een taxichauffeur werden te Asemkade twee Inlanders aangereden. Beiden werden dusdanig verwond dat ze ter verpleging moesten worden doorgezonden naar de C.B.Z.

De ongevraagde Gast.

Een Chinees te Pasar Pagi, die bezig was zijn geld te tellen, kreeg onverwachts bezoek van een rasgenoot die het licht uitdraaide en een bedrag van f 300 wegnam. De dader werd niet lang hierna door de politie gearresteerd. Hij was nog in het bezit van een gedeelte van het gestolen geld.

BIOSCOPEN.

Capitol.

De Franschen kunnen geen film maken. Vroeger konden ze mee, tegenwoordig loopen ze achter. Het gaat met de filmkunst als in het stadhuis van Rotterdam: in de groote ontvangzaal wandschilderingen van prof. Thorn Prikker, die heelemaal niet passen in het door prof. Everts gebouwde stadhuis, en in de aan die groote zaal grenzende trouwzaal eerste klasse schilderstukken van een Franschman die in hun zoetelijkheid aan den Rococotijd doen denken. Daartegenover het werk van Prikker!

Zoo is ongeveer de verhouding van de Russische film *Het Levende Lijk* tegenover de Fransche *La Venenosa*. Het is een prachtig prentenboek. Er is nu letterlijk niets of het komt in deze film voor: schitterende opnamen van Parijs, de stad onzer droomen. Avondfeesten met vuurwerk (het allerlaatste hebben we hier juist in natura gehad). Een speeltafel, een fancy fair, prachtige opnamen van Nice, parken en kasteelen. Ook een apachenkelder. Dit danken we allemaal aan de hoofdpersoon van de film, die zoo avontuurlijk is dat zij al deze plaatsen bezoekt en het publiek, dat er immers voor betaald heeft, meeneemt.

Zij blijkt een onheil aanbrengende vrouw te zijn, omdat zij door een slang gebeten is—dit laatste was anders voor het eerste heelemaal niet noodig—en achtereenvolgens zien wij dan ook den eenen aanbidder na den ander succombeeren. Tenslotte ga je je afvragen, als de oude zeerob „waar of dat schip toch eindelijk nogeris stranden zel" en vermoeid door al het schoons verlang je naar het einde. Dat komt ten slotte nog zeer onverwachts—maar toch ben je dankbaar. De slang die de juffrouw in kwestie beet—wat kunnen beesten soms een slechte keus hebben — is zoo vriendelijk om zelf het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen en daarmee houdt de betoovering en tegelijk de film op.

Wij voelen ons als Melchior in *Frühlings Erwachen*, die op het kerkhof de hand aan zichzelf wilde slaan, waarop de onbekende heer hem bij die hand nam en zei, dat het eenige wat hij noodig had een goed maal was. Die heer is in dit geval manager van het Capitol, die je zachtkens naar buiten leidt. Het menu is bloemkool met gebraden saucijsjes en dit is werkelijk wat men pleegt te noemen dik in orde.

Plechtige Inwijding van de R.K. A.M.S.

Hedenochtend heeft de plechtige inwijding plaats gehad van het nieuwe choolgebouw der R.K. Algemeene Middelbare School op Oud-Menteng.

Zeer vele personen gaven blijk van hun belangstelling. Zoo zagen wij o.m. mr. W.A.H. Fuchter, die de plechtigheid bijwoonde als vertegenwoordiger van den directeur van O. en E., den burgemeester van Batavia, dr. P.N. Degens, den inspecteur van het Middelbaar Onderwijs, W.A. van Cuyk, den directeur van de Escompto Mij., de Hoogeerw. Pater A.J.A. van Kalken, de missie-overste van de Paters Jezuïeten en vele personen uit de onderwijswereld.

Toen Mgr. A.P.F. van Velsen gearriveerd was, sprak dr. J. Kurris een woord van welkom tot de aanwezigen, waarna de heer Fermont, de architect, het nieuwe schoolgebouw overdroeg.

Hierna had de plechtige inwijding plaats, welke verricht werd door Mgr. van Velsen. De aanwezigen begaven zich naar de aula, welke tijdelijk tot kapel is ingericht, vanwaar met de inzegening begonnen werd.

Toen deze plechtigheid was afgeloopen, nam Mgr. van Velsen het woord en sprak zijn gelukwenschen uit voor dit nieuwe gebouw. De leerlingen spoorde hij aan dat zij hun kennis en wetenschap in het leven zullen weten om te zetten in daden, want aan wetenschap, die men niet weet toe te passen, heeft men niets.

Hierna sprak Pater A.J.A. van Kalken over de verschillen van meening die bestaan over het nut van een H.B.S. boven dat van een A.M.S. De ondervinding van drie jaar heeft echter aangetoond dat men de stap een A.M.S. opgericht te hebben niet behoeft te betreuren.

Dan sprak mr. W. Fuchter die namens den directeur van O. en E. gelukwenschen overbracht. Hij kon mededeelen dat zoo juist een besluit was afgekomen, waarbij aan deze R.K. A.M.S. het recht wordt verleend zelf de examens af te nemen met dezelfde rechten als de andere Algemeene Middelbare Scholen hebben.

Ook werd het woord gevoerd door den Burgemeester die zeide blij te wezen met de opruiming van een „beroerde" kampong welke achter Oud-Menteng gelegen had. Hij hoopte dat spoedig middelen beschikbaar zouden worden om dit mooie gebouw, dat zoo verborgen naar achteren ligt, ook aan den voorkant even mooi op te trekken zoodat het een sieraad wordt voor Batavia.

Verder werden gelukwenschen aangeboden door Pastoor Wubbe, voorzitter van de Strada-Vereeniging, dr. Barto, directeur van de openbare A.M.S. en den heer Vissers, vertegenwoordiger van de K.O.B.

Tot slot van deze plechtigheid sprak dr. Kurris een woord van dank tot de aanwezigen die door hun opkomst blijken hadden gegeven van hun belangstelling, en een woord van aanmoediging tot de leerlingen, vanwie de eerste ploeg voor het eind-examen staat.

Hierna werd champagne rondgediend.

GEMENGD NIEUWS.

Was het heusch de eenige Oplossing?

In de *Loc.* lezen wij:

Wie Zaterdagavond omstreeks 10 uur de goede, oude Tanah Poetih-helling opkwam, is getuige geweest van opwindende en rumoerige tooneelen. Reeds onder aan de helling stonden wild gebarende politiemenschen en weerklonk het gebrul van „setop!!!". In het schemerduister brachten automobilisten hunne wagens tot staan, bange vermoedens koesterend van afgrijselijkheden en eenigszins angstig voor wat zich zoo dadelijk aan hun verbijsterde oogen zou voordoen. Geruststellend klonken daarop dan echter onmiddellijk weer de even druk en lawaaiërig gegeven bevelen van: „Doorrijden!!!", zoodat de onthutste burgers achter hun stuur, aldus van het kastje naar den muur gestuurd, weer voorzichtig gas gaven en naar boven doorreden.

In de tweede bocht, zoo bleek, stond een Ford-auto, met gebroken linkervoorwiel midden op den weg, echter aan weerszijden voldoende ruimte latend om langs te rijden.

Verder was er niets. Met uitzondering dan van ongeveer het halve politiecorps.

De Ford maakte een zieligen indruk, zooals zij daar stond, met scheefgezakt voorstuk, doch overigens onbeschadigd. Het weifelend licht der lantaren omspeelde het verlaten vehikel, waaromheen zich de levendige groepen schaarden, politie, voorbijgangers en belangstellenden die hun wagens aan den kant van den weg gezet hadden; hoogerop, begeerig om te weten te komen wat verschrikkelijks hier geschied was.

Zoo was de toestand op dit nachtelijk uur.

Dan betraden plots eenige Javanen het terrein van het hevig gebeuren. En dan geschiedde het erge. Onder onbeschrijfelijk gebrul en gevloek werd de wagen.... gekanteld, een, twee, drie maal, tot hij na alle denkbare standen op den weg te hebben ingenomen, droevig op z'n zij liggend, erbarmelijk met de wielen in de lucht (waarbij natuurlijk de kap, de voorruit en wat er verder boven de carrosserie pleegt uit te steken grondig vernield werden), ten slotte aan den kant van den weg kwam te liggen, hulpeloos, deerlijk verminkt, doch niet langer een sta-in-den-weg.

Het behoeft geen betoog dat op het helsche kabaal, waarmede deze groote gebeurtenissen gepaard gingen, de bewoners der omliggende huizen verschrikt, deels in nachtgewaad, naar buiten stoven, links en rechts informeerend aan de ontdane omstanders wat deze Ford wel misdreven had... Niemand wist het precies.

„Het is de eenige oplossing!" beweerden de autoriteiten.

„Net goed voor die Ford!", zei iemand.

„Zou u dat ook zeggen wanneer het uw Ford was?" informeerde een ander.

„Ik heb geen Ford!", was het duidelijke bescheid.

Zoo eindigde dit allerminst stille drama in den nacht van Zaterdag op Zondag.

Mata gelap door koud Water.

Nabij de Kininefabriek te Bandoeng, vermoordde Dinsdagavond een Inl. *sateh*-verkooper, Mad Soehe gena amd den Chinees Sun Toek Sjin voor wiens toko op Tjitjendo hij bezig was *sateh* te roosteren.

De zaak moet zich als volgt hebben toegedragen. Daar de Chinees het niet bijster aangenaam vond, dat de *sateh*-boer voor zijn toko bezig was met de uitoefening van zijn beroep, bevreesd als hij (de Chinees) was, dat zijn winkeltje in brand zou vliegen, had hij den *sateh*-boer reeds verscheidene malen verzocht heen te gaan. Deze had hier echter geen ooren naar en bleef kalm door werken. Daarop werd Sun Toek Sjin nijdig en greep een emmer water welke hij zonder meer over den *sateh*-boer leegstortte!

Het experiment had noodlottige gevolgen. De *sateh*-boer werd *matagelap*, sprong op en stak, buiten zichzelf van woede, den Chinees een mes onder het oog. Het lemmet moet doorgedrongen zijn tot in de hersenen! De aangevallende was althans op slag dood. Het geval verwekte heel wat consternatie. Een Inlandsch politie-agent die de opschudding zag, snelde toe en arresteerde den *sateh*-boer.

De man is in volle confessie. De politie-fotograaf fotografeerde de situatie later op den avond.

Kippene-igeel is beleedigend, Zwijnenstal niet.

Het kantongerecht te Hamburg heeft het nationaal-socialistische lid van de Hamburgsche „burgerschap" Hüttmann op grond van de wet tot bescherming der republiek tot zes weken gevangenisstraf veroordeeld en den hoofdredacteur der *Hansische Warte* Harke tot 200 mark boete.

Hüttmann had in de *Hansische Warte* geschreven: „Op den staatsvorm komt het niet aan. Het doet er ook niets toe, of men een zwijnenstal zwart-wit-rood of zwart-rood-kippen-ei-geel of wat mij betreft ook goud verft. Blijft het niet altijd een zwijnenstal?"

In de motiveering van het vonnis wordt o.a. gezegd: Een beleediging van den staatsvorm heeft niet plaats gehad, wat wordt bewezen door het gelijktijdige gebruik van de kleuren zwartwit rood en zwart-rood-goud. De leiding van den staat met een zwijnenstal te vergelijken is wel een scherpe, maar geen strafbare critiek. De rechter beschouwt echter de uitdrukking kippenei-geel als een beleediging der rijkskleuren zoo meldt *Wolff*.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „La Venenosa."
Globe Bioscoop: „In veilige Haven".
Deca-park: „Wat een Nacht."
Universal Theatre: „Het Trommel-Signaal."

*

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „Het Meisje in de Pullman" en „Mijn Vriend uit Indië".
Luxor: „Lach, Clown, Lach".
Oriental: „Ben Ali".

PERSONALIA.

S.S.-Mutaties.

Geplaatst: bij de Westerlijnen de tijdelijk wd. adjunct-inspecteur ir. L. Jansen: bij de exploitatie S.S. ter Sumatra's Westkust de benoemde werktuigkundige J. Lieverst.

Werkzaam gesteld: gerekend van 16 Januari jl. td. als adjunct-commies bij het dv. administratie (afd. pers. zaken-registratuur) mevr. E.C. Duijshart geb. Hauber, particulier, laatstelijk 1ste commies bij genoemden dienst;

tijdelijk als opzichter de adsp. idem A. L. van Ek en Ragoe, met bepaling, dat zij geplaatst blijven resp. bij de O/L en het dv. constructie.

Bepaald is: dat de benoemde referendaris 1ste kl. Ch. Hoogkamer blijft geplaatst bij het dv. administratie;

dat de benoemde hoofdcommies H.J. Brockman geplaatst blijft bij het centraalkantoor (centrale boekhouding);

dat de benoemde werkmeester S.H. de Vries blijft geplaatst bij de exploitatie S. S. in Zuid-Sumatra;

dat de benoemde boekhouder 1ste kl. mevr. A.M. Willems geb. Elenbaas blijft geplaatst bij het bedrijf buitengewesten;

dat de tijdelijk wd. onder opzichter machinist E.L. Sasser en F.C.Ch. Hanoch blijven geplaatst bij de O L;

dat de benoemde opzichter-werkplaats 1ste klasse P.C. Kramer en Th. de Bruin blijven geplaatst resp. bij de hoofdwerkplaats Madioen en de nevenwerkplaats Djember;

dat de td. wd. opzichter I Raden Stamboel en Mas Djati bij het dv. constructie en bruggenbouw geplaatst blijven;

dat de benoemde commies I (registratuur) Salem Ngion geplaatst blijft bij de O/L.

Geplaatst: bij de W/L de td. wd. Cm. I mevr. G.M. Latupirisa geb. Waleson.

Handige Boeven-streek.

Onlangs ontving naar wij in de *Tel.* lezen, een bankinstelling te Boedapest van een bevriende bank te Weenen dezen brief:

„Onze vertrouwensman B. is voortvluchtig met een pakket aandeelen ter waarde van 100.000 schilling, verhandelbaar op de Hongaarsche markt. Wanneer deze affaire ruchtbaar werd, zou het crediet van onze beide firma's er onder lijden; daarom hebben wij besloten, te trachten niet met behulp der politie, doch door uw tusschenkomst weer in het bezit der gestolen stukken te komen. Wij hebben reden te gelooven, dat B naar Boedapest is gevlucht. Wilt dus trachten, hem op te sporen, doch laat hem niet arresteeren: met teruggave der stukken achten wij ons voldaan. Geeft hij de aandeelen terug, en verplicht hij zich, zich niet weer in Weenen te vertoonen, wilt hem dan 15.000 schilling vergoeding betalen en hem verder laten gaan."

Aan de bank te Boedapest veroorzaakte deze brief groote ontsteltenis. Tal van detectives werden aan het werk gezet, maar eer zij goed begonnen waren, meldde de dief zich in persoon aan de bank en bood daar een pakket aandeelen te koop aan.

Men ging daarop in, de ontrouwe B. gaf de aandeelen over en toen paste de directeur zijn „coup de théâtre" toe: hij liet B. den brief uit Weenen lezen, en de man viel door de mand. Huilend vroeg hij om vergiffenis en genade.

— Wanneer ge belooft, niet weer in Weenen te komen, zei de directeur, „geef ik u niet aan en krijgt u zelfs nog 15.000 schilling van me".

De gauwdief, zeer getroffen, dankte den directeur hartelijk en na aan de kas de 15.000 schilling getoucheerd te hebben, ging hij heen. Daarop seinde de directeur naar de bevriende bank te Weenen: „Dief gevonden. Hebben hem 15.000 schilling betaald. Brief volgt".

Behoeft het nog gezegd te worden, dat men te Weenen van dit telegram niets snapte en dat de fameuze brief even valsch was als de aandeelen? Tot op het oogenblik heeft de politie den slimmen vogel, die geen dief maar een oplichter was, niet kunnen te pakken krijgen.

— Weet jij niet, waarom er bij Waterloo gevochten werd?

— Neen, als er gevochten wordt, mag ik er niet bij van vader.

(*Pagis Gales Yverdon*)

Verloofd?

Bij elken goeden uitzet behooren

CANNON HANDDOEKEN,

bijna onverslijtbaar.

(Toko de Zon).

52dag

ADVERTENTIEN.

WAARSCHUWING.

Credieten, verleend aan Mevrouw **J. H. von KRIEGENBERGH-geb. Peeters,** tevoren weduwe van **J. F. van MINOS** in leven Controleur P.T.T., zullen door mij NIET worden betaald.

D. von KRIEGENBERGH
3775 Bandoeng.

Jenne
Heden voortzetting der Opruiming

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
3782 Tel. Wl. 2000 en 1228

KENT GIJ REEDS de groote voordeelen van Coöperatief sparen bij D. E. N. I. S.

BANDOENG?

Storting vanaf f 4.17 per maand per spaarbrief van f 500.—.

WEET GIJ, dat de uitkeering in 1929 per spaarbrief bedroeg p.m. f 900.—?

Vraagt spoedig inlichtingen bij den Hoofdvertegenwoordiger voor Weltevreden

P. KROESE Jr.
5do KEBON SIRIH 69 tel. 868 Wlt

N. V. MARMARA CEMENT TEGELFABRIEK

J.S. MAUL

WELTEVREDEN, GANG BATOE
Telefoon 356 Welt.
w 18

RUYS' HANDELSVEREENIGING VOOR INDIE
WELTEVREDEN TOERABAM BANDOENG SEMARANG
MEDAN - VAN NIE & Co
KANTOORMACHINES, KANTOORMEUBELEN, KANTOORBENOODIGDHEDEN

3749

Mevr. J. MEIJER-Volten
TAND-ARTS
Gang Holle 13. Tel. 181 Wlt

Spreekuren: 8—10 uur v.m.
5—6 „ n.m.
Uitgezonderd Zaterdagmiddag.
Andere uren volgens afspraak. 85do

R. LEDEBOER
Oogarts
Koningsplein W. 10, (hoek Museumlaan).
Telf. Welt. 3692
Uitsluitend voor 65dc
Oogziekten en brillen
werkdagen 7 —10 v.m.
4.30—7 n.m.
Zon- en feestdagen 7.30—8.30 v.m.

Dr. P. J. van PUTTE

Uitsluitend voor huidziekten en ziekten der urinewegen.

Tanah Abang West 36.

Spreekuren 7 — 9 uur v.m.
5 — 7 „ n.m
3756

HEDEN KIJKAVOND
EN
MORGEN VENDUTIE
IN ONS LOKAAL
Koningsplein Oost No. 4

F & Co Franzen & Co.
3772

Indisch Verzendhuis

Gebrs. CRAMER.
Postweg Noord 13,
:- Weltevreden. -:

PORSELEINEN

Eetserviezen **85** deelig van af **f 77,50**
Eetserviezen **46** deelig van af **f 52,50**
Ontbijtserviezen **19** deelig van af **f 13,25**
Theeserviezen **16** deelig van af **f 7,25**
Gebakserviezen **13** deelig van af **f 5,25**

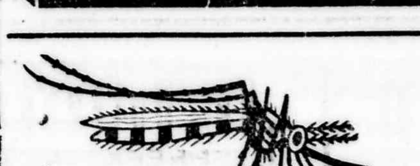
Moderne bloem- en rand-decors.

Schitterend Assortiment.
3777

Waarom zoudt U zoo vèr rijden?
Heusch, dat heeft totaal geen zin!
Koopt PROVISIEN en DRANKEN
Op Senen bij LI LIONG HIN.

Gang Kenanga zes en twintig,
Waar U goed geholpen wordt,
Waar U heusch goedkooper uit bent
En bezuinigt op transport.

3758

Bij Muskietenbeten
of huiduitslag en huidjeuk verwekkende beten van andere insecten en dieren, doet
PUROL
de jeuk ophouden en de opzwelling verdwijnen

Doos 40 en 75 ct., Tube f 1.—
Bij Apothekers en Tokohouders
3760

Magneetjes Trekken!

Goedkoopst Adres in Indië

REFORMSTOF

Prima Kwaliteit reformstof
80 cM. breed f 0.50, f 0.70, f 0.90, f 1.— en f 1.10
Oogjesgoed,
70 cM. breed f 0.50 en f 0.65
Blokjesgoed,
f 0.50 en f 0.60 p.el.
Gerstekorrel,
70 cM. breed f 0.50 en f 0.72 per el.
Tetrastof,
82 cM. breed, bijzonder geschikt voor het maken van luiers f 0.70 per el.
Molton,
75 cM. breed 95 ct. per el.

BONEFAAS
Noordwijk 42, Tel. 365 Welt.
3755

AUG. SAVELKOUL
Tailors Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG

COSTUUMS voor EUROPA

vanaf **fl. 65.—**

UITGEBREIDE COLLECTIE VAN DE

Nieuwste en Modernste Engelsche en Schotsche Stoffen

3776

N. V. Indisch Blauwvriesveem Tandjong Priok.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van Aandeelhouders op Woensdag 9 April a.s. des middags ten 12 uur ten kantore van Mr. L J.C. Kastelijn, Prinsenstraat — Batavia.

AGENDA:

1. Verslag over het boekjaar 1929.
2. Goedkeuring der Balans en Winst- & Verlies-rekening.
3. Vaststelling van het dividend.
4. Verkiezing van een Commissaris. De Heer Mr. L. J. C. Kastelijn is aan de beurt van aftreden, doch stelt zich weder herkiesbaar.
5. Wat verder ter tafel komt.

N.B. Aandeelhouders, welke van hun stemrecht gebruik wenschen te maken, worden herinnerd aan het bepaalde bij Art. 24 der Statuten en kunnen hunne aandeelen t.z.t. deponeeren ten kantore der Vennootschap te Tandjong Priok en ten kantore der N. V. Blaauwhoedenveem — Vriesseveem, Heerengracht 548 te Amsterdam.
De jaarstukken liggen vanaf 29 Maart e.k. ter inzage voor aandeelhouders. ten kantore der Vennootschap.

3761 **De Directeur.**

TOKO EXPRES
BIJOUTERIE HORLOGERIE
FELICE
PASSAR BAROE 99 TEL. 2519 WELTEVREDEN
3684

E. VAN VOORTHUIZEN

Stenograaf bij den Volksraad.
Lessen in Stenografie
Groote, **Verslagen.**
Zuiderweg 21, Weltevreden.
Telefoon Mr. Cornelis 48.
3746

GEVRAAGD:
administratief onderlegd persoon
op de hoogte van het bijhouden van Debiteuren- en Stockboeken.
Brieven onder No. 3768 Bat. Nieuwsblad.

Onderwijzeres

kan geplaatst worden bij de Textielinrichting te Bandoeng, bevoegd volgens B.B.L. C 11. Kennis van textielvak strekt tot aanbeveling. Sollicitaties te richten aan den Leider. 3769

Administratiekantoor Deli Planters Vereeniging en A.V.R.O.S.
bijkantoor Meester Cornelis
VRAAGT voor directe indienstreding
Assistent.

Vereischten: kennis Soendaneesch en Boekhouden. Aanvangssalaris f 300.—, huishuurvergoeding f 50.— per maand. Eigenhandig geschreven brieven met afschrift certificaten aan kantoor bovengenoemd. 3787

Bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg kan op nader overeen te komen voorwaarden tijdelijk geplaatst worden een **(gepensionneerd) ambtenaar,** goed bekend met de behandeling van personeele zaken. Sollicitaties uiterlijk 15 Februari a.s. bij den Secretaris. 3770

Gemeubileerde Woning
TE HUUR AANGEBODEN
voor den tijd van 6 maanden of langer.
Sluisbrugstraat (Gang Pasar Baroe) No. 7, EVENTUEEL DIRECT BESCHIKBAAR.
Nadere inlichtingen Boekhandel OBUZ, Telefoon 1708 Welt. 3785

TE HUUR,

desgewenscht voor direct
Van Heutsz Boulevard
een RUIME VILLA met grooten tuin, zeer netjes gemeubileerd.
Huur f 325.— per maand.
Te bevragen:
Woningbureau TROMP
Gang Kwini 5. — Tel. 441 Weltevreden.
3781

U Leeft, Werkt, Verdient in Indië.

Steunt dan ook het Nederlandsch-Indisch fabrikaat, vooral wanneer dit de vergelijking met geïmporteerde artikelen glansrijk kan doorstaan en .... goedkooper is.

REGNAULT's VERF: Hollandsche grondstoffen — Indisch fabrikaat.

Agenten voor West-Java
222mdo **WAAL & BOOM,** Bandoeng — Weltevreden.

GEVRAAGD
3e MACHINIST
voor Tankboot, Aziatische wateren bevarende. Brieven met volledige inlichtingen onder No. 11536 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3786

DARWIN

SCHEERMESJES ZIJN IN AANTOCHT!
EEN MESJE VOLDOENDE VOOR DRIE MAANDEN
ELK MESJE ABSOLUUT ROESTVRIJ
DIT PRIMA ENGELSCH FABRIKAAT IS IETS DUURDER DAN ANDERE MERKEN DOCH
LAST LONGER

81 dp

CHIQUE BLOEMWERKEN
TAFELVERSIERING
het best bij:
BLOEMENHANDEL „SALEMBA"
Postweg Noord 8. Weltevreden. Telf. 760-780
GRATIS BEZORGEN TE TANDJONG PRIOK. 206do

AU PRINTEMPS.

Ontvangen een collectie:

Zeer Aparte Avondtoiletten.

Modellen.

Rijswijkstraat 14 — Weltevreden.
3784

Neemt proef! Neemt proef!
GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT
is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 3441
Overal verkrijgbaar.

AUTOMOBIEL-REPARATIES

Reparaties op alle gebied. Vlugge en coulante behandeling. Alle reparaties, door ons verricht, worden ten volle gegarandeerd. :-:

J.M.C.-Leden genieten 15 pct. reductie.

MOTORS LTD.
Koningsplein Zuid 12
Telefoon Welt. No. 2302.
3740

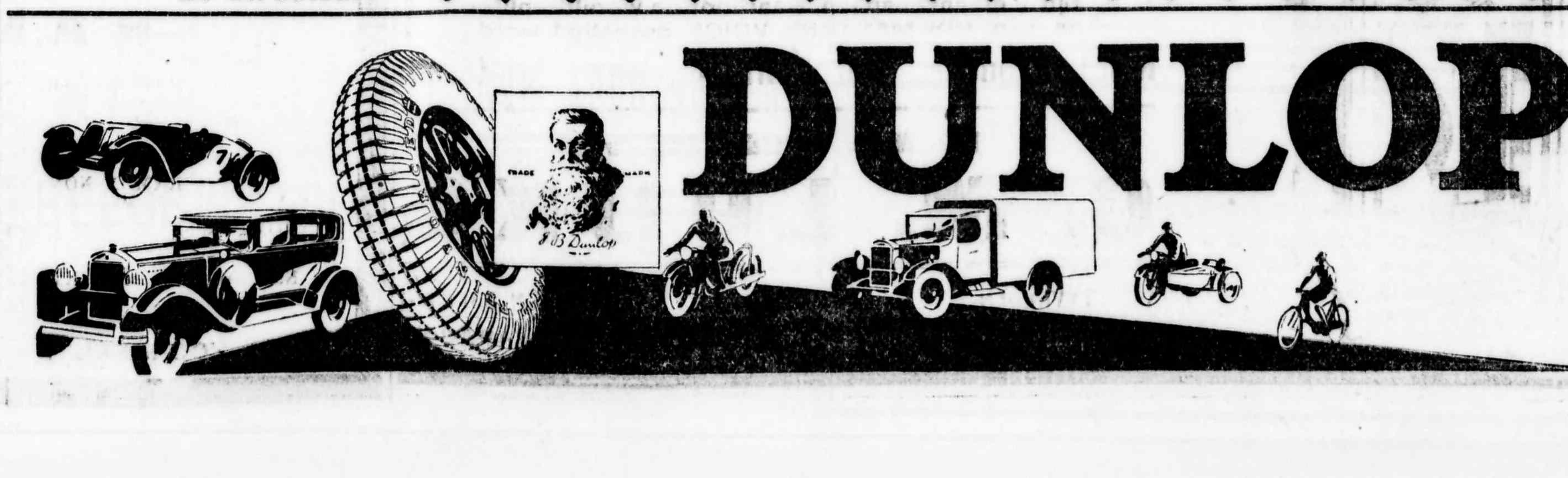
Klein, maar Fijn!

Een Magneetje telt maar enkele regels en kost slechts één gulden. Doch het is een „kleine tip voor groote dingen". —

Magneetje beteekent Succes!

Ge kunt elken dag Uw Magneetje inzenden. Aanstaanden Zaterdag verschijnen ze weer. —

DUNLOP

3759

KOCHELBIER
is
het Echte donkere Münchener BIER en is bereid uit Zuivere MOUT en HOP zonder eenig Conserveeringsmiddel. KOCHELBIER is heerlijk van smaak en geeft door zijn volle gehalte aan zuivere grondstoffen —

EETLUST en KRACHT.

KOCHELBIER wordt geschonken in de
LE PERROGUET
MAISON COESEL
PLANTEN- en DIERENTUIN
MAISON BOGERIJEN, Bandoeng.
MAISON RIKKERS Buitenzorg.
MAISON HAHN, Buitenzorg.
Voor Detail: De Voornaamste Chineesche en Europeesche toko's.

Weltevreden, Tanah Abang
Eenige Importeurs:
Firma Richard F. Strube,
WELTEVREDEN. 396

NILLMIJ

Wie een **NILLMIJ-POLIS** neemt, koopt zekerheid!

VRAAGT inlichtingen aan onze Inspecteurs:

J. D. A. Rahder en C. T. Samson Bouret Telefoon Wl. 704

3765

DAT IS BIER!

HEINEKEN'BIER
IMP. HANDELMIJ „APARAK" BATAVIA

3762

Ja, Patria-kwaliteit is iets bijzonders!

Dat komt, omdat PATRIA de eenige groote fabriek in Holland is, die uitsluitend biscuits maakt.

Kent ge het blikje PATRIA ROYAL-DESSERT? Hierin vindt ge achttien verschillende biscuit-soorten, die niet alleen apart van model, maar ook verschillend van smaak zijn.

Hierboven op halve grootte drie der soorten, t. w. BUTTER FLOWER, ZAMPA en FLORA.

ROYAL—DESSERT

PATRIA
PATRIA=PRIMA
AMSTERDAM

3781 Importeurs: E. DUNLOP & Co.

Ned. Ind. Theosofische Vereeniging Loge Batavia
Koningsplein West No. 17

OPENBARE LEZING

op Vrijdagavond 7 Februari 1930.
Onderwerp: **INTELLECT en INTUÏTIE.** 3763
Spreker: Ir. A. W. HAAS.
Iedereen is welkom. **Toegang Vrij.**

DECA-PARK.

BEBE DANIELS
veroorzaakt avond aan avond
EEN ONGEKENDE HILARITEIT
in
DE VAN HUMOR SPRANKELENDE PARAMOUNT-FILM:

„WAT EEN NACHT"

ZIJT GIJ IN DE STEMMING, DAN IS DIT UW FILM.
ZIT GIJ IN DE PUT, BEBE DANIELS HAALT U ER UIT.
BERSHADSKY ORKEST.
Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

HEDEN ROLSCHAATSEN-AVOND op HET TERRAS,
— BIJ REGEN IN DE KLEINE ZAAL. —

ATTENTIE:

ZONDAG	van	4.30	tot	6 30	N.M.
	„	9	„	9.45	N.M.
	„	11.30	„	1	N.M.

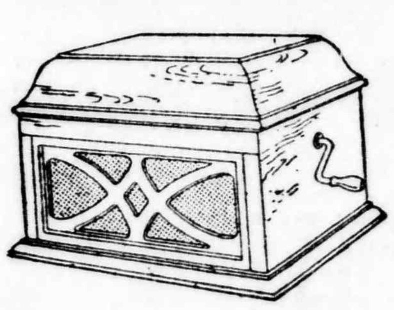
MUZIEK-UITVOERING OP HET TERRAS
(bij regen in de kleine zaal)
door
REYNADO GARCIA
and
HIS STOMPERS
MANILLA JASZBAND COMPLEET
(zeven personen).
DE PRACHT-SCHLAGER WHITE WINGS GEARRIVEERD,
ZONDAG EERSTE VERTOONING. 3778

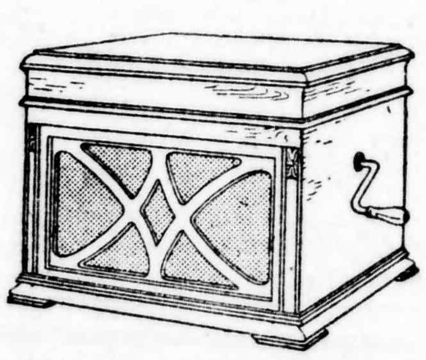
HOTEL DJOCJA SLUISBRUGSTRAAT 36 — WELTEVREDEN. —
HOTEL PATRIA KREKOT 65/67 WELTEVREDEN
BEIDE ONDER ÉÉN DIRECTIE
dus: een Waarborg voor de a.s. Logés, wat betreft: Keurige modern-ingerichte Kamers, prima behandeling, uitstekende tafel en billijke prijzen.
Daarom: mocht U eens te Batavia overkomen, neemt Uw intrek bij ons.
Hotel Djocja, Beheerder J. LEER, Telf. 2416 Welt.
Hotel Patria, Beheerder J. W. STOEPMAN, „ 2225 „
74do

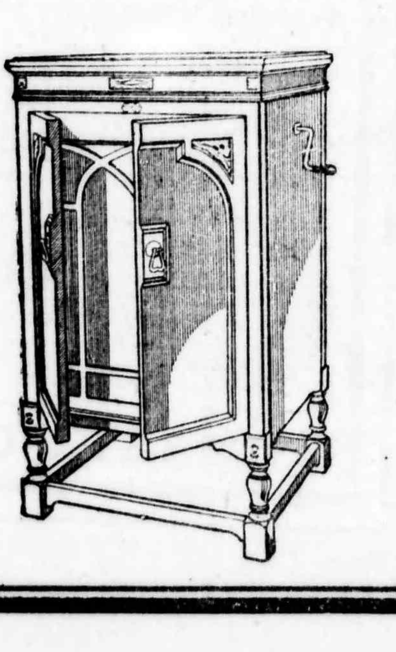
IRMSCHER & Co.
DE CHEMISTS & DRUGGISTS
van WELTEVREDEN.
3541

CAPITOL
THEATER
Weltevreden's Meest Vooraanstaande Theater
Aanvang 7 u. en 9.45
Entrée f 2.40 en f 1.80

ZIJ BRACHT ONGELUK AAN IEDER, WAARMEDE ZIJ IN AANRAKING KWAM ....
Zie het schitterende spel van
RAQUEL MELLER en WARWICK WARD
in
LA VENENOSA
(De Vrouw, die ongeluk aanbrengt)
Muzikale Illustratie door Aug. Hoedemakers' CAPITOL ORKEST.
Bezoek na de filmvoorstelling **Het Capitol Restaurant**
Menu: Kalfstong met Pikante Saus f 1.75 3773

„His Master's Voice"

GRAMOPHONES

MET RE-ENTRANT TONE CHAMBER

Door de toepassing van de Nieuwe Soundbox 5a komen deze instrumenten het volmaakte nabij, HONDERDEN KOOPERS
van

His Master's Voice Gramophones

zullen U zelfs nog na jaren verklaren, dat zij zich in hunne keuze niet vergisten, want

Goed en Goedkoop

zijn 2 eigenschappen, waardoor de wereldreputatie van HIS MASTER's VOICE gevestigd werd.

Komt zonder verplichting eens luisteren.

bij N.V. Handel Mij. v/h

C. M. LUIJKS

3771
WELTEVREDEN Noordwijk 31.
BANDOENG Bragaweg 40.

NEW MONICO
CABARET —
DANCING —
RESTAURANT.
Onder leiding van RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"
BESPREEKT U TIJDIG PLAATSEN S.V.P.!!
WIJ ZULLEN ZE GAARNE VOOR U VRESERVEEREN, DOCH NIET LATER DAN TOT HALF TIEN!
(BOXEN VOOR MINSTENS 4 PERS.) 3780
MARIANO — SALNIKOFF — RODI ROETERS!

UNIVERSAL THEATRE, KREKOT.
Heden voor het laatst
„HET TROMMEL SIGNAAL" (Drums of the Desert)
Een spannende Indianen-historie naar het wel bekende boek **„DESERT BOUND"** van den schrijver ZANE GREY, VOORAF 2-deelige Komische film.
Vanaf morgen Vrijdag-avond: een Paramount-Productie:
„MARIONNETTEN" met THOMAS MEIGHAN en RENEE ADOREE.
Zie, hoe een **hartelooze Vrouw** den **Dood** van haar **Kind** veroorzaakte, het **leven** van haar **MAN verwoestte** en een onschuldig meisje tot **ZELFMOORD** dreef. 3779
TRAGISCH . . . BOEIEND . . . REALISTISCH . . .

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)
Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**
RAMON NOVARRO
in:
„IN VEILIGE HAVEN"
(Across to Singapore)
RAMON NOVARRO, de Lieveling van het Publiek, De Ster uit de film „BEN HUR".
Bijgestaan door: JOAN CRAWFORD, ERNEST TORRENCE en ANNA MAY WONG.
KOMT allen op naar GLOBE en BEWONDERT U DE GEWELDIGSTE FILM VAN RAMON NOVARRO.
Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST.
Na de voorfilm ALS EXTRA: 3774
OUVERTURE DICHTER und BAUER.
FRANZ von SUPPE.
UW VOORDEEL IS: GLOBE heeft de BESTE FILMS en BESTE MUZIEK.

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN TWEEDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	5 Febr.
H.V.A.	575
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	160
Certif. N. H. Mij.	175
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	399
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	189
Lindeteves	152
K. P. M.	227
Deli Spoorweg Mij.	205
Java China Japan Lijn	104

Slotkoersen (*Aneta*).

	4 Febr.	5 Febr.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	192	—
Twentsche Bank	—	—
Incasso Bank	—	123
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	175
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	218	220
Scheepvaart Unie	189	189
Kon. Paketv. Mij.	225	227
Java China Japan Lijn	104	104
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	83	—
N.I. Spoorweg Mij.	219	218
Delispoor	—	204
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	160	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	344	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	263	265
Lindeteves	150	151
Maintz en Co.	—	143
Philips	475	474
Margarine Unie	—	354
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	126	—
Hollandsche kunstzijde	—	94
Koninklijke Olie	398	398
Tarakan	360	—
Alg. Exploratie Mij.	—	190
Handelsverg. „Amsterd."	576	574
Cultuur Mij. „Vorstenl."	154	151
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	257
Poerworedjo	66	66
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	165	165
Soerowinangoen	—	—
Basilam	—	81
Sumatra Rubber	130	—
Bandar Rubber	149	—
Deli Batavia Rubber	—	97
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	398	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	385
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	126	126
Billiton B	414	—
Singkep Tin A	—	213
Boeton	175	—
Java Sumatra Cult. Mij.	—	96

*

Markt stilst met vasten ondertoon.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 5 Febr.

Cult. Mij. Vorstenlanden		152
Lindeteves		148 3/4
J.C. Japanlijn		104
N.-I. Spoor		217
Redjang Lebong	123 1/2	124
Holl. Siam		83
5% Oblig. Ind. L. '16	100 1/4	100 1/2
4 1/2% „ Ind. L. '26 à f 500		96 3/4
6% „ Pr. Hotel		99
Sem. Stb. en Pr. Veer	210	211
Tegalsch Prauwenveer		280
Hotel des Indes		143 1/2
Preanger Hotel		100
Kon. Olie		397

Afgedane Fondsen op 6 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	172 3/4	172 3/4	173	173
Handelsbank	161	161	—	—
Escompto aand.	90 1/2	90 1/2	—	—
Escompto cert.	90 1/4	90 1/2	90 1/4	90 1/4
Unie	188	188	188	188
Sem. Cher. Tr.	148	148	—	—
Sem. Joana Tr.	158 1/2	158 1/2	158 1/2	158 1/2
Holl.-Siam	83	83	—	—
Expl. Mij. N.-I.	241	241	—	—
Cities Service Coy.	31 1/2	32	32	32 doll.
5% Oblig. Ind. L. '16	100 3/4	100 3/4	—	—
5% „ Ind. L. '17 à 500	101	101	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	102	102 1/4	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/2	96 1/2	—	—
5% „ Gem. Cred. Bank	98	98	—	—
6% „ Boej Datar	98	98	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	219 3/4	220	—	—
Bat. Veem	70 1/4	70 1/4	—	—
Malabar	360	360	—	—
6% Oblig. Doll. L. '22 A	—	—	102 1/4	102 1/4
N.I. Spoor	—	—	216	2 6
Papandajan pref.	—	—	75	75

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 6 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	305	320
Kol. Bank	217	222
A'dam Bank	—	195
H.V.A.	565	575
Cult. Mij. Vorstenl.	150	153
Internatio	163	168
Lindeteves	148 1/2	150
Bandoeng Kinine gew.	—	320
Bandoeng Kinine pref.	—	146
Japanlijn	103	104
K. P. M.	225	228
N. I. Spoor	—	217 1/2
Deli Spoor	202	206
Serajoedal Tram	150	160
Poerworedjo	63	66
Simau	630	640
Redjang Lebong	121	126
Aimem	400	460
Tarakan	365	—
Kon. Olie	398	400
Kon. Olie à f 100	400	—
N. I. Gas Mij.	235	—
Gas Nat. bezit	235	—
Aniem Nat. bezit	330	345
Solo Electr. Mij.	340	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/2	—
„ „ „ à 500	100 1/2	—
5% „ „ 17	100 1/2	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102
5% „ Ind. L. '28 A	100 1/4	—
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
„ „ „ à 500	96 1/2	—
5% „ Gem. Semarang	100	101 1/2
6% „ Pr. Hotel	98	100
Stroohoedenveem	120	125
Vergde Pr. Veren	—	130
Tegalsch Pr. Veer	—	280
Java Veem	—	180
Preanger Hotel	99	120
Hotel des Indes	143	—
Onderlinge Hulp	65	—
Visser en Co.	58	80
Woning Mij.	—	110
Amsterd. Rubber	162	170
Artana	—	290
Michiels Arnold.	235	—
Moeara Laboe pref.	90	110
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Perbawatie	195	215
Sitiardja	155	—
Wanasoeka	—	285
Papandajan pref.	70	80

*

Onze beursmedewerker meldt:

De markt bood vrijwel geen koersfluctuaties. Mijnbouwpapieren behielden hun onaangename tendenz, Simau en Redjang met aanbod, Emni enkele punten lager afgedaan. Ook sporen voelden minder opgewekt aan. Kon. Olie ging zonder handel voorbij. Cities services maakte een gunstige uitzondering en kwam tot 32 dollars. Ook Sem. St. Prauwenveer trad in herstel en bleef tot 220 gezocht. Rubber zonder zaken, leeningen vast. Algemeene Exploratie werd tot 189 afgedaan.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T.T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.98 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	1.00	99	99 1/2
T. T. Shanghai	1.23	1.21	1.21 1/4
T. T. Amoy	95	—	88 1/2
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 6 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	4 Febr.	5 Febr.
Prolongatierente	3	3
A'dam-Java	99 1/4	99 5/16
A'dam-Londen	12.11 1/2	12.11 7/8
A'dam-New-York	2.49 5/32	2.49 7/32
A'dam-Parijs	9.77 1/4	9.77 1/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 5 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 6 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	38 3/4	39
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	39 1/4	39 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	47	—	47	48 5/8
Maart/April	47	—	—	—
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	110 1/8	112 1/2
Febr./Maart	—	—	110 1/8	112 1/2
Maart/Apr.	—	—	110 1/8	112 1/2
Maart/Mei	109 1/4	—	—	—
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	—	149	151 5/8
Febr./Maart	—	—	149	151 5/8
Maart/Apr.	—	—	149	151 5/8

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,38 3/4 vraag, f 0,39 1/4 aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 29 1/4 nom.

Citronella-olie ready f 2.70 ged. Juli/Dec. f 2.90 ged.

Peper-Lampongs Mrt./Mei f 68 1/4 vraag, f 68 1/2 aanb.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 92.— vraag f 94— aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 6 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11 1/8 aanb. April f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 5/8 vraag f 10 3/4 aanbod. Markt kalm.

Rubber sheets f 39 ged. Markt vast.

Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	5 Febr. 10 u. v.m.	6 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	24 1/2	25
Crêpe spot	24 1/2	25
Sheets Mrt.	25	25 3/4
„ Apr./Juni	26	26 3/4
„ Juli/Sept.	27	27 3/4
Medium blankets Febr./Mrt.	21 1/2	22
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	13 3/4	14 1/2

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		4 Febr. open. not.	4 Febr. slot not.	5 Febr. open. not.	5 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	7 7/16	7 7/16	7 7/16	7 1/2
	verk.	—	7 1/2	—	7 9/16
„ Mrt.	koop.	—	7 9/16	—	7 5/8
	verk.	—	7 5/8	—	7 11/16
„ Apr./Juni	koop.	—	7 3/4	—	7 13/16
	verk.	—	7 13/16	—	7 7/8
Crêpe spot	koop.	—	7 5/16	—	7 7/16
	verk.	—	7 3/4	—	7 1/2

De markt opende en sloot prijshoudend. Matige zaken.

New-York.

		4 Febr. 4 u. n.m.	5 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 1/4	15 5/8
Sheet spot	koop.	14 3/4	15
	verk.	15	15 1/4
„ Mrt.	koop.	15	15 1/4
„ Apr./Juni	koop.	15 1/4	15 5/8
	verk.	15 1/2	15 7/8

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		4 Febr.	5 Febr.
Sheet spot	koop.	14 3/4	15
	verk.	15	15 1/4
Apr./Juni	koop.	15 1/4	15 1/2
	verk.	15 1/2	15 3/4

De markt sloot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	4 Febr.	5 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 3/4 verk.	12 gen.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16 1/2 ged.	12 1/2 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12 1/2 ged.	12 1/2 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	4 Febr.	5 Febr.
Verkocht	200 tons	150 tons
Prijs (per picol)	90 doll.	93 doll.

Londen.

5 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	178 1/2 pd.st.

New-York.

4 Febr.	5 Febr.
39 1/8 doll.	38 7/8 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

5 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 7 sh. 6 d. verk.

De Internationale Suikermarkt.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). De *Vossische Zeitung* meldt, dat Peru, de Philippijnen en Sandomingo met Cuba overeenkwamen, den suikerexport naar Amerika te staken, Cuba stond bij wijze van compensatie den export van suiker naar het verre Oosten af.

Ned. Indische Handelmaatschappij.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). De Billiton mij en de gemeenschappelijke Mijnbouw Mij Billiton richtten de Ned. Indische Handel Mij op, met een kapitaal van een half millioen gulden, waarvan een ton is volgestort; 4/5 van de aandeelen werd geplaatst bij de Mijnbouw-Mij Billiton, 1/5 bij de Billiton Mij.

GENERAL MOTORS.

Verkoop over 1929.

Heden, nauwelijks veertien dagen na de optimistisch gekleurde tafelrede over de naaste toekomst van den handel, gehouden te Weltevreden door den heer James D. Mooney, President der General Motors Export Company, ontvingen wij een telegram uit New York, waarin ons de verkoopcijfers over 1929 der General Motors Corporation gemeld worden.

Als commentaar op deze cijfers, ontvingen wij van den heer Mooney de volgende beschouwingen, die, naar wij meenen, zeker de interesse onzer lezers zullen hebben:

„General Motors' automobielverkoop over 1929 bevestigt ten volle mijne zienswijze, dat de zakenwereld van de recente „krach" aan de New Yorksche en Londensche effectenbeurs geen bepaald ernstige nadeelen zal ondervinden.

„Onze verkoop, welke, onze wijdvertakte organisatie in aanmerking genomen, als een representatief voorbeeld van den wereldhandel moge beschouwd worden, toont dit al zeer duidelijk aan.

„Ofschoon er in het laatste kwartaal van 1929 een geringe teruggang te constateeren viel, beweegt de huidige verkoop zich weder in stijgende lijn en zal, naar mijne overtuiging, in de komende lentemaanden geheel opleven. Onze verkoop gedurende de maand October bewoog zich op een ietwat lager niveau dan die in de overeenkomstige maand van 1928. Dit verschijnsel meen ik direct te moeten toeschrijven aan het psychologische effect op het publiek, teweeggebracht door de gebeurtenissen aan de New Yorksche Effectenbeurs en, vanzelfsprekend, mede aan de enorme kapitaalsverliezen, als een gevolg daarvan.

„Welbeschouwd, geven ook de verkoopscijfers over November nog een voortzetting der destijds algemeen heerschende depressie te zien. Daarentegen toont December reeds een definitieve verbetering. Onze verkoop in die maand overtreft zelfs dien in de overeenkomstige maand van het vorige jaar.

„Een zoo spoedig herstel wijst op de groote stabiliteit der automobielindustrie en daarmede tevens op de belangrijke plaats, welke de automobiel in de hedendaagsche maatschappij inneemt. Immers, in een periode, dat slechts voor ons economisch leven vitale gebruiksartikelen zich op het oude niveau konden handhaven, bleek de automobiel de crisis glansrijk te kunnen doorstaan.

„In mijn positie is gelegenheid te over, mij een juist beeld van den automobielhandel in de naaste toekomst te vormen. Oordeelende naar de mij ter beschikking staande gegevens, verzameld in alle deelen der wereld, en mede naar eigen indrukken, verkregen op deze reis, meen ik te mogen concludeeren, dat de automobielhandel er zeer gunstig voor staat.

„Overal ter wereld—in de groote bevolkingscentra, zoowel als in de dunst bevolkte streken—is men doende nieuwe en betere wegen te bouwen en wint de automobiel gestaag aan terrein, vooral de vrachtauto en de autobus. Hetgeen dus feitelijk inhoudt, dat het verkoopsterrein van den automobiel zich steeds verder uitbreidt.

„Hieruit besluiten wij dan ook, dat de toekomst van den automobielhandel logischerwijze niet anders dan gunstig kan zijn. Hieronder volgen General Motors' verkoop-cijfers over 1929 en tevens, ter vergelijking, die over de twee voorafgaande jaren.

Detail verkoop.

	'29	'28	'27
Jan.	104.488	107.278	81.010
Febr.	138.570	232.029	102.025
Maart	205.118	183.706	146.275
April	223.303	209.367	180.106
May	214.870	224.094	171.364
June	194.705	206.259	159.701
July	181.851	177.728	134.749
Aug.	173.884	187.463	158.619
Sep.	145.171	148.784	132.596
Oct.	139.319	140.883	153.833
Nov.	90.871	91.410	80.539
Dec.	48.253	33.442	53.760
Tot.	1.860.403	1.842.443	1.554.577

Fabrieken aan detailhandel.

'29	'28	'27
127.580	125.181	99.367
175.148	169.232	124.426
220.391	197.821	161.910
227.718	197.597	169.067
220.277	207.325	173.182
200.754	186.160	155.525
189.428	169.473	136.909
168.185	186.653	155.604
146.483	167.460	140.607
122.104	120.376	128.459
60.947	47.587	57.621
40.222	35.441	60.071
1.899.287	1.810.806	1.562.748

Industrie-Concentratie in Lancashire.

De Lancashire Cotton Corporation besloot Dinsdag het kapitaal met 538.000 pond sterling te verhoogen tot meer dan vier millioen pond. Dit meerdere kapitaal is benoodigd voor het inbrengen van nog acht maatschappijen welke 950.000 spoelen controleeren.

Suikerafdoeningen.

SOERABAJA, 4 Febr. (*Aneta*). V.J.P. verkocht aan een Chinees 300 tons hoofdsuiker van de oogst 1929 tegen f 11.

Weer en Bedrijf in de Suiker.

Het overzicht van weer en bedrijf van het proefstation Oost-Java van 16—31 Jan. meldt:

Op vele plaatsen en bijna overal in den Oosthoek, Kediri, Solo, Djocja en Bagelen viel veel te weinig regen; de aanplant moest met de helft of zelfs met een fractie van den normalen regenval volstaan.

Gegeven het ongekend ongunstige weersverloop, luiden de berichten over den aanplant gunstiger, dan verwacht kon worden, al heeft de aanplant op vele plaatsen opnieuw geleden. Vooral de sawah-beplanting is zeer ten achter geraakt.

Terwijl Fusarium-pokkahboeng en geelvlekkenziekte dit jaar nog weinig optreden, houdt de witte luis nog hardnekkig stand.

De West-Indische Houthandel Maatschappij.

De West-Indische Houthandel-maatschappij heeft een concessie van 25 jaar gekregen op een terrein van 1.200.000 H.A. in het Semaracca en Coppename gebied in Suriname.

De Rubbermarkt.

(*Van de Ned. Ind. Ver. voor den Rubberhandel*).

Overzicht over het tijdvak van 26 Jan. tot 2 Febr. '30.

Marktnoteeringen.

Datum	Londen std.sheet	N.-York std.sheet	S'pore std.sh.	S'pore Med. blankets.	Java Std. crepe
26 Jan.	—	—	—	—	—
27 „	7 1/2	15 1/8	24 3/4	21 1/2	38 1/2
28 „	7 1/2	14 7/8	25	21 3/4	39 1/4
29 „	7 1/2	15 1/8	24 3/4	21 1/4	38 3/4
30 „	7 9/16	14 7/8	—	—	—
31 „	7 9/16	15	24 3/4	21 1/4	39 1/4
1 Febr.	7 9/16	15	24 3/4	—	39 1/4

Buitenlandsche Markt.

De buitenlandsche markten bleven kalm en prijshoudend gedurende de verslagweek, ook de prijzen fluctueerden slechts zeer weinig.

De stand van de voorraden in Engeland vergeleken bij de vorige week, was als volgt:

	Londen	Liverpool	Totaal
25 Jan.	59.984	20.063	80.047
18 „	59.607	19.515	79.122
Toename	377	548	925
Afname			

Java Markt.

De prijzen konden eenigszins verbeteren, ondanks het feit, dat de voorraden in Engeland werden vermeerderd. De sluitingsprijs was 3/4 cent per 1/2 Kg. boven de openingsprijs.

De Vereeniging registreerde contracten over ongeveer 319 tons.

Statistiek.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek verstrekt de volgende voorloopige uitvoercijfers over de maand Jan '30:

	Ondern. rubber	Bev. rubber
Palembang	433	1.128
Pontianak	245	1.564
Sanbas	140	386

Cultuurproducties.

(*Van D. M. & C. Watering*).

Ondern.	Januari Eigen Prod.	Januari Opkoop
Thee in H. Kg.	ca.	ca.
Sedep	154.000	—
Rantja Bolang	49.000	—
Maswati	110.000	—
Pangheotan	34.000	5.500
Tjimaniri	21.000	3.300
Goen. Hedjo	24.250	10.800
Kemoening	23.000	—
Argalingga	24.000	6.000
Tjiboenoet	12.000	—
Goen. Boeleud	29.000	23.000
Tendjolaja (natblad)	17.500	—
Tanang Taloe	19.000	—
Rubber in Kg.	ca.	ca.
Maswati	5.200	—
Goen. Hedjo	7.000	—
Tendjolaja	3.050	735
Kedaton	58.000	—
Bergen	29.000	—
Dilem	8.000	—
Boeniseuri	21.500	—
Kaoem Pandak	7.300	—
Goen. Boeleud	2.500	—
Tjimaniri	1.500	—
Timboeloen S/Tarap	2,400	—
Metawati	2,100	—
Koffie in Picols.		
Timboeloen S/Tarap	150	—

Verlengde Termijn.

Bij G.B. is bepaald, dat de termijn, binnen welken de in de te Meester Cornelis gevestigde N.V. „Handel Maatschappij Arenga" nog niet genomen aandeelen moeten zijn geplaatst, geacht wordt, gerekend van 31 Dec. 1929 te zijn verlengd met 10 jaren,

Zweden en Nederlandsch-Indië.

Aneta ontving uit Stockholm de volgende bijdrage:

De „Specerijen-eilanden", of wel: „het land waar de peper groeit", zijn van ouds streken waarvoor het Zweedsche volk zich interesseert en Nederlandsch-Indië wordt daar beschouwd als de meest-ideale kolonie van het blanke ras.

Kort geleden verhaalde de heer Fevrell die jaren lang Zweedsch-consulgeneraal in Batavia was en thans naar zijn nieuwe post in Kaapstad is vertrokken, aan eenige Stockholmsche Pers-vertegenwoordigers het een en ander over zijn ervaringen in Nederlandsch-Indië opgedaan.

De natuur van het land, zoo vertelde hij, is majestueus en van de vroegere oude cultuur zijn nog vele bijzonder fraaie architecturale kunstwerken overgebleven.

De grond-kwestie is door de Nederlandsche Regeering op schitterende wijze geregeld en de rubber-, suiker- en koffie-ondernemingen worden van hooger hand gesteund en verheugen zich in groote welvaart. In het kort kan worden gezegd, dat de overheid alles doet om de rijkdom van het land te verhoogen en om alle pogingen daartoe te steunen.

Het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van tropische geneeskunde en agricultuur staat zeer hoog. Zoo begon dr. Eykman, de Nobelprijs-winner, die helaas bij de plechtige uitreiking daarvan in Stockholm niet aanwezig kon zijn, zijn studies over beri-beri in Nederlandsch-Indië.

Zweden kan veel baat hebben bij een meer intensieve uitwisseling van producten met dit groote eilanden-rijk, daar ongetwijfeld de consumptie van Nederlandsch-Indische waren in Zweden stijgende is.

De Zweedsche export-artikelen van prima kwaliteit kunnen verder daar een uitgebreider markt vinden, waar de bevolking ginds steeds toeneemt en de industrie zich hoe langer hoe meer uitbreidt.

De heer Fevrell deelde nog mede dat de Nederlandsch-Indische berichtgeving over Zweden omvangrijker was geworden, een feit waarover hij zich zeer verheugde, daar een wederzijdsche bekendheid tusschen landen een goede basis is voor handelsrelaties.

Verder heeft dr. T.A. Tengwall, een bekend Zweedsch botanist, die tien jaar lang in Indië werkzaam was, een interview toegestaan aan het *Stockholmsch Dagblad*. Dr. Tengwall verklaarde de belangwekkende werkwijze welke de wetenschappelijke voorlichters op rubber-gebied volgen en prees den vooruitzienden blik en de energie der Hollandsche planters, die steeds door pogingen deden om de kostprijs van hun product zoo gering mogelijk te maken. Hij geloofde dan ook niet in een eventueele ernstige concurrentie van synthetische rubber. De heer Tengwall verwonderde zich erover dat nog geen Zweden getracht hadden zich als rubber-planter op Java te vestigen. Hij zal in Januari over de Nederlandsch-Indische rubber-cultuur een lezing houden voor het Koninklijk Zweedsch Genootschap voor Wetenschappen. De arbeidstoestanden, zoo verklaarde hij, zijn ideaal en het beheer is in alle opzichten uitstekend. De Hollanders organiseeren hun koloniën op schitterende wijze, zoo besloot dr. Tengwall.

Het Zweedsche volk, dat nog steeds den familie-band met de Hollandsche natie voelt, heeft alle interesse voor het Nederlandsche Koloniale systeem en mede door interviews als boven weergegeven, en artikelen en foto's uit „het land waar de peper groeit" — is het te hopen dat beide naties — zoowel economisch als cultureel — nader tot elkander zullen worden gebracht.

Het ware ook te wenschen dat velen uit Nederlandsch-Indië in den aanstaanden zomer een bezoek aan Zweden brachten om daar in Mei 1930 de groote Stockholmsche tentoonstelling van Kunst en Arbeid te bezichtigen.

Naaml. Vennootschappen.

Bij Gouv. besluit: is bewilliging verleend op de akte van oprichting der te Batavia gevestigde N.V. „N.V. Cultuur Maatschappij Tamiang Zuid";

is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 7 en 8 der statuten van de te Batavia gevestigde N.V. „Perceelen Maatschappij Salim Talib". Idem op de artikelen 1 en 2 der statuten van de te Batavia gevestigde N.V. „Landbouw Maatschappij Tandjong West" thans genaamd „Handel-, Bouw-, Crediet- en Cultuur Maatschappij Tandjong West.

Bij G.B. is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 4, 5, 9 en 40 der statuten van de te Bandoeng gevestigde N.V. „N.V. Cultuur Maatschappij Goenoeng Goöng".

— wijziging van art. 4 der statuten van de te Semarang gevestigde N.V. „Handel Maatschappij en Oliefabriek Koetohardjo",

— gewijzigde statuten der voorheen te Weltevreden, thans te Bandoeng gevestigde N.V. „Toko Matraman" thans genaamd „N.V. Punt en van Reysen Handel Maatschappij" („Punt en van Reysen Trading Company Limited"),

Radio-Nieuws.

Onze Amateurs.

P.K.I.B.V.

Dit station kondigt zich als regel aan met de letters 1 B.V. te Tangerang. Dit is dan tevens het postadres, waarheen men rapporten kan richten.

1 B.V. werkt op een golflengte van 30,5 Meter, vaste zenduren zijn niet op te geven, het is een experimenteel zendstation. Het is echter vrijwel elken avond na 9 uur in de lucht en in verbinding met stations in Australië, Singapore en de buitenbezittingen.

Bij uitzending van bijzondere programma's zal voortaan minstens een dag te voren opgave worden gedaan, thans zijn er echter geen uitzendingen (tot ongeveer midden Febr.) daar de amateur op reis is.

1 B.V. wordt uitstekend gehoord in Australië en op de buitenbezittingen, er zijn vele rapporten binnen over luidspreker ontvangst.

Medegedeeld wordt, dat de stations 6 A.G. Australië en B.S. 1 A.B. Singapore schitterend gehoord worden. In de morgenuren tusschen 4 en 6 uur kan men voorts goed beluisteren: Zeesen, Duitschland op 31 M, Schenectady en Pittsburg, Amerika, resp. op 31,4 en 31,6 M.

P.C.J. Eindhoven op 41,4 is Woensdag en Vrijdag des morgens soms op volle luidspreker sterkte te hooren.

(Verdere opgaven van andere stations zien wij gaarne tegemoet!)

Programma's.

Phohi.

(*Golflengte 16.88 M*).

Donderdag 6 Febr.
van 13 — 15 G. M. T.

Versterkt klein Orkest onder leiding van Loe Cohen.

1. Ouv. Heimkehr aus der Fremde, F. Mendelsohn—Bartholdy.
2. Aufforderung zum Tanz, G. M. von Weber.
3. Ein Absnd in St. Petersburg, E. Meyer Helmund. 4 deelen.

Willem Schansman, Tenor.
Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

4. Fantasie Hänsel und Gretel, E. Humperdinck.
5. Iris, Serenata di Jor e Danza, P. Mascagni Fimagalli.

Willem Schansman, Tenor.
Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

6. Kéler Béla Perlen, Potpourri, Max Rhode.
7. Triomfmarsch uit de Opera Aida, G. Verdi.

Vrijdag 7 Febr.
van 13 — 15 G. M. T.

Dansmuziek onder leiding van Loe Cohen. met optreden van Willy Derby, Humorist en Liedjeszanger.

Batavia.

Donderdag 6 Febr.

7— 8.30	Muziek van Hotel der Nederlanden.
8.30—10	Dansmuziek.

Vrijdag 7 Febr.

6.45— 7.30	Kinderuurtje.
7.30— 8	Autopraatje en Rapporten.
8— 9	Muziek van Hotel der Nederlanden.
9 10	Songs door den heer Lioni. Pianoduo's door heeren v/d Sprong en Overbeek Bloem.

De Rubbersituatie.

LONDEN, 5 Febr. (*Aneta*). Ter jaarvergadering van de Serdang-Sumatra-Plantations werd meegedeeld, dat de productie en het gebruik van rubber in 1930 ongeveer in evenwicht zullen zijn. Men verwacht dat de Nederlandsche en de Britsche producenten het prijsniveau zoodanig zullen weten op te voeren, dat een winstmarge ontstaat.

Betaling gestaakt.

ROTTERDAM, 5 Febr. (*Aneta*). De N.V. Algemeene Commissiehandel heeft haar betalingen gestaakt.

Faillissementen.

Uitgesproken.

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Semarang het faillissement van:

Liem Sam Khie, koopman, te Keboemen.

Tan Tjeng Biao (Biauw), wonende te Tjomal, thans in gijzeling in de gevangenis te Pekalongan.

Liem Tik Sie, koopman o/d benaming „Toko Hwe Hien" te Poerworedjo.

Bij idem R.v.J. te Soerabaja.

1. W. Helvensteyn, daggelder b/d Droogdok Mij., Soerabaja.
2. W. O. Heinicke, employé b/d Aniem te Soerabaja.
3. Oen Pik Tat, koopman, te Soerabaja, Toko Record.
4. Tan Giok Liang, koopman, Waroedjajeng, Ngandjoek.
5. Liem Tjing Wie (Liem Tjeng Oei), koopman, te Toeloengagoeng.
6. Yap Kian Tjoen, handelaar, Grobogan (Loemadjang) fa. San lk.
7. Sech Salim bin Abdoerrahim Bawazir en Sech Dijab bin Agib, kooplieden te Masbagih, Lombok, firma „Sech Salim bin Abdoerrahim Bawazir & Co".

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 5 Februari 1930, ter buitengewone terechtzitting het faillissement van:

Tjong Hong Seng, koopman, handeldrijvende onder het merk „Tjin Seng", wonende te Tjibadak afdeeling Soekaboemi.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929 — 1930.

Vergadering van Woensdag 5 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

Algemeene beschouwingen.

De Reg. gem. voor alg. zaken de heer Kiewit de Jonge, zijn rede voortzettende zegt nog:

Inderdaad is het zelfbestuur in de Vorstenlanden buiten de voorbereiding van de huiszoekingen gehouden, wijl de politie daar in handen is van het Europeesch bestuur.

De regeering wenscht de besprekingen over de kwestie-Middendorp niet te heropenen.

Zij vindt voorts geen aanleiding om omtrent het lidmaatschap van de V.C. voor ambtenaren zich positief uit te spreken, zooals de heer Fruin van Haar verlangt. De V.C. zal in de politiek nog moeten toonen wat zij wil en kan. Daarom was er geen aanleiding V.C.-ers in den prov. raad van West-Java te benoemen.

Het benoemingsrecht hangt zoo direct samen met de Nederlandsche taak, dat spr. het gewenscht acht die kwestie grondig te behandelen bij de hoofdbegrooting.

Overleg met de partijleiders is thans mogelijk. Men zal er dus gebruik van kunnen maken.

De Regeering meent, dat het denkbeeld van den heer Koesoemo-Oetoyo nu zeer aan duidelijkheid heeft gewonnen, zoodat Zij bereid is, die benoenoeming van Inheemsche adviseurs bij het hoofdparket in nadere beschouwing te nemen.

Wat het optredeu van de regeering tegen de P.N.I. betreft, wijst spr. op de opmerking van den heer Mandagie, dat men hen, die men waarschuwt geen kwaad hart toedraagt, welke opmerking juist moet worden geacht.

Het regeeringsbeleid is en blijft onveranderd. Dit aan het adres van den heer Fruin. De regeering zal nimmer ingrijpen in de Volksbeweging wanneer dit niet te rechtvaardigen is. Wanneer zij zou optreden tegen vereenigingen, waarvan het alleen maar mogelijk geacht wordt, dat zij de rust en orde wellicht zullen verstoren, dan zou dit niet te rechtvaardigen zijn.

De beweegredenen van het optreden van 29 December zijn niet vatbaar voor discussie. De regeering betreurt dit zelve. Na de vele ontvangen berichten was niet-ingrijpen ongeoorloofd. Zoodra de regeering voor zichzelf de overtuiging had, dat dit optreden noodzakelijk was, moest de geheele overheids-organisatie daaraan met kracht meewerken. Dit kan nooit een misgreep zijn. Zelfs wanneer zou blijken, dat al die berichten onjuist waren, zou men nooit van een misgreep mogen spreken. Zelfs de heer Middendorp zou wanneer hij ernstige vermoedens had, dat men zijn huis in brand wilde steken, daartegen maatregelen moeten en willen nemen. En hij zou daarvan geen spijt hebben ook al zou later blijken, dat het vermoeden geheel ongegrond was.

Kiès: Een sociaal-democratische regeering zou juist zóó hebben gehandeld!

De Regeeringsgemachtigde voor Alg. Zaken gaat voort: Het justitieel karakter van het ingrijpen valt niet te betwijfelen. Spr. wijst op het bekende manifest van P.P.P.K.I.-leiders met den raad om zich rustig te houden, prompt 24 uur na de huiszoekingen. En nu komt alweer zoo kort na het regeeringsantwoord de aandrang om opening van zaken te geven. De heer Middendorp is van meening, dat een regeering haar gemaakte fouten dient te erkennen en te herstellen. Welnu, de regeering heeft haar fouten bij de huiszoekingen erkend. En zij zal ook niet schromen, na afloop van het onderzoek, te erkennen, dat de berichten en geruchten vóór de huiszoekingen onjuist waren, wanneer dit werkelijk het geval zou blijken.

Spr. hoopt, dat het vertrouwen bij de Volksbeweging in de regeering evenmin zal vervluchtigen, als het vertrouwen der regeering in de Volksbeweging

De heer Van den Bussche, Regeeringsgemachtigde voor Financiën, herhaalt tegenover de critiek van de heeren Van Helsdingen en Bruineman, de opvatting der regeering over de tin-opbrengst-taxatie.

Het is de bedoeling van het departement om het publiek zooveel mogelijk in te lichten over den financiëelen toestand.

Afd. I.

In tweeden termijn, Afdeeling I, geeft de Reg. gemachtigde voor A.Z., de heer Kiewiet de Jonge, de verzekering dat het denkbeeld van een departement van Verkeer, t.g.t. in overweging zal worden genomen.

Afd. I is hiermede beëindigd. De Afdeeling wordt z.h.s. aangenomen.

Het nieuwe lid van het college, de heer Nessel, wordt dan toegelaten. Hem wordt de eed afgenomen.

Aan de orde is voorzetting Afd. III.

Financiën.

De Regeeringsgemachtigde, de heer Van Den Bussche, beantwoordt de sprekers. (Spr. is nagenoeg onverstaanbaar).

Spr. betwijfelt of het wel wenschelijk is een circulaire uit te geven inzake het tijdig uitreiken van aanslagbiljetten voor de inkomsten-beslasting. Er valt in dit reeds een belangrijke verbetering te constateeren, zooals spr. met cijfers aantoont.

Een herziening van de slachtbelasting is gewenscht gebleken.

De personeele belasting-ordonnantie is verouderd. Maar het voornemen bestaat deze belasting aan locale ressorten over te dragen. Wijziging moet daarop wachten. Wel zal spoedig aan verschillende bezwaren tegen de regeling kunnen worden tegemoet gekomen.

De bier-accijns zal moeten wachten op een eenigszins omvangrijke productie hier te lande. De vraag hoe de accijns zal moeten zijn, hangt af van de andere belastingen, welke op zulke bedrijven zullen drukken. Naar sprekers meening zal de accijns eerst moeten worden geheven, als de binnenlandsche productie $1/3$ of $1/4$ van den import heeft bereikt.

Spr. komt dan aan de verhouding tusschen den douanebond en de chefs.

Aan beide zijden zijn fouten gemaakt.

Wat de toepassing van de auto-regeling voor districts-hoofden betreft, merkt spr. op, dat de reisvergoedingen in de buitengewesten zoodanig zijn geregeld, dat daar van auto's gebruik kan worden gemaakt.

Op Java is het anders. Daar wordt het gebruik van auto's voor districtshoofden niet zoo noodig geacht. In bijzondere gevallen kan men ook hier van auto's gebruik maken. De gelegenheid van voorschotten voor auto-aanschaffing zal overigens voor bepaalde ressorten worden opengesteld, wanneer dit dringend noodzakelijk blijkt te zijn. De vraag is daarbij alleen of het dienstbelang dit eischt.

De verbetering der pensioens- en onderstands-verzekering doet spr. in herinnering brengen, dat de regeering vroeger een nota heeft uitgegeven betreffende den onderstand voor de weduwen en wezen van Inl. landsdienaren. Daarin werd uiteengezet, dat die verzorging onmogelijk op Westersche leest kan worden geschoeid. Toen werd een overgangs-fonds aanbevolen, waarbij de regeering niet afwijzend stond tegenover een subsidie, wanneer het fonds alleen zou gelden voor de weduwen en het later zou worden uitgebreid tot andere groepen van landsdienaren. Hiervoor nu is een tijdroovende voorbereiding noodig gebleken, o.m. verzameling van gegevens over de deelgenooten. Zonder deze gegevens zou de basis van het fonds volkomen onzeker zijn. Die voorbereidende arbeid is thans gereed. Er blijft nu nog over, die gegevens te groepeeren en te bestudeeren. In dit verband kan spr. verklaren, dat binnen 1, 1/2 of 2 jaar het overgangsfonds tot stand zal zijn gekomen.

Op de vraag wat er moet gebeuren voordat het zoover is, wordt geantwoord, dat een voorloopige korting niet kan worden vastgesteld zonder onbillijkheden. Spr. is bovendien niet zeker of zulk een korting wel algemeen door de betrokkenen zal worden aanvaard. De eenige weg is ruime uitbreiding geven aan het stelsel van onderstand, tot het fonds tot stand is gekomen. De motie-Soeroso — terugbrenging van het diensttijd-criterium van 30 tot 25 jaar — is een stap op dien weg. De heer Roep wil nog verder gaan. Een zoo juist, ingesteld onderzoek voor de voornaamste groepen van Inl. landsdienaren heeft uitgemaakt, dat de kosten niet onbelangrijk zijn. Toch kan spr. er mee instemmen, dat het behoeftigheids-criterium in de practijk te scherp gesteld is. Twee derde van de verzoeken wordt op grond hiervan afgewezen.

De regeering zegt toe, dat hierin voor de komende twee jaren de noodige voorzieningen zullen worden getroffen.

Vervolgens behandelt spr. enkele bijzondere gevallen van afwijzing, welke door den heer Jahja naar voren zijn gebracht.

De opneming van de ambtenaren van voor 1917 in de pensioenfondsen is voor advies aan de directie overgelegd. De opname van het personeel van de afdeelingsbanken, die in lands dienst zijn getreden, in de pensioenfondsen, heeft de volle aandacht der regeering. De pensioenverzorging der volksonderwijzers is in behandeling.

In tweeden termijn, verklaart de heer Roep, dat hij zich nu wel met het standpunt der regeering inzake de inkomstenbelasting kan vereenigen.

De termijn van 1—$1/2$ of 2 jaar voor de instelling van het overgangsfonds voor de weduwen van Inl. landsdienaren valt spr. mee. Toch is twee jaar een heele tijd voor de slachtoffers van de oude regeling. Spr. blijft aandringen op een noodmaatregel, waartegen de regeering geen overwegend bezwaar blijk te hebben. Hij acht de toezegging der regeering in dit verband echter wel wat vaag. Spr. wenscht onmiddellijke voorziening.

Is de regeering bereid het diensttijdcriterium te verlagen? Wanneer Zij dan verder het behoeftigheids-criterium zeer mild wil toepassen, ziet spr. af van de indiening van een motie.

De heer Bruineman wijst op het verschil tusschen „soepeler" en „milder" toepassing van dat criterium.

De heer Soeroso vraagt of de consequenties van de suggesties van den heer Roep wel te overzien zijn.

De heer Soekawati heeft geen antwoord gekregen over de kwestie van het heffen van uitvoerrecht op bevolkingskoffie op Bali.

Spr. dringt nogmaals aan op verlaging van de slachtbelasting voor dat eiland.

De heer Soejono dringt nogmaals aan op het verleenen van voorschotten voor auto's ten behoeve van districthoofden op Java, indien zij aan een auto behoefte hebben, hetgeen voor 50 pct. dier ambtenaren het geval zou zijn.

De heer Zuyderhoff spreekt over hetzelfde onderwerp. Het is spr. voorts volkomen onverklaarbaar dat zoovele verzoeken om onderstand worden afgewezen.

De Regeeringsgemachtigde voor Financiën, de heer Van Den Bussche antwoordt den heer Roep, dat de regeering nu niet kan uitmaken of verlaging van het diensttijdcriterium tot 10 jaar mogelijk is. Zij zal zoo ver gaan als mogelijk zal blijken.

Het afwijzen van vele verzoeken berustte vooral op het groote waarde hechten aan den alimentatieplicht van familieleden.

Spr. wijst voorts nogmaals het denkbeeld af om als noodmaatregel bijdragen van Inl. ambtenaren te eischen.

Inzake de auto-voorschotten, acht de regeering het ongewenscht verder te gaan dan verleening in dringende gevallen.

Inzake het uitvoerrecht op bevolkingskoffie herhaalt spr. de zienswijze in de M. v. A. terzake geuit.

De bezwaren tegen de slacht belasting op Bali zullen nader in overweging worden genomen.

De beraadslagingen zijn hiermede geëindigd. Afd. III en IIIa worden dan z.h.s. aangenomen.

De heer Soeroso trekt zijn motie betreffende den onderstand in. Zij is overbodig geworden.

De vergadering wordt gesloten.

***

2de Gewone Zitting 1929 — 1930.

Vergadering van Donderdag 6 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De vergadering wordt geopend.

Aan de orde is de behandeling van Afdeeling VI.

Landbouw, Handel en Nijverheid.

De heer Bruineman wijst op de opmerking in de jongste Memorie van Antwoord van den Minister van Koloniën, waaruit zou blijken, dat de oprichting van een gouvernements-suikerfabriek nog niet van de baan is, niettegenstaande in Juni 1928 het plan is uitgesteld met het oog op het financieel aspect. En dit is er sedertdien zeker niet beter op geworden. Spr. vraagt hieromtrent den regeeringsgemachtigde nadere inlichtingen.

Spr. becritiseert het voornemen voor den bouw van een nieuw kantoor voor 's lands caoutchoucbedrijf te Buitenzorg (twee ton). Hij geeft de voorkeur aan Bandoeng voor zulk een centraal bureau.

De heer Zuyderhoff is van meening, dat er alle aanleiding bestond voor het vieren van het 25-jarig jubileum van het departement van landbouw.

Wat het kantoor voor het caoutchoucbedrijf betreft, meent spr. dat zulk een nieuw bureau niet dringend noodig is.

Spr. critiseert voorts het voorbarig opbrengen op de begrooting van den bouw van de palmoliefabriek „Majang", welke bouw thans heelemaal nog niet noodig is gebleken.

Dan is spr. van meening dat de aankoop van 12.000 H.A. ontoegankelijken grond in Atjeh tegen f 25. per H.A., niet noodig was en dat de prijs veel te hoog was.

De heer Soangkoepon blijft aandringen op de aanstelling van adjunct-landbouwconsulenten in Benkoelen en de Lampongs.

De heer Fruin sluit zich aan bij den heer Zuyderhoff, wat de viering van het jubileum van „Landbouw" betreft.

Spr. bespreekt de wrijving tusschen de administrateurs der gouvernements-rubberondernemingen ter S.O.K. en den superintendent dier ondernemingen. De oorzaak is dat laatstgenoemde functionnaris zich te veel met ondergeschikte kwesties bemoeit. De wrijving leidde tot het ontslag van een der administrateurs. Spr. vraagt volledige klaarheid. Het onderzoek zou het best door de commissie van bijstand kunnen worden gehouden.

De heer Kiès bepleit nogmaals de bescherming van de belangrijke en zeldzame Indische fauna en flora.

De heer Mochtar dringt eveneens aan op de aanstelling van adjunct-landbouw-consulenten.

De heer Soejono wijst op de besprekingen vroeger gehouden over de oprichting van een lands-suikeronderneming. Spr. is nog steeds een warm voorstander van dat plan.

Spr. hoopt, dat er wat meer aandacht zal worden geschonken aan de argumenten der voorstanders. Juist in moeilijke jaren is er alle aanleiding voor de aanboring van nieuwe bronnen van inkomsten.

De heer Soeroso verlangt financieele hulp voor de weef-school van de Soerabaiasche studieclub.

Spr. acht het dringend noodzakelijk, juist met het oog op den ongunstigen financieelen toestand, een lands suikerfabriek op te richten.

Ook de heer Soetadi verheugt zich over het opnieuw in studie nemen van de oprichting van zoo'n suikerfabriek.

De heer Wiranatakoesoema dringt aan op het verleenen van studieopdrachten aan adjunct-landbouwconsulenten. Het groote nut daarvan heeft spr. leeren inzien tijdens zijn studiereis in Nederland. Deskundigen zouden van zoo'n reis nog veel meer voordeel kunnen trekken dan spr.

Aan de orde is afdeeling VII.

B. O. W.

De heer De Hoog deelt mede, dat de toezegging voor den bouw van een Eur. Lagere School aan den Schoolweg te Bandoeng niet werd gestand gedaan.

De heer Bruineman becritiseert het doen bijdragen van particuliere ondernemingen aan irrigatiewerken, zelfs wanneer deze reeds bestonden voor de oprichting van zulke bedrijven. Spr. meent, dat zelfs het dept. van Financiën voor zulk een fiscaliteit zou terugschrikken.

De heer Kiès maakt een opmerking over den weg Bandjar—Djocja, waarvan de aanleg aanzienlijk werd vertraagd. Spr. vraagt een einde te maken aan de lijdensgeschiedenis van dezen weg, door het geheele alsnog benoodigde bedrag in 1931 op te brengen.

Spr. dringt tevens aan op uitvoering van den grooten verbindingsweg Weltevreden—Cheribon.

De heer Rückert bespreekt de besparing, welke met asfalteering van het wegennet zou kunnen worden verkregen. In de gemeenten is de ervaring opgedaan, dat zulke asfalteering, aan rente, afschrijving en onderhoud, belangrijk goedkooper is dan gewone verharde wegen.

Spr. wil daarom voor de asfalteering van het lands-wegennet een leening aangaan.

De aanleg van wegen in de buitengewesten moet voorts krachtiger worden aangepakt. Dit zou kunnen door dien aanleg op den buitengewonen dienst te brengen. Het betreft inderdaad rendabele werken, meent spr.

Omtrent den aanleg, van den weg Bandjar-Djocja wil spr. nog verder gaan dan de heer Kiès. Hij wil de kosten geheel op „buitengewoon" brengen.

De heer Kan vraagt, naar aanleiding van de afgekeurde vloer van het nieuwe postkantoor te Batavia, of het niet wenschelijk is het aanbod van den aannemer te aanvaarden en een nieuwe vloer te leggen.

De heer Van Lonkhuyzen is onverstaanbaar.

De eerste termijn van afd. VI en VII is hiermee voor den Volksraad afgeloopen.

(*Wordt vervolgd*).

SPORT EN SPEL.

BILJARTEN.

Biljartwedstrijd B.B.C. „Zanzibar."

Gisterenavond had onder groote belangstelling de 1e, 2e en 3e ronde plaats van den achtkamp om den Zanzibar Wisselbeker. De voorzitter v/d B.B.C. Zanzibar de heer P.H. Kok opende de wedstrijd en heette alle aanwezigen hartelijk welkom. Spreker memoreerde daarbij tevens het doel van deze wedstrijd namelijk om de weder oprichting van de West-Java Biljart Bond mogelijk te maken. Er bestaat behoefte aan zulk een organisatie, temeer nog daar aansluiting bij de J.B.B. voor verschillende vereenigingen onmogelijk is. Verder wenschte de heer Kok de spelers veel succes.

De eerste ronde had het volgende resultaat; er werd gespeeld op 3 biljarts. Malaiholo slaat Hoorn, een partij met weinig krachts verschil.

Roozen slaat de Vries; Roozen welke in de 25e beurt ver de leiding had, moest op het laatst alle zeilen bijzetten om te winnen.

G.B. Joe slaat Lewakabessy, een zeer spannende partij, waarbij op het laatst beide spelers nog al last bleken te hebben van zenuwen.

2e ronde.

K.K. Hong slaat T.T. Kee, Hong speelde een fraaie partij; z'n partner had weinig kans en daarbij veel met pech te kampen.

Roozen wint met een klein verschil van Lewakabessy.

G.B. Joe slaat Malaiholo, een aardige partij. Malaiholo wist de sterker spelende Joe tamelijk bij te houden.

3e ronde.

T.T. Kee slaat Malaiholo; in de 12e beurt had Kee alreeds 69 carb. doch begon daarna tamelijk te knoeien zoodat Malaiholo aardig inliep en verloor met 19 carb. De Vries slaat K.K. Hong. Hong was er totaal uit zoodat De Vries weinig moeite had te winnen.

Hoorn slaat Lewakabessy. Hoorn had weinig moeite te winnen. Lewakabessy was wederom niet op dreef, en verloor z'n derde partij.

De uitslagen waren als volgt;

	Carb.	Beurten	Hoogste serie	Moyenne
Malaiholo	100	24	27	4.16
Lewakabessy	49	24	11	2.04
Hoorn	100	26	13	3 84
de Vries	80	26	9	3.07
K.K. Hong	100	25	17	4.—
G.B. Joe	78	24	9	3.25
Hoorn	87	39	11	2.23
Malaiholo	100	39	13	2.56
Roozen	100	37	12	2.70
de Vries	86	36	16	2.38
G.B. Joe	100	35	15	2.85
Lewakabessy	89	35	12	2.54
K.K. Hong	100	21	16	4.76
T.T. Kee	54	21	10	2.57
Roozen	100	36	17	2.77
Lewakabessy	84	35	15	2.40
G.B. Joe	100	28	19	3.57
Malaiholo	82	27	9	3.03
T.T. Kee	100	29	24	3.44
Malaiholo	81	29	13	2.79
de Vries	100	30	15	3.33
K.K. Hong	66	30	9	2.20
Hoorn	100	28	12	3.57
Lewakabessy	73	27	13	2.70

Hedenavond om $7^1/_2$ uur voortzetting; gespeeld wordt de 4e, 5e en 6e ronde op resp. $7^1/_2$ uur, 8.15 uur en 9 uur.

Berichten

welke reeds in een deel onzer vorige editie zijn opgenomen.

De Wereldreis van Van Lear Black.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). Geyssendorffer en Scholte hebben een proefvlucht gemaakt met de nieuwe driemotorige Fokker van Van Lear Black, de *Maryland Freestate.* Zij zijn op Schiphol geland. Fokker-deskundigen zullen daar het vliegtuig grondig nazien en dan zal het de wereldreis beginnen. Vermoedelijk zal dat de volgende week zijn.

De Phohi.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De Phohi zender doet op 10, 12, 13, 14, 15 en 16 Februari telkens van 8 tot 10 uur proefuitzendingen.

Om de Davis -cup.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). Nederland lootte in de eerste ronde vrij. Daarna Finland.

De „Johan de Witt" in den storm.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De *Johan de Witt* zal door het stormweer eerst op 8 Februari van Genua kunnen vertrekken.

Leadbeater in het Sterkamp.

OMMEN, 4 Febr. (*Aneta*). Leadbeater bezoekt dit jaar het Sterkamp.

Gouverneur Clementi.

SINGAPORE, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De nieuwe gouverneur, Sir Cecil Clementi, is alhier aangekomen.

Hij werd feestelijk binnengehaald.

De financieele Moeilijkheden van Chicago.

NEW YORK, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Met het bankroet van de stad voor oogen heeft de gemeenteraad van Chicago toegegeven aan het ultimatum, gesteld door het hulpcomité der burgers, dat gepresideerd wordt door Silas H. Strawn en dat beschikt over 10.000.000 pond sterling. Het comité zal van dit bedrag voorschieten zooveel noodig is om de financën van de stad boven water te houden. Voorts is aan het comité verzocht zijn goedkeuring te hechten aan een uitgave om de employé's van de stad, die sinds Kerstmis geen salaris meer hebben ontvangen, te hulp te komen. Tevens is verzocht goed te keuren dat de burgemeester „Bigg Bill" Thomson en zijn collega's aan den dijk worden gezet.

Leger des Heils-werk in Indië.

In een persgesprek verklaarde de leider van het Leger des Heils, generaal Higgins, die thans in Nederland is, dat hij het oorspronkelijk plan, in 1931 Ned. Indië te bezoeken heeft opgegeven, maar dat uitbreidingsplannen van het werk van het Heilsleger in het bijzonder ten behoeve van de melaatschen, in voorbereiding zijn (Aneta).

Zware straf.

De officier van Justitie te Soerabaia eischte tegen Ngabei Martodipoero, wegens meineed, drie jaar gevangenisstraf plus zeven jaar ontzetting uit het recht tot het bekleeden van eenig openbaar ambt. (Aneta).

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 5 Febr.

N.I. ss. „Speelman" gez. de Roos, van Djambi en Muntok, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Benkoelen" gez. Helle, van Bandjermasin en Cheribon, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Soekaboemi" gez. Slof, van Makassar en Oosthaven, agt. R/L.

N.I. ms. „Mijer" gez. de Groot, van Singapore en Tg/pandan, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. Tuininga, van Belawan en Singapore, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Marella" gez. Mortimer, van Singapore, agt. Campb/Maccoll.

N.I ss. „v/d Wijck" gez. Lodewijks, van Makassar en Semarang, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Mangola" gez. Bride, van Sydney en Semarang, agt. Campb/Macc.

N.I. ss. „van Lansberge" gez. Janssen, van Soerabaja en Semarang, agt. K.P.M.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Gorontalo" 5 dezer uit Blinjoe uitr.
ss. „Tjerimai" 5 dezer uit Soerabaja id.
ss. „Patria" 5 dezer pass. Suez id.
ss. „Taponoeli" 5 dezer pass Suez id.
ms. „K. Gedeh" 5 dezer te Semarang kustr.
ss. „Blitar" 5 dezer uit idem.
ss. „Schouwen" 5 dezer uit Soerabaja id.
ms. „K. Radja" 5 dezer te Rotterdam thuisreis.
ss. „Merauke" 4 dezer uit Port Said
ms. „Sibajak" 5 dezer te Marseille thuisr.
ms. „K. Inten" 5 dezer uit Singapore id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Beemsterdijk" 5 dezer uit Singapore uitreis.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „J. P. Coen" 5 dezer uit Priok thuisr.
ss. „Roepat" 5 dezer te B/Papan kustr.
ss. „Pr. der Ned." 5 dezer te Semarang kustreis.
ms. „P. Bras" 5 dezer uit Makassar kustr.
ss. „Simaloer" 5 dezer uit Belawan en 8 dezer verw. Priok 12 u. 's midd. uitreis.

Java BengalenLijn.

ss. „Bali" 5 dezer uit Priok.

Stoomvaart Mij „Oceaan".

ss. „Polydorus" 1 dezer van Europa vertr. en 4 Maart te Batavia verw. uitreis.

Java China Japan Lijn.

ss. „Tjibesar" vertrok 5 dezer van Dairen naar Batavia.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: J. P. Coen, Helenus, Engano, Tjitaroem, Mangola, Tjimanoek en v/d Wijck.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Lichte straf.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). Tegen den heer Meelhandelaar, die op 10 October van het vorig jaar op den weg onder Naaldwijk den politieagent Bakker—als het geval niet zoo droevig was zouden wij op deze merkwaardige combinatie van namen willen wijzen — overreed en doodde, heeft de officier van justitie bij de rechtbank te 's Gravenhage, mr. Hermans zes maanden gevangenisstraf geëischt met verbod een motorrijtuig te besturen voor den tijd van een jaar.

Men vond op 11 October des morgens op bovengenoemden weg het lijk van den agent en naast hem het rijwiel, dat zijn eigendom was. Van den dader geen spoor. Evenwel werd den dag daarop in een Haagsche garage een bebloede auto ontdekt, waarvan de eigenaar, de heer Meelhandelaar, bij ondervraging door de recherche door den mand viel. Het bleek daarbij tevens, dat hij op den bewusten avond beschonken was.

Van Breukelen naar Doorn.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). De burgemeester van Breukelen, Thomassen Thuëssink Van der Hoop, is benoemd tot burgemeester van Doorn.

Studiereis naar West Indië.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). De hoogleeraar aan de universiteit te Utrecht, dr. Rutten, zal met een aantal studenten een studiereis naar West-Indië maken.

De „Merope."

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). Uit Lissabon is bericht ontvangen dat de schade aan de *Merope* is hersteld.

Geen Vergoeding aan Eerste Kamer-leden.

DEN HAAG, 5 Febr. (*Aneta*). In de memorie van antwoord zegt de minister van Financiën, de heer De Geer, dat hij een vaste vergoeding aan leden van de Eerste Kamer met de grondwet in strijd acht.

Prof. Huizinga geridderd.

LEIDEN, 5 Febr. (*Aneta*). De hoogleeraar aan de universiteit alhier, dr. Huizinga, is benoemd tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw.

HET BRITSCHE RIJK.

De Politiek der Conservatieven.

LONDEN, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Op een zeer druk bezochte vergadering in het „Cliseum" te Londen, gaf Baldwin een uiteenzetting van de politiek der conservatieven.

Hij zeide dat de conservatieven nooit met de huidige regeering zullen samenwerken in haar pogingen om te komen tot een wapenstilstand in de tarievenoorlog. Hij wil probeeren te zoeken wat gedaan kan worden om de industrie van het geheele rijk en niet alleen die van het binnenland te rationaliseeren. Alles moet in het werk worden gesteld om overeenkomst te treffen tusschen de industriën onderling (en niet tusschen politici) in Engeland en de betreffende industriën in de dominions en Indië. Hij acht het noodzakelijk dat geen Europeesche verbintenissen worden aangegaan, waardoor wij verhinderd worden onze politiek een grootere vlucht te doen nemen. Ter versterking van den inperialen handelsovereenkomsten dient men het geheele imperium één geheel te zien. Hij zou conferenties willen zien tusschen vertegenwoordigers der industriën, zooals die van de staal, katoen en wol-industriën, van Engeland en de dominions, om te bespreken wat voor soort producten de industrie in de dominions zou moeten fabriceeren voor de eigen markt en wat voor Engelsche producten op die markt verkocht moeten worden.

Baldwin zeide dat de ontwikkeling van de kroon-koloniën allereerst een kwestie van geld is. Getracht moet worden, welke regeering ook aan het bewind is, om den handel in deze koloniën te bevorderen, vooral den katoenhandel.

Voorts maakte hij verwijten over de geheimzinnigheid van de Engelsch-Russische diplomatieke relaties. Hij zeide dat de onverschilligheid van de regeering tegenover de vervolging der Christenen in Rusland, onverklaarbaar is.

Het Wetsvoorstel van de Labourregeering.

LONDEN, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het Hoogerhuis heeft het amendement van het Lagerhuis op de werkloosheid-verzekeringswet aangenomen.

FRANKRIJK.

De Vlucht van Weiss en Girier.

KARACHI, 5 Febr. (*Aneta-Radio*). De vliegers Weiss en Girier zijn alhier aangekomen.

De Regeering wordt gesteund.

PARIJS, 5 Febr. (*Aneta-Radio.*) Alle groepen van de meerderheid hebben vast besloten om de regeering te steunen.

(Men zie verder onder Buitenland in ons Derde Blad van heden. *Red. BN.*)

BELGIË.

De diplomatieke Relaties met Rusland.

BRUSSEL, 29 Febr. (*Aneta-Radio*). Het parlement besloot om de diplomatieke relaties met Rusland te herstellen.

Het plan werd verdedigd door den vroegeren minister van buitenlandsche zaken Van der Velde.

HET DUITSCHE RIJK.

De Duitsch-Poolsche Liquidatieregeling.

BERLIJN, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Pers houdt zich bezig met de thans bekende details van de Duitsch-Poolsche liquidatie-regeling, welke aan den Rijksdag is voorgelegd en waartegen in dat college en in den Rijksraad een groeiende tegenstand merkbaar is, zoodat er, waar de regeering bekend heeft gesteld dat het wetsontwerp voor het Young-plan en deze kwestie tegelijkertijd moeten beslist worden, kans is op een crisis.

Het voornaamste punt in deze affaire is het Duitsche en Poolsche standpunt, inzake de wederzijdsche schulden, zoowel die van staatsrechterlijken aard als de privé-schulden.

Alle aanspraken van Polen moeten door Duitschland worden voldaan; de waarde daarvan wordt op 200 millioen mark geschat en de regeering is van plan daarvoor jaarlijks 11 à 12 millioen op de begrooting te brengen.

De Duitsche staats-eigendommen in Polen — geschat op meer dan twee milliard mark—gaan geheel verloren, waarbij echter in acht moet worden genomen, dat dit geheele bezit reeds was afgeschreven en geboekt op de herstel-rekening.

Als tegenprestatie verplicht Polen zich het recht toe te staan, dat op door Duitschers en Polen aangekochte, bezittingen kooprecht kan worden verkregen.

De bladen van de regeerings-partijen geven toe dat het verdrag financieele offers met zich mee zal brengen, doch aan de andere zijde ook een politieke winst beteekent en een nieuwe phase is in de Oostelijke politiek.

In de rechtsche pers daarentegen wordt betoogd, dat Polen niet te vertrouwen is en dat het verdrag vele valstrikken inhoudt.

In politieke kringen verwacht men tegelijk met deze liquidatie-regeling de tot-stand-koming van een handels-verdrag met Polen en men legt er den nadruk op, dat zonder die regeling een dergelijk verdrag onbestaanbaar is.

Een Tweede Conflict.

Behalve de overeenkomst met Polen bestaat nog een tweede geschilpunt in Duitsche politieke kringen, namelijk de aanvraag van het ministerie voor Defensie om een som van 100.000 mark op te nemen in de begrooting voor het op-stapel-zetten van een pantserschip. De sociaal democraten verzetten zich hiertegen, doch de rechtsche bladen dringen er bij den minister (geen sociaaldemocraat) op aan om den eisch te blijven ondersteunen al zou dit ook leiden tot een breuk in de coalitie.

De beslissing in deze kwestie zal afhangen van de houding van het Centrum welke nog onzeker is.

Het Young-plan.

BERLIJN, 5 Febr. (*Aneta-Radio*). De Rijksraad keurde, na een warm debat, het Young-plan goed.

SOVJET-RUSLAND.

Vier Officieren geëxecuteerd.

RIGA, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Vier monarchistische officieren, Schiller, Gaier, Fedorov en Kartashev, die door het hooggerechtshof van de Sovjet op 23 Januari ter dood zijn veroordeeld wegens vermeende uitgifte van vervalschte Chervonetz-bankbiljetten, zijn doodgeschoten.

NOORD-AMERIKA.

Financiëele Crisis.

NEW-YORK, 5 Febr. (*Aneta*). Vijf banken in de staat Noord Carolina hebben hun betalingen gestaakt.

De Toestand van Taft.

WASHINGTON, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De dokters hebben weinig hoop dat Taft zal herstellen. Zij zeggen dat de verhoogde bloeddruk elk oogenblik een hartverlamming ten gevolge kan hebben.

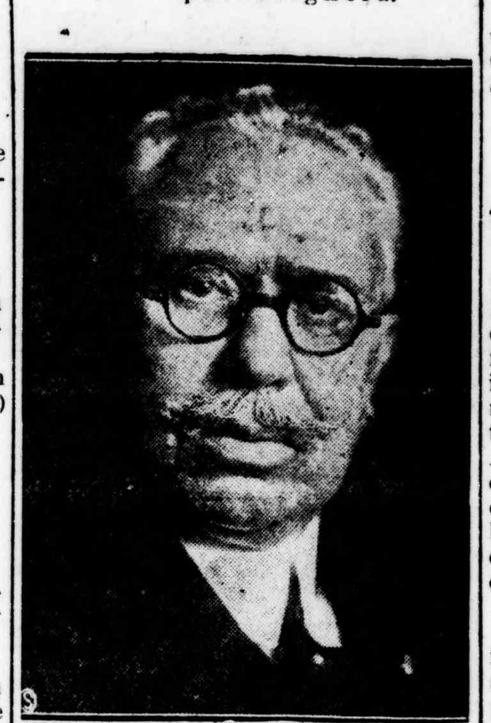
Zijn beide zoons zijn uit Cincinnati aan het ziekbed ontboden.

President Hoover heeft hedenmiddag een bezoek aan Taft gebracht.

MIDDEN-AMERIKA.

Moordaanslag op den President van Mexico.

Bij de inauguratieplechtigheid.

President Ortiz Rubio.

MEXICO-CITY, 5 Febr. (*Aneta-Reuter.*) Aan het slot van de inauguratie-plechtigheid van den nieuwen president van Mexico, Ortiz Rubio, loste een jonge man zes schoten op den president. Deze werd aan zijn kaak getroffen. De kogel werd verwijderd.

MEXICO-CITY, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De schoten werden gelost toen de wagen van den president het paleis verliet, waar zoo juist het kabinet beëedigd was.

Een schot trof een toeschouwer, die zoodanig gewond werd dat hij naar het hospitaal vervoerd moest worden.

De dader werd gearresteerd en ondervraagd door den minister van oorlog. Hij weigerde echter op de hem gestelde vragen te antwoorden.

De autoriteiten zijn van meening te doen te hebben met een godsdienstfanatiekeling.

MEXICO-CITY, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De dokters deelen mede dat de toestand van president Ortz Rubio niet ernstig is.

Een kogel schampte de echtgenoote van den president en verwondde diens nichtje Orfelia Ortega licht.

De voorruit van de auto werd door een kogel vernield en de chauffeur, de secretaris van den president en zijn schoonzuster Senora Ortega werden met glasscherven overdekt.

De dader is de 22-jarige Daniel Flores. Hij heeft bekend dat hij een aanhanger is van den candidaat voor het presidentschap Vasconcellos van de anti-reelectionistische partij, die door Rubio verslagen werd.

Antiquiteiten gestolen.

MEXICO, 5 Febr. (*Aneta*). De schatten van de Azteken-pyramide zijn ontvreemd.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

LONDEN, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Op een bijeenkomst der gedelegeerden van het Britsche Rijk werd gesproken over de trage voortgang die gemaakt werd. Wel was men van gevoelen dat de zaken goed gingen, maar men schoot niet vlug genoeg op.

Vooral Smiddy (Iersche Vrijstaat) voerde over deze aangelegenheid het woord.

De conferentie der leiders.

Op de bijeenkomst van de leiders der delegaties werd, vooral door Frankrijk, een ontevredenheid aan den dag gelegd over het feit dat besloten was een plenaire zitting bijeen te roepen om de kwestie der duikbooten te bespreken terwijl ondertusschen op de bijeenkomst van morgen de kruiser-kwestie en de kwestie van de globale tonnenmaat en de categorieën wordt besproken.

Receptie van de regeering.

Hedenavond woonden 800 gasten de ontvangst bij door de regeering aangeboden in het gebouw van de admiraliteit ter eere van de marineconferentie.

Bij deze ontvangst waren de leiders der delegaties, de leden van het kabinet en vele oud-ministers aanwezig.

Het Noodweer.

NEW-YORK, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Drie Oceaanstoomers, de *Camerionia*, de *Dresden* en de *Minnekahda* kwamen drie dagen te laat wegens de dikke mist en de hevige stormen. Persoonlijke ongevallen kwamen niet voor. Maar de hooge zeëen beschadigden de reddingsbooten van de *Minnekahda*, vernielden patrijspoorten, sloegen vijftien voet van de reeling weg en zetten de rookkamer onder water.

(Men zie ook onder Buitenland in ons Derde Blad van heden. Red. B.N.)

De Prijs voor Snelheid van Thompson.

WASHINGTON, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). Senator Bingham heeft de Thompson snelheidsprijs, welke door Engeland in September door het vestigen van nieuwe wereldrecords bij de races om de Schneider-cup werd gewonnen, aan den Britschen ambassadeur Sir Esme Howard overhandigd.

De prijs zal op de ambassade blijven tot een nieuw record behaald wordt.

Een kleiner model van de prijs wordt aan Olebar gegeven, den leider van het esquadrille.

Het Verdrag tusschen Italië en Oostenrijk.

ROME, 5 Febr. (*Aneta-Randio*). Het verzoeningsverdrag tusschen Italië en Oostenrijk is heden geteekend.

Cablegrams.

The Unemployment Insurance Bill.

London, Febr. 4. Meeting parliamentary Labour party addressed MacDonald, who outpointed three courses open: acceptance amendment, resistance amendment (signifying dropping bill) and amendment of amendment. Meeting decided to amendment, to provide operation bill till 30/6 1933. Also announced government agreed to concur Liberal proposal to postpone consideration of part one coalmines bill until other provisions and new clauses to be proposed been disposed of.

*

London, Febr. 4. Commons unanimouslied government proposal to substitute threeyear timelimit for unemployment insurance bill for Lords timelimit one year. Bill then returned Lordsward for reconsideration.

Koutiepoff.

Paris, Febr. 4. The theory that Koutiepoff kidnapped, supported by policeman named Chauveau. He unreported the matter before, bacause he „unreads newspapers". Avers day Koutiepoff's disapperance he saw in a motorcar near latters home, two men, one whereof wearing policemans uniform, downholding struggling beaded man on back seat. Fact that a policeman present, disarmed Chauveau's suspicions.

Governor Clementi.

Singapore Febr. 5. The new governor, Sir Cecil Clementi, arrived and ceremoniously received.

The Djambi-Mailrobbery.

Singapore, Febr. 4. Understood that the day after the Djambi mailrobbery an Indian approached Saiboo, exchange broker, with a parcel containing 20.000 guilders. He wished exchanged, but informed unbusiness transacted in private residence. Indian promised to call again. Subsequently Saiboo discovered the parcel in his verandah, which he overhanded police, but Indian disappared.

The Sovjet-embassy in Paris.

Paris, Febr. 4. Response Dovgalevsky's request the French government established a completest system of police protection for the Sovjet-embassy.

Disharmony in French Cabinet.

Paris, Febr. 4. Rumours about growing disharmony between Tardieu one hand and Briand and Loucheur other, reported. Unexpected that present government long survive the London conference.

The Massacre in Russia.

Moscou, Febr. 4. The Sovjet government issued a vehement denial of report that the Gpu shot threehundred former naval officers.

U.S.A. and Haiti.

Washington, Febr. 4. Hoover announced immediately appointing of a commission to study the question when and how the United States government should withdraw ex Haiti.

The Bomb-affair.

Londen Febr. 4. Frank Biggs, the discoverer in British Museum of the „Bomb", detained by Scotland Yard. He be charged offence explosive substance act. Understood that the Scotland Yard convinced that the whole affair, including the telephone warning, was a hoax. The „Bomb" consisted: a cigarette tin, containing putty fireworks packings chiefly gunpowder iron fillings, lid securily downfastened, fuse of string inserted therein!

The Naval-conference.

London, Febr. 4. The third plenary session of the conference opened. None heads of the delegations then present. Understood that the technical experts first considering the British and French proposals, view reporting thereon to their chiefs, when latter arrived.

Fruitlers Oil-search.

Canberra, Febr 4. Post an expenditure of halfmillion sterling, the government decided to discontinue the search oil in New Guinea, which oncarried in conjunction Persian Oil Company.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Benoemd: tot controleur 1ste klasse bij het B.B., H. H. Morison, F. B. Dutrieux, A. J. F. van Weezel Errens, W. M. Remeeüs en B. van Duuren, thans allen controleur bij het B.B.;

tot tijdelijk btg. voorzitter van de landraden te Banjoewangi (Oost-Java) en Singaradja, Negara, Denpasar en Mataram (Bali en Lombok), de rechtskundige Raden Soegihono, thans tijdelijk ondervoorz. van den landraad te Banjoewangi (Oost Java);

tot tijdelijk btg. voorzitter van de landraden te Ngawi en Magetan (Oost-Java), de rechtskundige Raden Soeparto, thans ondervoorzitter bij de landraden te Magelang en Temanggoeng (Midden-Java);

met ingang van 8 Mei '30 tot hoofd van het bedrijf der Staatsspoor en tramwegen in de buitengewesten, J. F. A. M. Koning, thans hoofd van het dienstvak beweging en handelszaken van het bedrijf der Staatsspoor en tramwegen op Java.

Belast: met de waarneming van de betrekking van beroepsassistent bij de geneeskundige hoogeschool te Batavia, mej. M. A. Pet, thans tijdelijk wd. gouvernementsarts bij den D.V.G.

Ontslagen: uit 's lands dienst, de gew. schrijver 1ste klasse bij het districtshoofd van Adjibarang, regentschap Poerwokerto (Midden Java), Mas Soeradji, met bepaling, dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 25 April '29;

gerekend van 6 Sept. '29 uit 's lands dienst de gew. mantri politie 3de klasse in den dienstkring Sum. Westk., Augustin Simanoengkalit.

Onderw. en Eeredienst.

Benoemd: tot onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O., de tijdelijk onderwijzeres der 3de klasse, mevr. C. H. J. Kaptijn geboren Cleijpool, geplaatst b/d openb. Eur. IIde lag. school te Buitenzorg;

onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O. de tijdelijk onderwijzeres der 3de klasse, mej. L. J. H. Doeve, geplaatst a/d openb. Eur. lagere meisjesschool te Bandoeng;

onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O. de tijdelijk onderwijzeres der 3de klasse, mevr. C. M. Slooff, geplaatst a/d openb. Eur. lagere meisjesschool te Bandoeng;

leeraar b/d middelbare opleidingsschool voor Inl. ambtenaren te Madioen, mr. A. H. Stikker, thans belast met de waarn. van die betrekking;

onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O. de tijdelijk onderwijzeres der 3de klasse mej. J. Leefers, geplaatst b/d speciale school voor kinderen van Amboineesche militairen te Mr. Cornelis;

onderwijzeres der 3de klasse b/h openb. W.L.O. de tijdelijk onderwijzeres der 3de klasse, mej. J. P. E. Michel, geplaatst b/d openb. Eur. 1ste lagere school B te Semarang;

tot onderwijzer IIde klasse en geplaatst a/d H.I.S. te Pontianak, J. E. Velthoek, daartoe ter beschikking gesteld van den G.G. van N.I.

Ontslagen: op verzoek wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 2 Maart '30 eervol uit 's lands dienst de onderwijzer der 1ste klasse b/h openb. W.L.O. Th. H. Dragt, hoofd der openb. Eur. lagere school te Pemalang (Pekalongan);

overeenk. haar wensch, met ingang van 11 Febr. '30 eervol uit 's lands dienst de onderwijzeres 3de klasse a/d H.C.S. te Muntok mej. J. B. Schröder.

Tijdelijk belast: m/d waarneming der betrekking van directeur der H.I. Kweekschool te Bandoeng A. J. Bos, thans onderwijzer der 1ste klasse geplaatst a/die school;

H.C. Kweekschool te Mr. Cornelis, J. Mreijen, thans leeraar b/d K.W.S. te Batavia.

Tijd ter beschikking gesteld: v/d tijdelijk wd. inspecteur v/h W.L.O. in algemeenen dienst, teneinde te worden belast met werkzaamheden die verband houden met de toelating tot de kweekscholen tot opleiding van onderwijzers(essen) H. S. van der Kwast, thans wd. directeur der H.Ch. Kweekschool te Mr. Cornelis.

S.S. en Tramwegen.

Benoemd: tot commies, mevr. J. A. Mayer, geboren Loth, ambtenaar met binnenlandsch verlof buiten bezwaar van den lande, laatstelijk die betr. bekleed hebbende, met bepaling, dat zij geplaatst wordt op het hoofdkantoor (afdeeling registratuur) te Bandoeng.

Ontslagen: op verzoek, ingaande 3 April '30, eervol uit 's lands dienst, de 1ste klerke mevr. F. Reedel, geboren Menning;

tot 1sten klerk met den titel van 3de commies, J. F. L. van Kempen, thans als zoodanig op maandgeld werkzaam, met bepaling, dat hij bij de Exploitatie van de Westerlijnen geplaatst blijft.

Belast: tijdelijk met de waarneming der betrekking van wagenopzichter 1ste categorie, K. P. F. Barbier, thans onderopzichter-voertuigdienst, met bepaling, dat hij bij de Exploitatie van de Westerlijnen geplaatst blijft.

Werkzaam gesteld: tijdelijk als stationsklerk 1ste klasse, IIde categorie op maandgeld, J. C. Rosenberg, F. A. de Tyssonsk, F. J. van Gisteren, P. H. Bijl, M. P. E. Hagenbeek en J. D. Bijl, particulier, met bepaling, dat zij geplaatst worden op den cursus ter opleiding van stations- en treindienstpersoneel te Bandoeng.

Overgeplaatst: van het hoofdkan. (Dienstvak Beweging en Handelszaken te Bandoeng) naar de Expl. der Westerlijnen, de inspecteur H. Th. C. Menting.

Ontslagen: wegens tijd. psychische ongeschiktheid, gerekend van 15 October '29, eervol uit zijne betrekking, de 1ste klerk A. J. Kain.

Pandhuisdienst.

Overwegende: dat Raden Ngabehi Sosrohadikoesoemo, contr. 1ste klasse bij den pandhuisdienst te Tegal, door den provincialen raad van Midden Java op de vergadering gehouden te Semarang op den 24en Jan. '30 tot lid van het college van gedeputeerden der prov. van Midden-Java is gekozen en dat lidmaatschap heeft aanvaard.

Over te plaatsen: van Pati naar Tegal, de controleur bij den pandhuisdienst K. H. Krijgsman, met bepaling, dat hij belast wordt met de contrôle over de tot het contrôleressort Tegal behoorende landspandhuizen te Bandjaran, Pesajangan, Tegal, Debongtengah, Brebes, Ketanggoengan, Tandjoeng, Djati, Margasari, Boemiajoe, Slawi, Lebaksioe, en Sitanggal.

Tijd. te belasten: in afwachting van de aanwijzing van een nieuwen controleur nevens zijne eigen functiën met de waarn. van de contrôle over de tot het ressort „Koedoes" behoorende landspandhuizen te Koedoes, Djekoelo, Demak, Kripik, Midjen, Gadjah, Dempet, Japara, Bangsri, Petjangaan en Majong, de tw. controleur bij den pandhuisdienst te Pati A. J. Aarts.

Justitie.

Benoemd: met ingang van 16 Febr. '30 tot plaatsvervangend landrechter buiten bezwaar van den lande bij het landgerecht te Padang (Sumatra's Westkust), mr. O. E. van Schravendijk, ambtenaar ter beschikking van den voorzitter van de landraden te Padang c.a. (Sumatra's Westk.);

met ingang van 16 Febr. '30 tot fiscaal griffier bij het landgerecht te Padang (Sumatra's Westkust), Mas Joesoef Ibn Ismail, thans ambtenaar ter besch. van den voorzitter van den landraad te Buitenzorg.

Gouvts. Bedrijven.

Verleend: aan den ingenieur 2e kl. bij den Dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij den Opsporingsdienst, ir. Th. Nelissen, wegens zeven-jarigen dienst negen maanden verlof naar Europa, ingaande op 2 April '30.

Alg. Rekenkamer.

Verleend: wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan den commies A. C. G. Schwind.

Financiën.

Ontslagen: op verzoek met ingang van 3 Mei 1930 eervol en met recht op verminderd pensioen uit 's Lands dienst, H. O. de Meyier, controleur 1e kl. bij den Pandhuisdienst te Semarang.

Belast: met de waarneming van de betrekking van commies bij de Lands kassen, Mas Soenarjo, thans wd. typist 1e klasse bij 's Lands kas te Weltevreden; met bepaling, dat hij bij gemelde kas geplaatst blijft.

Boschwezen.

Toegevoegd: aan den opperhoutvester, wd. beheerder van het boschdistrict Pandan — Lawoe — Ponorogo, de houtvester ir. W. C. Jesse, thans tewerkgesteld op het hoofdkantoor van den dienst der wildhoutbosschen op Java en Madoera, onder aanteekening, dat nader zal worden beslist, op welken datum hij zijn bestemming zal volgen.

DEPARTEMENT MARINE.

Verleend: wegens negenjarigen dienst, elf maanden verlof naar Europa aan den directeur van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium, tevens buitengewoon hoogleeraar aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia prof. dr. J. Boerema, met bepaling, dat hij zijne betrekking op 2 September '30 zal nederleggen.

met ingang van 3 Febr. a.s. wegens ziekte een buitenlandsch verlof naar Europa voor den tijd van een jaar aan den loods 1ste klasse bij den Loodsdienst te Emmahaven, J. P. W. H. Bijmolt.

Benoemd: tot scheepsteekenaar bij bij het Marine Etablissement te Soerabaja K. A. Abbenes, ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

tot opziener (machinesteller) bij het Marine Etablissement te Soerabaja C. L. Huyser, gewezen sergeant-machinist bij de Koninklijke Marine.

Overgeplaatst; van Hr.Ms. „Evertsen" naar de Marine-kazerne Oedjoeng, de luit. ter zee der 3de klasse H. W. A. Madsen;

van Hr. Ms. „Flores" naar Hr. Ms. „Evertsen", de luit. ter zee 3de klasse M. G. Smalt;

van Hr. Ms. „Java" naar de Marine-kazerne Oedjoeng, de luit. ter Zee 3de klasse C. A. J. Groeneveld;

van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" naar Hs. „Java", de luit. ter Zee 3de klasse L. Guiot;

van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" naar den Onderzeedienst, de luit. ter Zee 3de klasse F. J. A. Knoops;

van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" naar de Marine-kazerne Oedjoeng de luit. ter Zee 3de klasse J. W. Bach Kolling.

van Hr. Ms. „Java" naar Hr. Ms. „Tydeman", de off. v.d. M.S.D. 3de klasse L. Kleiman;

van Hr. Ms. „Tydeman" naar Hr. Ms. „De Zeven Provinciën", de off. v.d. M.S.D. 2de kl. F. J. de Hoop;

van Hr. Ms. „Willebrord Snellius" naar de Marine-kazerne Oedjoeng de off. v. Administratie 2de klasse S. Groot;

van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" naar Hr. Ms. „Willebrord Snellius", de Off. v. administratie 2de kl. G. Bakker.

Geplaatst: aan boord Hr. Ms. „De Zeven Provinciën", de luit. ter Zee 3de kl. A. P. L. de Gelder, verwacht uit Nederland.

Benoemd: tot hoofd der Pyrotechnische Werkplaats bij het Marine Etablissement te Soerabaja, G. H. C. A. de Laive, eervol ontslagen luitenant ter zee der 1ste klasse kl. bij de Kon. Marine.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

H. Brinkman, Kebonsirih 19, van Amsterdam.

E. S. Burger, Kemajoran 36, van Soerabaja.

Mej. L. H. G. Camman, Koningsplein O. 12, van Bandoeng.

T. E. Coupland, Rijswijk 14, van Engeland.

W. ten Have, Salembalaan 2, van Nederland.

D. Th. Marcar, Gg. Scott 1, van Perzië.

L. J. van Meen, Gg. Kepoe O. 207, van Padang.

J. H. A. Nagel. Hotel Koningsplein, van Pasoeroean.

R. N. C. Pickering, Molenvliet W. 4/6, van Europa.

Y. Takeuchi, Salemba 16, van Kobe.

J. Ticho, Rijswijkstraat 28/4, van Soerabaja.

A. Veenhuijzen, Sumatraweg 2, van 's-Gravenhage.

D. de Vries, Hotel Koningsplein, van Europa.

C. Blijenberg. Kramat 93, van Amsterdam.

G. J. van Ceuninck de Capelle, Parapatangambir 37, van Buitenzorg.

Mej. J. Engelsma, Hospitaalweg 16, van Tjimahi.

H. Fitzmaurice, Koningsplein O. 3, van Medan.

J. H. Galavazi, Tanahabang W. 66, van Amsterdam.

A. F. E. Galman Matzen, Marinelaan 7/9, van Cheribon.

W. H. van Helsdingen, Nieuwe Tamarindelaan 25, van Nederland.

H. A. Koch, Theresiakerkweg 10, van 's-Gravenhage.

F. W. Looijen, Noordwijk 14D, van Nederland.

L. D. Meijer, Rijswijk 14, van Europa.

Mej. C. Oudendorp, Hospitaalweg 15, van Tjimahi.

H. J. van de Poel, Defensielijn v/d Bosch 40, van Nederland.

J. G. Pijl, Tjidengweg W. 11, van Semarang.

J. H. Scheffer, Gg. Karet 36 pav. van Bandoeng.

F. A. Slors, Kramat 18, van Bandoeng.

J. A. Smit, Gg. Atjong 9, van Djambi

MUZIEKLIEFHEBBERS!

VANAF HEDEN zullen bij ons verkrijgbaar zijn de alom bekende

PARLOPHON PLATEN.

Vraagt een demonstratie. **Dit verplicht U tot niets.**

KUNSTZAAL EDISON Weltevreden, Rijswijkstraat 28, Tel. Wl. 2558.

3754

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR

TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 87. Tel. 390 en 558 Mr.-Cornelis.

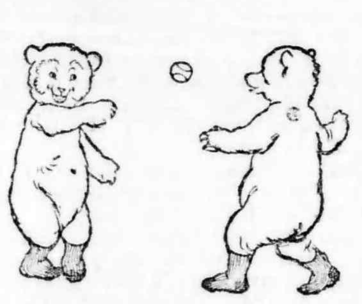
Houdt Venduties met Succesvollen uitslag
en onmiddellijke afrekening. 3440
TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

Firma KHOUW & LIE

JUWELIERS
Pasar Baroe 69, — Weltevreden.

Ontvangen:

Sigaretten- en Sigaren-AANSTEKERS
(systeem Dunhill.)
Nieuwste modellen.
Prijzen vanaf **f 4.—** 88do

BEAR-BRAND-

SPORTKOUSEN
Voor Schoolkinderen!
De allerbeste!

3751 H. Mij. DELI-ATJEH.

Een vlot begin voor den dag.

Een prettig begin voor een vlotten en aangenamen dag is het gebruik van Colgate Scheerzeep. Het schuim ontstaat in overvloed op aanraking met den kwast. Het maakt den baard tot diep bij de wortels week, zoodat het scheermes geen moeite heeft de huid schoon te maken. Het schuim zal niet vallen of opdrogen. Het blijft tot het scheermes het wegneemt. — Door Colgate's scheerzeep blijft Uw gezicht schoon en zacht tot de nacht.

Elke Colgate stick is toereikend voor 200 maal koel en gemakkelijk scheeren.

COLGATE'S SHAVING STICK

COLGATE'S

HANDY-GRIP *Shaving Stick en Reserve vulling*

SHAVING STICK *In nikkelen Koker*

3744

Nederlandsche Apotheek

TJIKINI 2 TELEF. 779 WELTEVREDEN.

VERPLEGINGSARTIKELEN
en
GUMMIWAREN.
VERLAAGDE TARIEVEN. 3682

VERSCHE LEMBANGMELK:

dagelijks verkrijgbaar à f 0.35 per groote flesch
— aan huis bezorgd. —
Levering 2 × per dag 's morgens en 's middags.
— Leveranciere van —
St. Carolus-Ziekeninrichting, Ziekenhuis Tjikini
— en voornaamste Hotels. — 3627

Melkerij „TRIO" Lembang.

Agent: LUCIANI.
TANAH ABANG HEUVEL 91, TELEFOON 2487 WL.

Moeder's liefste wensch voor haar „girl baby": "That Schoolgirl complexion."

DE regel voor huidzorg volgens de moderne leer is dezelfde in de kinderjaren als voor volwassenen — correct wasschen van de huid, geregeld, met zachte en weldadige zeep. Schoone complexies worden zoodoende beschermd vanaf de eerste levensdagen; natuurlijke liettalligheid te voorschijn gebracht en beschermd op moeder-natuur's eigen **beproefde manier**.

Het eenige geheim is te weten **welke soort zeep** te gebruiken. Een werkelijke complexie-zeep moet gekozen worden. Daarom is de stralende Palmolive — een zeep slechts voor één doel gemaakt, vrijelijk gebruikt op de huid — DE zeep in duizenden huisgezinnen voor het toilet-gebruik, waar gezorgd wordt voor goede behandeling der huid.

Baby's badje — hoe het te geven

Een zacht waschdoekje, een zachte handdoek, baby's kleine badje gevuld met warm water. Het heerlijke zachte Palmolive schuim vrijelijk gebruiken. Dan grondig afwasschen, grondig afdrogen, talc als gewoonlijk. Het zachte huidje gestreeld en bekoorlijk geworden — beschermd tegen elke mogelijke irritatie — en — de belooning zal zijn die stralende Schoolgirl Complexion als zij opgegroeid is.

Vermijd deze fout

Gebruik voor bovenstaande behandeling geen gewone zeepen. Denk niet dat elke „groene" zeep, of eene zoogenaamde palm- en olijfolie zeep, hetzelfde is als Palmolive. In Uw eigen belang, zie dat om de Palmolive zeep die ge koopt de zwarte band zit met het woord **Palmolive** in gouden letters; het groene omslagpapier en het roode zegel onderop met het woord **Palmolive**. Palmolive zeep wordt nooit onverpakt verkocht. Colgate-Palmolive-Peet Co.

Palm- en olijfoliën — niets anders — geven Palmolive die natuurlijke kleur. Palmolive zeep is niet door menschenhanden aangeraakt, tot U zelf de verpakking openbreekt — zij wordt nooit onverpakt verkocht.

KEEP THAT SCHOOLGIRL COMPLEXION
Behoud die Schoolmeisjes' teint

3375

MULCOTT

KAMEELHAREN DRIJFRIEMEN.
De beste drijfriemen, die er bestaan.
Vraagt offerte en prijs
bij

Akiz.

Batavia. Soerabaia.

88 do

Het adres voor levering van Hollandsche tafel of rijsttafel, aan Huis bezorgd, is ongetwijfeld:

HOTEL BEKKERING.

De benoodigde Bussen worden alleen voor het bezorgen door — ons geleverd. De prijzen der Bonboekjes bedragen —

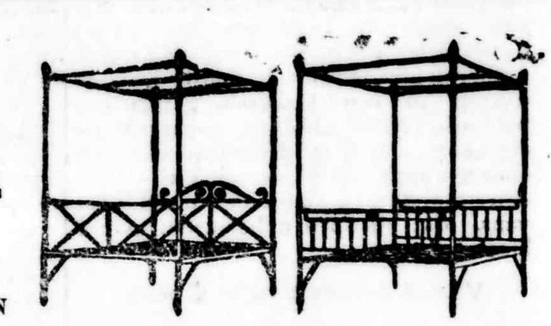
30 Bons thuis bezorgd geldig 2 maanden f 47.50
10 „ „ „ weken „ 17.50
30 „ afgehaald „ 2 maanden „ 40.—
10 „ „ „ 3 weken „ 15.—

Hoogachtend, 3747

Sinds 1 Mei 1929 weder onder eigen beheer | Hotel Bekkering, Rijswijk No. 3 Anno 1912 — Telef. 1548 Wl.

Ledikanten-Fabriek

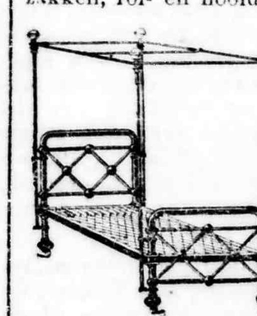
Goan Tjiang & Co.

SENEN No. 117.
AAN DE TRAMBAAN.
TELF. 1917 — WELTEVREDEN

Ledikanten met toebehooren.

Wij houden ons aanbevolen voor 't vernieuwen van ledikanten, 't opvullen van bultzakken, rol- en hoofdkussens, 't aanmaken van klamboes, spreien en kussensloopen

UITGEZOCHTE KAPOK.

	lang	breed	hoog	compleet zonder Klamboe.	Tulle Klamboe
Groot tweepers.	225 ×	180 ×	235 c M.	f 74.—	f 17.50
Klein idem	205 ×	160 ×	225 „	„ 64.—	„ 16.—
Groot eenpersoons	205 ×	125 ×	225 „	„ 44.—	„ 14.—
Klein idem	205 ×	115 ×	225 „	„ 41.50	„ 13.—
Groot kinderledik.	175 ×	100 ×	200 „	„ 37.50	„ 11.50
Middelsoort	150 ×	90 ×	190 „	„ 35.—	„ 10.—
Klein	140 ×	80 ×	190 „	„ 32.50	„ 9.—

Engelsch ledikant met veer 192 × 92 × 210 f 62.50 + f 10.—

Bovenstaande prijzen franco toko. Zendingen buiten Batavia onder Rembours
Ook verkrijgbaar uitgezochte kapok per picol. 374

MOEDERS

Indien U Uwe babies zelf niet kunt voeden, bedenk dan dat meer dan een millioen gezonde kinderen het levende bewijs zijn dat Glaxo alles bevat, wat Uw babies noodig hebben om krachtige en gezonde menschen te worden.

Importeurs
Jacobson van den Berg & Co. Batavia, Soerabaja, Semarang, Cheribon, Makassar, Palembang, Bandjermasin.

Glaxo

Kweekt Krachtige Kinderen

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten
Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke
5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden.
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Spanning in Syrië.

Een Arabisch koninkrijk?

(*Bijzondere correspondentie*).

Sedert anderhalf jaar is de politieke toestand van Syrië weer onzeker. Vier jaren geleden werd het land door een grooten opstand geteisterd. In een wreeden oorlog, die rijk was aan offers, slaagden de Franschen er in, den opstand meester te worden. De Syriërs zijn vanouds het meest geavanceerde deel van het Arabische volk geweest. Syrië was de wieg van de moderne Arabische nationale beweging. In den wereldoorlog hadden de Turken eenige der meest intelligente Arabische leiders ter dood gebracht, daar zij verdacht werden van revolutionnaire agitatie ter bevrijding van hun land. Het einde van den wereldoorlog zou, zoo was beloofd, de vrijheid brengen, het zelfstandige leven, de terugkeer van den ouden glans, die eens van Damascus was uitgegaan. Korten tijd scheen het, dat deze belofte verwezenlijkt zou worden. Anderhalf jaar lang was Damascus de hoofdstad van een Arabisch koninkrijk, het volk begon zich een democratische grondwet te geven, nieuwe leefregelen uit te werken. Midden 1920 maakten de Franschen aan dezen droom een einde. Van dat oogenblik af trachtte Frankrijk in Syrië een soortgelijk koloniaal regime in te voeren als in Tunis of Indo-China. De opstand, die in den herfst van 1925 uitbrak, een omvangrijke opstand, die op verschillende kleine volgde, wilde aan het koloniaal regime een einde maken. Maanden verliepen na zijn onderdrukking, alvorens Frankrijk in het voorjaar van 1928 het bijeenroepen van een wetgevende nationale vergadering goedkeurde. De Syriërs moesten zichzelf een grondwet geven en de mandaatverhouding tusschen Frankrijk en Syrië zou, evenals die tusschen Engeland en Irak, in een verdrag over de wederkeerige rechten en verplichtingen worden vast gelegd. Met groote verwachtingen werd de wetgevende nationale vergadering op 8 Juni 1928 geopend. Twee maanden later al werd zij verdaagd en sindsdien is zij niet meer bijeengekomen. De Fransche regeering verklaarde, dat zij met zes paragrafen van de grondwet niet accoord kon gaan. De Syriërs beweerden, dat zonder deze paragrafen van een groeiende nationale onafhankelijkheid in ernst geen sprake kon zijn. Zoo duurde de zwevende toestand in Syrië nog anderhalf jaar lang.

De Fransche hooge commissaris Ponsot is door niets in Syrië zoozeer bekend als door zijn zwijgzaamheid. In tegenstelling met zijn voorganger houdt hij geen politieke redevoeringen. Na zijn terugkeer uit Frankrijk in den herfst van dit jaar schijnt hij de Fransche politiek op een nieuwe basis te willen brengen, die echter toch geen andere is dan die, waarop Frankrijk in Syrië sedert 1920 heeft gebouwd. Er zal geen sprake meer zijn van een door het Syrische volk vrijwillig aangenomen en uitgewerkte grondwet, van een verdrag, dat binnen afzienbaren tijd het beëindigen van de mandaatverhouding en het liquideeren van de Fransche contrôle beoogt. In plaats daarvan zal de nadruk worden gelegd op de economische ontsluiting van het land. Deze economische ontsluiting kan alleen met behulp van groote kapitalen geschieden, die door Fransche ondernemingen beschikbaar gesteld moeten worden; Fransche maatschappijen zullen in Syrië groote openbare werken uitvoeren, de industrie ontwikkelen, de opnemingsmogelijkheden voor den Franschen handel opvoeren. Daarvoor is rust en veiligheid in het land noodzakelijk en een regeeringsvorm, die een voortdurende contrôle in het belang van de Fransche kolonisatie mogelijk maakt.

⁂

Den laatste tijd heeft het Fransche hooge commissariaat onderhandelingen gevoerd, om dezen regeeringsvorm te vinden, die tevens het eerste artikel der mandaat-oorkonde voor Syrië moet verwezenlijken, waarin het heet, dat de mandataris in een tijdperk van drie jaren nadat het mandaat in werking is getreden, in overleg met de inheemsche autoriteiten een grondwet moet uitwerken, die de ontwikkeling van Syrië tot onafhankelijken staat zal vergemakkelijken. In dit artikel is niet uitdrukkelijk gezegd, dat dit moet geschieden op de liberale wijze, gelijk Engeland het in Irak heeft gedaan en die Frankrijk zelf in Syrië in den zomer van 1928 heeft beproefd, namelijk door een wetgevende nationale vergadering.

Het rechts georienteerde Fransche ministerie beroept zich op de sedert 1925 steeds conservatiever geworden praktijk van de mandaatcommissie, die zich tevreden stelt met een beperkende interpretatie van de mandaatoorkonden, zonder het artikel 22 van het Volkenbondspact of de oorspronkelijke bedoeling van het mandaatwezen als grondslag te nemen. Engeland heeft in Irak een anderen weg gevolgd, een weg, die inderdaad met de liberale opvatting van het mandaatwezen in overeenstemming is, en de Britsche Labourregeering heeft in consequente uitvoering dezer politiek een stap gedaan, die het wantrouwen, dat in Irak en in andere Oostersche landen tegen het mandaatsysteem en den Volkenbond bestaat, kan opheffen en in de plaats van formeele banden, die op dwang en innerlijke vijandschap berusten, een vrijwillige verbondenheid stellen. Het is begrijpelijk, dat juist in verband met deze Britsche politiek in het naburige Irak de onrust in Syrië toeneemt.

Daar komt nog bij, dat de oplossing, die Frankrijk voorstelt en die, al is zij nog niet officieel gepubliceerd, van alle zijden wordt bevestigd, niet eens de weinige vrienden bevredigt, die Frankrijk weliswaar niet in Syrië, maar nog in den Libanon heeft. De twist, die het vorig jaar in de kringen der Syrische nationalisten werd gevoerd over de vraag, of Syrië een republiek of een koninkrijk zal worden, is thans door Frankrijk aldus beantwoord, dat Syrië een koninkrijk zal worden. Het is niet deze beslissing, die door de Syriërs met opwinding wordt opgenomen. Hetgeen hen opwindt, is de door Frankrijk voorgestelde persoonlijkheid voor den koningstroon, en de vorm, waarin de grondwet en de onafhankelijkheid van het nieuwe koninkrijk zal worden gegoten. Er is geen sprake meer van een wetgevende nationale vergadering, geen sprake meer van opheffing van het mandaat binnen afzienbaren tijd. Frankrijk wil het nieuwe koninkrijk in overeenstemming met „de inheemsche autoriteiten" stichten en dat wil in dit geval zeggen met den door hem aangestelden koning en zijn ministerie, zonder raadpleging van den volkswil en zelfs in strijd daarmede, een grondwet geven, die in de eerste plaats het voortbestaan der Fransche contrôle zal verzekeren. Syrië zou dan een soortgelijk Fransche protectoraat worden als Tunis of Annam. De koning, die Frankrijk in het vooruitzicht stelt is Ali Haidar Pacha. Hij is in de geschiedenis van Arabië niet onbekend. Hij is een neef van den sherif Hoessein ibn Ali van Mekka. Toen deze in het jaar 1916 van de Turken afvallig werd en koning van Hedzjas werd, werd Haidar door de Turken tot sherif van Mekka benoemd.

Het gelukte hem echter niet, zich tegen zijn neef staande te houden en hij woonde gedurende den oorlog in Syrië en moet den Turkschen gouverneur Djemal Pacha bij de onderdrukking van de Arabische nationale beweging hebben geholpen. Toen de verbonden troepen Syrië innamen, trok hij zich naar Konstantinopel terug, werd van daar in 1922 na de overwinning der nationalisten uitgewezen en woonde sindsdien te Beiroet onder Fransche bescherming. Hij durfde zich niet te Damascus te vestigen. Zijn troonbestijging in Syrië zou niet alleen een verbitterd protest van de Syriërs teweegbrengen, maar ook in het naburige Irak en Transjordanië van de hand worden gewezen, waar de zoons heerschen van den Hoessein, tegen wien Ali Haidar als tegencandidaat werd gesteld. Ook Ibn Saoed koestert, gelijk eenige jaren geleden is gebleken, voor Ali Haidar, die eerst een loyale vriend der Turken en nu van de Franschen is gebleken, in het geheel geen liefde. Ali Haidar zou een gewillig werktuig zijn in de hand van de Franschen, te meer, indien zij uitvoering zouden geven aan hun voornemen, Rikabi Pacha minister-president van Syrië te maken. Rikabi, zonder twijfel een bekwaam administrateur, was tot 1914 commandant van het vijfde Turksche legercorps in Aleppo. Voor den wereldoorlog ontslagen, gelukte het hem, de vriendschap van Djemal Pacha gedurende den oorlog te verwerven en tot verdediger van Damascus te worden benoemd. In deze positie ging hij over naar de Engelschen, werd in den herfst van 1918 door hen tot gouverneur-generaal van de „zone Oost" benoemd, later tot minister-president van koning Feisal in Damascus. Hij was later eenige jaren minister-president in Transjordanië, vanwaar hij eerst de Franschen in Syrië heftig bestreden heeft. Den laatsten tijd gelukte het hem, die in de afgeloopen vijf jaren nogal eens van sympathie is veranderd, het vertrouwen der Franschen weer te verwerven. Ali Haidar en Rikabi zijn beiden mannen van middelbaren leeftijd. Het kan hun gelukken, gedurende eenigen tijd een Frankrijk dienende, gecamoufleerde dictatuur in te voeren. Het kan zoo den schijn hebben, dat het gelukt is, nadat de zwevende toestand bijna tien jaren heeft geduurd, een geordenden en stabielen regeeringsvorm in Syrië in het leven te roepen. Zou Frankrijk inderdaad tot deze stap besluiten — en de voorteekenen wijzen er op —, dan zou het weldra tot de overtuiging komen, dat dit koninkrijk zich op den duur niet zal kunnen handhaven tegen den wil van het volk. De weg, dien Engeland in Irak is ingeslagen, is ook de aangewezene voor Frankrijk.

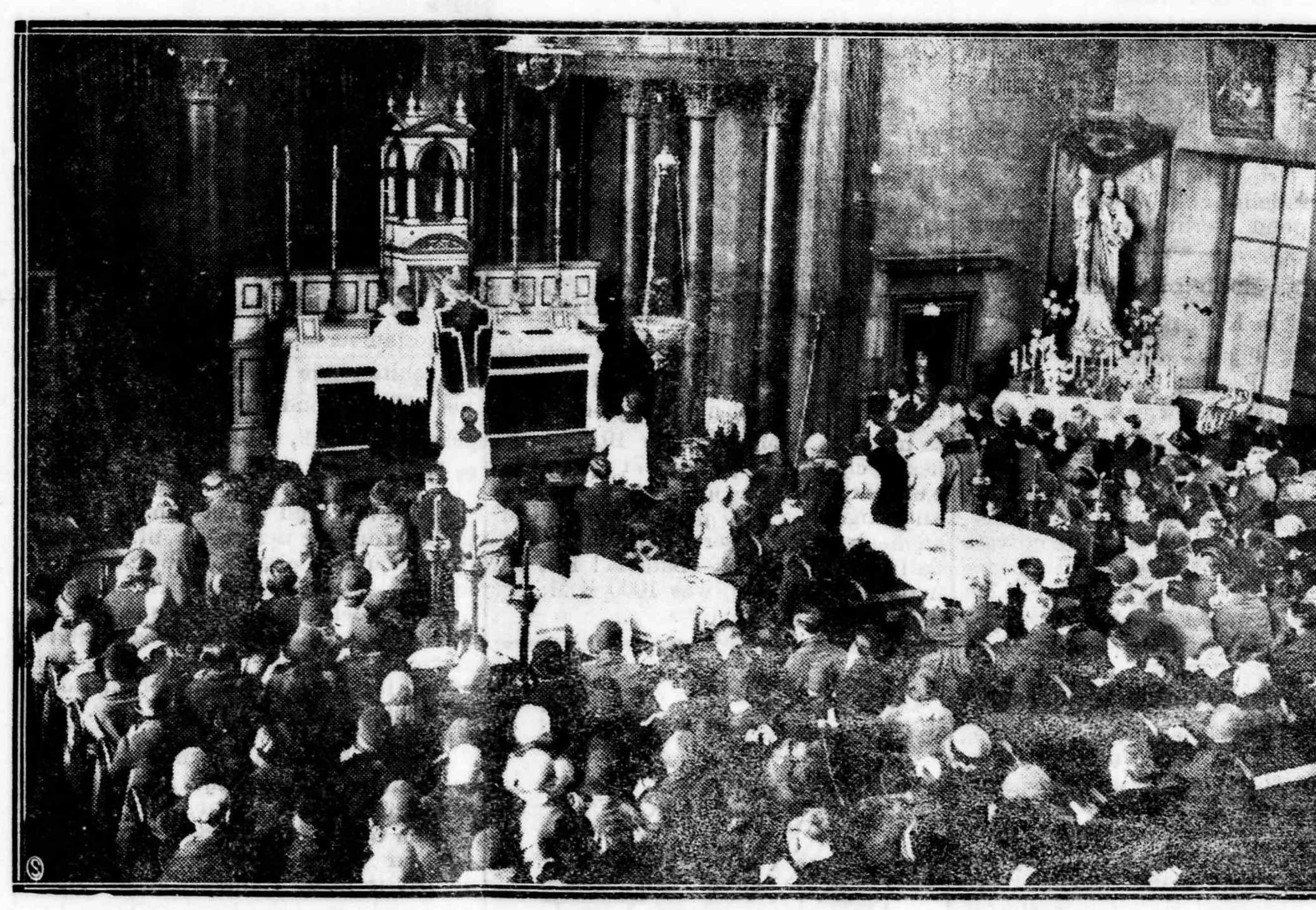
Dr. H. K.

(*Nadruk Verboden*).

De Bioscoop-ramp te Paisley (Schotland).

De ingang van de bioscoop, waarin zooveel kinderen jammerlijk om het leven kwamen.

Onder groote deelneming vond een kerkelijke plechtigheid plaats voor de begrafenis van de bij den brand in de bioscoop te Paisley omgekomen kinderen.

BUITENLAND.

De industrieele Ontwikkeling van de Sovjet.

Teneinde het publiek te interesseeren voor het vijfjarig schema voor industrieele ontwikkeling, zoo schrijft de *Prawda*, is de regelmatige uitgifte te verwachten van twee soorten: roode, „waarop de industrieele ondernemingen en vakvereenigingen, die zich geheel aansluiten bij het productieschema, staan vermeld" en zwarte „waarin de namen worden genoemd van alle personen en instellingen, die voortdurend achter blijven en in gebreke zijn gebleven om de opgelegde taak te vervullen".

Een commissie is benoemd om deze lijsten samen te stellen en deze zullen door de geheele Sovjet-unie worden verspreid.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

19)

„Zoo, zoo!" zeide hij in gepeins. „Nu, wat Getch betreft, dat is een nieuwtje, dat degenen, die hem kennen niet zal verbazen. Getch was een raar soort mensch. Dood!... hum. Maar waar is Krevin? Want ik vermoed, dat hij niet bij jullie hoort."

„Ik weet niet, waar hij is. Hij was vanmorgen in den toren; daar lieten wij hem achter. Hij zond ons uit om naar een inlander te kijken, die ergens op het eiland is en hem nazit."

„Hem?" vroeg hij. „Een inlander?"

„Een Hindoe. Het is mogelijk, dat hij Getch gedood heeft... ik weet het niet. Hoe het ook zij, Krevin heeft den toren verlaten en ik geloof, dat die Hindoe hem nasluipt. Ik dacht, dat Krevin ergens aan de Zuidkust zou zijn...... ik meende, dat het revolverschot, dat ik hoorde, door hem werd gelost... eenigen tijd geleden."

„Wij hoorden dat aan boord", merkte hij op. „En wij kwamen met onze boot aan wal, maar hoorden niets en zagen niets."

„Ik denk, dat hij zich verbergt in de een of andere grot en dat de Hindoe hem in de gaten heeft. De Hindoe ging dien weg op. Ik zag hem door de heide gaan... Hij draagt een gekleurden tulband en was daardoor gemakkelijk te volgen."

„Waarom zit die Hindoe Krevin achterna? En waarom zou hij Getch vermoord hebben?"

„Dat weet ik niet. Dat houdt alles verband met een geheimzinnige zaak. Wat ik wel weet is, dat Krevin hier vandaan wil en dat hij mij heeft gezegd, dat Getch gezorgd heeft voor een schip, dat hem hier zou komen halen. Dat is uw schip, vermoed ik!"

Hij antwoordde daarop niet. Een oogenblik was hij diep in gedachten verzonken. Plotseling keek hij beurtelings de een en dan weer den ander aan.

„Waar hoor jullie thuis? Ergens hier op den vasten wal?"

„Middlebourne... recht tegenover dit eiland. Kent u het?"

„Van mijn leven nooit geweest. Ik heb er wel van gehoord uit de kranten, hoewel ik in de laatste dagen geen krant heb gezien. Daar vonden ze, geloof ik, een man vastgebonden aan een galg... Sol Cousins was zijn naam, is 't niet?"

„Ja."

„Had dat iets te maken met dit hier?" vroeg hij. „Die geschiedenis met dien Hindoe en Getch doodgestoken en jullie hier gebracht en zoo voort, had dat er allemaal mee te maken?"

„Ik zou zeggen van wel!"

Hij dacht een oogenblik na en ging toen naar zijn geweer, alsof hij het wilde opnemen.

„Ik ben niet van plan mij met dat soort zaakjes te bemoeien, jongenheer. Ik kwam hier naar aanleiding van een brief van Getch, waarin hij vroeg om Krevin mee te nemen en misschien hem zelf ook. En omdat Getch dood is en Krevin wordt nagezeten door een bruinen kerel, ga ik verder. Ik ben voor ggen geruchtje vervaard, maar als eerlijk man houd ik niet van die geheimzinnige dingen en van moordpartijen moet ik niets hebben!"

„U wilt dat meisje en mij toch niet hier laten om ook vermoord te worden!" riep ik uit.

Hij wachtte een oogenblik.

„Denk je dat daarvoor kans is? Zeg eens eerlijk?"

„Dat geloof ik zeker, of in ieder geval... denk eens aan onzen toestand! Er komt nooit iemand op dit eiland!"

„Dat weet ik heel goed. Daarin heb je gelijk."

„Onze familie heeft geen flauw idee waar we zijn en wij zijn hier totaal weerloos."

„Niet met je wapen!" viel hij in de rede.

„Ze kunnen ons overvallen. En ook hebben we niets te eten of te drinken. Getch en Krevin namen voedsel en drank mee naar den toren, maar alles is verbrand door den Hindoe of door Krevin. Kunt u ons niet meenemen? Kijk eens naar haar! Denk eens aan......"

Hij keek naar Pepita. En Pepita keek naar hem. Zij deed meer ...... zij hief haar handen op en keek hem met haar donkere oogen smeekend aan.

„Toe, als 't u blieft, neem ons mee!" riep zij uit. „Als 't u blieft!"

Ik zag, dat hij geroerd was. Hij knikte haar bemoedigend toe.

„Ja, ja, juffie!" zeide hij „Ja zeker, ik ben niet onwillig ...... ik ben een weekhartig man, dat ben ik; zoo is nu eenmaal mijn karakter en daaronder heb ik dikwijls geleden. Maar de kwestie is ...... hoe moeten we dat aanpakken?"

„Hoe?" riep ik uit. „Dat is toch niet zoo lastig. Kunt u ons niet meenemen en in Kingshaven aan wal zetten?"

Hij keek mij veelbeteekenend aan.

„Neen, dat gaat niet!" zei hij vlug. „In geen geval!"

„Dan in een andere haven."

„Op dit oogenblik gaat dat werkelijk niet."

Ik gaf het niet op.

„Kunt u ons dan niet meenemen, waarheen dan ook ...... en ons ergens op de kust naar den wal brengen?" pleitte ik. „Wij komen dan wel thuis."

„Toe", drong Pepita aan. „Als 't u blieft!"

Hij nam zijn pet af en krabde zijn hoofd. Toen zette hij zijn pet weer op.

„Kijk eens!" zeide hij. „Ik heb met mijn maats te maken. In naam ben ik de kaptein—— maar we hebben een soort van vennootschap. En wij maken nu een bijzondere reis ...... heelemaal niet naar deze streken. En ik geloof niet, dat jullie geld bij je hebt ......, en jullie kunt het mij lastig sturen, als je bij je familie terug bent, omdat de omstandigheden nu toevallig zoo zijn, dat ik geen adres kan opgeven, zie je? ... en mijn maats ...... niet ik, want zooals ik zei, ik ben een weekhartig man."

Plotseling schoot mij iets te binnen — een ingeving. Met een geruststellend woord nam ik Pepita's hand uit mijn arm en gaf den zeeman een wenk mij te volgen.

„Kijk eens", fluisterde ik. „Geen woord aan die jonge dame; ik zal u iets vertellen, maar het blijft een strikt geheim tusschen ons beiden ...... voor eeuwig en altijd. Ik vond het lijk van Getch en ik heb het bedekt met zeewier en eenige steenen daarop gelegd. U zult het vinden als u daar recht naar beneden gaat; het ligt in een hoek bij eenige rotsen ...... Getch's zakken zitten vol met goud! Engelsche ponden, weet u. Ik denk wel een paar honderd pond. Begrepen en afgesproken?"

„Geen woord verder, jongenheer! Ik snap je bedoeling! In orde!... Is het recht toe, recht aan?"

Hij ging vlug naar de aangewezen plek en met een wenk aan Pepita om te blijven waar zij was, wachtte ik zijn terugkomst. Binnen tien minuten was hij terug en toen hij bij mij was, knikte hij mij toe en klopte op verschillende van zijn zakken.

„Dat is in orde, jongenheer! Nu kun je met me meegaan!"

HOOFDSTUK XXI.

Ik hoor veel nieuws.

Hij had iets over zich — zijn rustige glimlach, het geestige tintelen van zijn oogen, iets bijzonders in zijn manier van doen — dat ons vertrouwen gaf; wij waren er van overtuigd, dat hij de waarheid sprak, toen hij zeide weekhartig te zijn. Bovendien waren hij en ik nu in een bijzondere verhouding gekomen door het meenemen van het geld van Getch. Het was geen eerlijke zaak — maar ik heb er tot nu toe nooit eenige gewetenswroeging over gehad en ik zal het ook wel niet krijgen. Ik had gegronde verontschuldigingen, ik moest voor Pepita zorgen en onze nieuwe vriend had rekening te houden met zijn maats; zij moesten hun deel hebben — en het was veel beter om van het geld, dat Getch zeer zeker niet op eerlijke wijze had verkregen, levende menschen te laten genieten, dan het bij een doode achter te laten. En ik was hoogst dankbaar, dat ik daaraan gedacht had als redding uit den nood — nu zouden wij dus van het eiland kunnen vertrekken.

Toen wij uit het kreupelhout in de open vlakte kwamen, beving mij plotseling een schrik en ik wendde mij tot onzen metgezel.

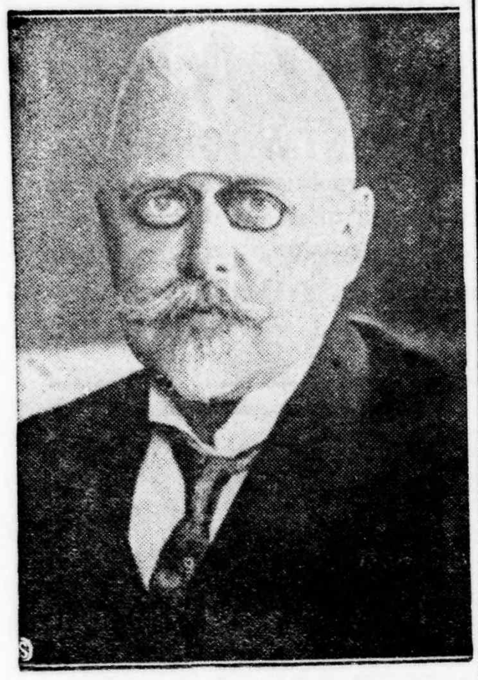
„Hoor eens!" riep ik uit. „Stel... veronderstel nu, dat wij Krevin tegenkomen?"

Ik had hem niet verteld, dat Krevin een familielid van mij was, ik vond het niet noodig, dat te vertellen. Hij knikte, alsof hij mij begreep.

Italië en Oostenrijk.

Het bezoek van Schober aan Italië.

De eerste ontmoeting tusschen Mussolini en den Oostenrijkschen kanselier Schober, thans in Italië op bezoek, had Dinsdag met buitengewone plechtigheid plaats. Schober had alle eerbewijzen in ontvangst te nemen, welke als regel slechts aan een vertegenwoordiger van een groote mogendheid worden betoond.

Ofschoon de bladen — blijkbaar hiertoe geïnstigeerd — vermelden dat geen overdreven beteekenis moet gehecht worden aan het bezoek, daar dit slechts de vriendschappelijke relaties tusschen beide landen accentueert, zien zij zelve deze verklaring voorbij door een groote plaats toe te kennen aan de bijzonderheden van het bezoek en de groote politieke beteekenis daarvan, waardoor waarschijnlijk de Italiaansch-Oostenrijksche betrekkingen op een nieuw plan komen te staan.

Het onderhoud van beide staatslieden duurde meer dan een uur, terwijl daarna een communiqué werd uitgegeven, waarin er de aandacht op werd gevestigd, dat het gesprek in den meest vriendschappelijken geest werd gevoerd en een overeenstemming op alle punten tot resultaat had.

Schober zal ook een audiëntie bij den Paus aanvragen; bovendien zal hem door den Koning een onderscheiding worden toegekend, nl. de orde van Annunzieta, de hoogste welke bestaat en die den drager verheft tot „neef van den Koning".

De Oneenigheid in de Fransche Regeering.

Tardieu noodigde de partij-leiders der regeerings-groepen uit om de binnenlandsche situatie te bespreken, waarop hij van den leider der links-radicale groep, Danielou, een schrijven ontving, meldende, dat zijn — Danilou's — partij, waarvan Briand en Loucheur de voornaamste leden zijn, niet meer tot de regeerings-groep behoorde.

Dit incident had tengevolge, dat Dinsdag in de lobby Tardieu Danilou hierover aansprak en laatstgenoemde toen zijn verzekering herhaalde. Deze uitspraak wordt uitgelegd als het gevolg van een groeiende oneenigheid tusschen Tardieu aan de eene zijde en Briand en Loucheur aan den anderen kant, waarom men niet verwacht, gelijk wij gisteren reeds hebben gemeld, dat de huidige regeering de Londensche vijfmogendheden-conferentie lang zal overleven.

Hevige Stormen.

De eerste dagen van deze week woedden hevige stormen in de Golf van Biskaye. Nabij het dorp Seulec braken de dijken door, waarop het water tot op kilometers afstand in het land vloeide. Het dorp moest worden ontruimd; zware verliezen aan have en vee werden geleden.

Uit Bordeaux kwamen militairen te hulp die, in samenwerking met de bewoners, de schade trachtten te herstellen.

Bianchi. †

De laatste eer.

Bianchi, de Italiaansche minister van Openbare Werken, is overleden.

Dinsdag verzamelden zich duizenden in de grooote zaal van het hoofdkwartier der fascistische partij, waar het lijk van den minister lag opgebaard. Officieren van de fascistische „militia" vormden een eerewacht. Een van de eerste bezoekers was Mussolini, die den overledene, die een van zijn meest verknochte medewerkers was, driemaal op het voorhoofd kuste. Hun samenwerking dateerde van de periode toen beiden nog vurige socialisten waren.

Het lijk van den minister zal op kosten van den staat in het dorp Belmonte, de geboorteplaats van Bianchi, worden bijgezet.

Het Lot van Primo.

Naar men Dinsdag uit Madrid meldde, vaardigde de Spaansche Regeering een bevel uit waarbij den vroegeren dictator Primo de Rivera en zijn medewerker Anmido, den vroegeren minister van Binnenlandsche Zaken, werd verboden Madrid te verlaten.

De Noordelijkste Bank-Débâcle.

Circa honderdduizend bewoners van IJsland verliezen bij de deconfiture van de Islands Bank, waardoor de geheele economische structuur van het eiland in de war is gebracht en vele handelaren en burgers geruïneerd zijn.

Men vreest, dat het geheele aandeelenkapitaal verloren is, terwijl de schulden op dertig millioen kronen worden geschat. De waarden der activa zijn problematiek.

Ten einde een paniek te voorkomen, deelde de Deensche Regeering Dinsdag mede, dat zijde verantwoordelijkheid op zich neemt voor de uitgegeven bankbiljetten en tevens voldoende credieten zal verstrekken ten einde de bank in staat te stellen haar activa te realiseeren.

Een Prins als Wan-betaler.

Het Hof te Boedapest stond dezer dagen de uitzetting toe van den Turkschen prins Abdoel Kadir, een zoon van wijlen Sultan Abdoel Hamid, die thans zijn brood verdient als leider van een strijkje en zes maanden huur achterstallig was.

De prins protesteerde en verklaarde dat hij juist een proces had gewonnen tegen de Grieksche regeering, die hem een maandelijksche onderstand van duizend pond sterling had toegestaan.

De Zoubkoff-affaire.

Het Hof te Keulen riep Dinsdag een vergadering bijeen van de crediteuren van wijlen Prinses Victoria, vroeger mevrouw Zoubkoff, wier verwanten een regeling wenschen te treffen voor de nagelaten schulden, nadat 15.000 mark aan Alexander Zoubkoff betaald is voor haar minne-brieven.

Laatstgenoemde, die door de ontvangen som weer eenigszins in goeden doen is, denkt er over wederom in het huwelijk te treden met een *bar-girl* uit Keulen.

Wie was de echte Gaby Deslys?

Mistinguett trad eens vóór den oorlog op, toen een oude dame uit het publiek opstond: „Het is mijn gestolen dochter." Dit avontuur der twee moeders overkomt thans de overleden danseres Gaby Deslys alias Gabrielle Caire, die bij haar dood haar heele fortuin aan haar vermeende vaderstad Marseille legateerde. De Hongaarsche familie Navratil maakt aanspraak op deze erfenis, zeggende dat Gaby Deslys haar dochter is.

Op een strand zou de echte Gabrielle Caire, die aan een ongeneeslijke ziekte leed, vervangen zijn door het sterk gelijkende danseresje Edwige Navratil.

De vrienden van Gaby Deslys begrijpen niet, dat dit blonde meisje met sterk Marseilleesch accent een buitenlandsche zou zijn. Daarentegen herkenden Hongaarsche kennissen haar duidelijk in de film: *La Parisienne*. Op de rechtbank zullen de schrifturen der echte en valsche Gaby vergeleken worden, meldt de *Tel.*

NEDERLAND.

Auto door een Afsluitboom gereden.

Op Nieuwjaarsdag, des namiddags omstreeks zes uur, is een automobiel door een der afsluitboomen van den spoorweg, welke den Ouden Amersfoortschen Straatweg even voorbij Hotel Birkhoven kruist, juist op het moment, dat uit de richting Amsterdam een trein in volle vaart naderde, gereden.

De auto en de stukgereden afsluitboom kwamen dwars over de rails te staan en te liggen. Hoewel de automobilist en omstanders onmiddellijk pogingen in het werk stelden om het spoor vrij te maken, zou een ongeluk onvermijdelijk zijn geweest, indien niet de wisselwachter de tegenwoordigheid van geest had gehad, het zich vlak vóór den overweg bevindende signaal op onveilig te stellen. De naderende trein kon daardoor juist te rechter tijd tot staan worden gebracht.

De afsluitboom was geheel vernield; de auto had slechts zeer geringe schade, hetgeen te danken was aan het feit, dat het voertuig een zeer matige vaart had. Het ongeval moet toegeschreven worden aan het feit, dat eenige voetgangers zich voor den afsluitboom opgesteld hadden waardoor de op den afsluitboom aangebrachte roode reflectorglazen onzichtbaar waren.

Duitsche Smokkelaars onder Vuur.

In het laatst van December passeerde onder Haanrade onder de gemeente Kerkrade een auto, geladen met smokkelwaar. Door de Duitsche politie werd de chauffeur gesommeerd te stoppen, doch hij gaf daaraan geen gevolg en reed in snelle vaart door, aldus de *Tel.*

Een der beambten zag nog kans op de treeplank van den auto te springen; hij trachtte den auto te doen stilstaan. De chauffeur verhinderde dit, waarop de beambte van zijn wapens gebruik maakte en den chauffeur een doodelijk schot toebracht. Ook op de andere vier inzittenden loste hij schoten. Een hunner werd in de borst getroffen. Hij werd naar het hospitaal te Kerkrade overgebracht. De drie anderen wisten te ontkomen. De auto is in beslag genomen.

Haar Kind gedood.

De echtgenoote van den heer P. te Waalwijk heeft in een vlaag van waanzin haar 4 maanden oud kind in een badkuip verdronken. De vrouw is naar een krankzinnigengesticht overgebracht. (*Tel*).

De K.L.M. gedurende 1929.

In 1929 bevonden de vliegtuigen der K.L.M. zich gedurende 12.324 uren in de lucht en legden daarbij omstreeks 2 millioen K.M. af. Over 1928 waren deze cijfers resp. 10.171 uren en 1.623 000 K.M. Gemiddeld legden de vliegtuigen in 1929 per dag 6400 K.M. af, hetgeen ongeveer overeenkomt met halfweg Amsterdam—Batavia! Het gemiddelde in 1928 was 1000 K.M. per dag.

— Zij schreef: Zeven uur op den hoek, een opgerolde parapluie als herkenningsteeken.

(*Der Gotz, Weenen*)

KUNST EN LETTEREN.

NIEUWE BOEKEN.

Ella Vemor: Uit één gezin. Uitg. Valkhoff en Co. Amersfoort.

Een schrijfster die het wel goed bedoelt—maar bij de bedoeling mag het volgens Bolland niet blijven. De tendenz is, aan te toonen, dat het thuis toch maar het prettigst is. Wat met een korreltje zout moet worden genomen. Zeker, de ideaal moeder en daaromheen het ideale gezin — dat vormt een mooi schilderijtje. Maar is de werkelijkheid niet dikwijls heel anders? En de meisjes uit de andere gezinnen, worden die rijker wanneer zij deze boeken lezen van dat wat je niet hebt, waar je hoogstens eens van droomen kunt? We meenen dat van deze schrijfster wel beter werk verschenen is.

De plaatjes van H. Pieck zijn niet onverdienstelijk.

DE R.

*

Cissy van Marxveldt: Marijke: Valkhoff en Co. Amersfoort.

Ach ja, Cissy van Marxveldt is immers de schrijfster van Joop ter Heul? Als het u niet bekend was zoudt gij het bij de lezing van dit vlot geschreven boek wel ervaren. Marijke oftewel Spriet is een oudere editie van Joop. Wie dus een dergelijk boek nog eens lezen wil, moet dit ter hand nemen, maar—zij mag dan ook niets anders verwachten. Cissy heeft zich gespecialiseerd op het Joop-type; de aardige maar dikwijls angstige flapuit op wie je toch onmogelijk kwaad worden kunt. Ze zijn er te weinig!

Alleen het slot is wat geforceerd. Dat de vier meisjes ineens echtgenooten hebben, is te veel van onze welwillendheid gevergd. Zoo'n gelukkig slot tref je alleen maar in de film aan. En dan—de invallen en de uitdrukkingen die Joop had, waren een verrassing in Joop ter Heul, doch ze zijn het nu niet meer, tenminste voor hen die het genoemde boek lazen. Voor het overige—een aardig en goed geschreven boek, met illustraties van Hans Borrebach, die het wel doen.

De R.

Een Giorgione ontdekt.

Toen de heer H. Prakke te Nijmegen bezig was een oud paneel, eigendom van een overoude Nijmeegsche familie, te restaureeren, werd hij verrast door de schitterende kleuren van het zeker wel 400 jaar oude, buitengewoon knappe schilderwerk, voorstellende een Ecce Homo, meldt het *Hbl.*

Een even oud etiket aan de achterzijde vermeldde den auteur, nl. Barbarelli, genaamd Giorgione, een Italiaansch schilder, leermeester van Titiaan en leerling van Bellini. Giorgione was beroemd om de wijze waarop hij de techniek beheerschte; handen en huid schilderde hij als leefden zij en zijn werk trof door de onnavolgbare zielsuitdrukking.

Wat nu het ontdekte meesterstuk betreft, dit is in ouden tijd in twee stukken gebroken en werd toen door een zekeren Guido (Guido Reni?) voor den eigenaar Fabri (Faber) hersteld. Ook dit feit is in de Italiaansche taal op de achterzijde van het paneel vermeld. Volgens het *Biographisch Woordenboek* heeft de familie Fabri of Faber omstreeks 1500 in Italië gewoond. Een der leden dier familie, schrijver van *In Jesu Christi* en bevriend met Erasmus, was te Nijmegen geboren. Het schilderstuk is thans nog eigendom van nakomelingen van de familie Faber.

Het feit, dat het fraaie schilderwerk met een dikke vernislaag bedekt is geweest, heeft er zeker niet weinig toe bijgedragen dat het zoo goed geconserveerd is.

Waarom is het Schaakspel zoo populair?

Wij houden allen van het vechten, of het nu lichamelijk of geestelijk is

door

J. R. CAPABLANCA.

(*De voormalige wereldkampioen in het schaakspelen.*)

Gedurende een groot internationaal schaaktournooi wacht de geheele wereld in hevige spanning de uitslagen af. De bladen van alle landen hebben een groote ruimte over voor de vraagstukken van dit spel. Ik zal U hier trachten duidelijk te maken, waarom het schaakspel over de geheele wereld zoo geliefd is. De karakteristieke eigenschappen van onzen tijd zijn volstrekt niet van wijsgeerigen aard, zoodat zij geen rust en waarnemingsvermogen kweeken; en deze beide factoren zijn toch onontbeerlijk bij het schaakspel. Wij leven veeleer in een eeuw van onrust. Desniettegenstaande is het schaakspel meer populair dan ooit. Wanneer wij een onderzoek doen naar de oorzaken van deze omstandigheid, dan moeten wij tot de conclusie komen, dat het schaakspel, hoe zeer het in schijn geheel verschilt, toch overeenkomt met den geest van onzen tijd.

Meer dan ooit worden physische en intellectueele waarden op prijs gesteld, en daardoor hebben de verschillende takken van sport aan belangrijkheid gewonnen. Er is geen sport of spel ter wereld, die niet een ontzaglijk aantal aanhangers heeft. De meerderheid van het menschdom, ofschoon zij niet actief deelneemt aan de sport, heeft er toch belangstelling voor, en stroomt naar de wedstrijden. Men verlangt er hevig naar getuige te zijn van de worsteling om de suprematie tusschen physische en intellectueele krachten. Ik ken vele menschen, die zelf geen schaak kunnen spelen, maar die goed op de hoogte zijn van de meesters aan het schaakbord, en weten, wie de kampioenen zijn bij wereldbekende schaakwedstrijden.

Wanneer gij mij vraagt, waardoor iemand eigenlijk een goede schaakspeler wordt, dan moet ik antwoorden, dat het onmogelijk is, een absolute definitie te geven van de kwaliteiten, die hij moet bezitten, als hij een meester in de kunst wil worden — want het is even goed een kunst als schilderen of beeldhouwen. Men kan evenmin een goed schaakspeler worden als men een kunstenaar kan worden, wanneer men geen aangeboren talent op dit gebied bezit.

In het algemeen kan men wel zeggen, dat menschen, die in hun jeugd een voorliefde voor wiskunde toonen, gewoonlijk later belangstelling in de schaakkunst aan den dag leggen. Abstracte studie is een goede voorbereiding voor het schaakspel. Feitelijk is schaakspelen een exacte wetenschap, maar aan den anderen kant moet iemand ook over een groote mate van verbeeldingskracht beschikken, om in dit spel succes te oogsten. Groote geleerden, die de wereld in verbazing zetten door hunne ontdekkingen, deden deze niet altijd door zuiver logische gevolgtrekkingen, maar dikwijls speelde ook een levendige verbeelding de rol.

Een goed schaakspeler moet zoowel uitgerust zijn met logica als met verbeeldingskracht. De kwaliteit alleen helpt niet om iemand in dit spel te doen slagen. Nadenken is noodzakelijk, en een snel oordeel, om gebruik te maken van de fouten van zijn tegenstander. Wanneer twee groote meesters tegen elkaar spelen, worden er natuurlijk geen fouten gemaakt, maar hij, die het eerste het plan en de bedoelingen van zijn tegenpartij doorziet, wint ten laatste het spel.

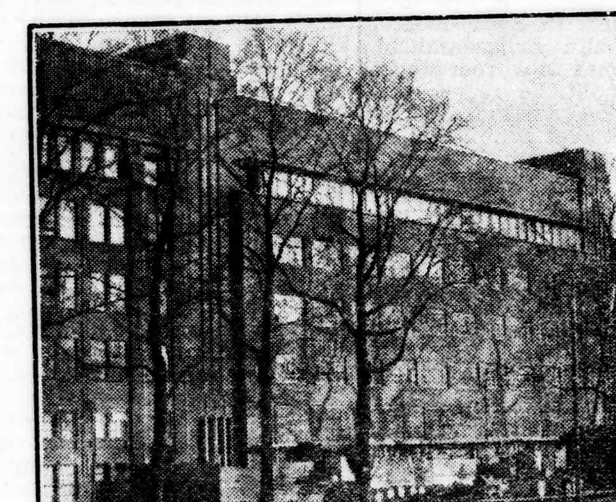
Sommige beroemde schaakmeesters hebben de taktiek om altijd aan te vallen, andere nemen een verdedigende houding aan, en beginnen eerst op het eind van het spel aan te vallen.

Het schaakspel is in Perzië uitgevonden, kwam vandaar naar Indië, en eindelijk naar Arabië. Eeuwen geleden hebben de Arabieren en Turken op hun veroveringstochten het schaakspel naar West-Europa gebracht. Ofschoon het spel uit het Oosten stamt, en de Oosterlingen bekend staan voor hun geduld, is op het oogenblik het blanke ras meester in het spel, en gedurende deze eeuw waren de blanken de beste spelers. Misschien zijn er meer schaakspelers in het Oosten, maar de Europeanen hebben de wetenschap van het schaakspel opgebouwd.

Het is moeilijk te zeggen, welke natie de beste spelers voortbrengt. Ik ken Engelsche spelers, die met meer verbeeldingskracht begiftigd zijn dan Spanjaarden, en ik heb Italianen en Hongaren ontmoet, die kalmer en terughoudender waren dan Scandinaviërs. Vele landen bezitten eenige zeer goede spelers.

Mijn persoonlijk systeem van schaakspelen is feitelijk zeer eenvoudig, en is eigenlijk in contrast met mijn zuidelijke afstamming. Ik speel altijd voorzichtig en aanvaard geen enkel risico. Want roekeloosheid is in directe tegenstelling tot de beginselen van het schaakspel, dat geen kansspel maar een vaardigheidsspel is.

Men heeft mij vaak gevraagd, waarom de vrouwen, die op alle ander gebied van het leven uitmunten, tot nu toe in het schaakspel nooit een goed speelster hebben naar voren gebracht. Ik geloof, dat dit om dezelfde redenen is, als waarom vrouwen nooit goede wiskundigen geweest zijn. De psychologie der vrouwen brengt haar niet tot het schaakspel, en dat is maar goed ook, want zij kunnen elders met veel vrucht werkzaam zijn.

Het nieuwe gedeelte van het Jaarbeurs-gebouw te Utrecht nadert zijn voltooiïng.

„Ja, hoor, daaraan heb ik wel gedacht. Vermoedelijk moet hij hier ergens zijn, denk je?"

„Ja, hier ergens en zooals hij mij gezegd heeft, verwacht hij, dat u hem neeneemt. Wat doet u, als wij hem tegen komen?

„Ik zal hem moeten teleurstellen", antwoordde hij rustig. „Ik wil niets met Krevin te maken hebben, na alles wat ik gehoord heb en gezien, in 't bijzonder gezien. Zaken, zooals ik zou gedaan hebben... en dacht te doen... met hem en met Getch, dat is alles best, maar moord en dergelijke dingen, dat is wat anders. Ik wil geen Krevin aan boord van mijn schip hebben... Wat ik beloofd heb, jongenheer, dat zal ik doen... en dat is om jullie beiden aan wal te brengen, veilig en wel. En, kijk eens!" vervolgde hij, toen wij op een punt kwamen, vanwaar wij een ruim uitzicht hadden. „We doen goed hier eens rond te kijken en uit te maken wat de beste plaats is om te landen. Je zult wel begrijpen, dat ik niet te dicht bij een haven wil komen en ook niet daar, waar veel vaart is... of een kustwacht."

„Wat stelt u dan voor? Dat moet u beslissen."

„Wat ik voorstel is dit. Wij stoomen naar zee en varen wat op en neer — naar het Oosten of Westen — tot het donker wordt. Dan stoomen we naar een geschikt punt en daar zetten we jullie aan wal. Maar waar? Jij zult de kust hier wel kennen."

„Elk plekje! Van Wreddlesham tot Kingshaven!"

Ik wees naar het Westen. „Ziet u het punt, dat in zee steekt?" vroeg ik. „Dat is Summerstead — drie mijl van ons dorp. Als u ons daar aan wal kunt zetten......"

„Hoe dicht kunnen wij daar bij de kust komen? Ben je daar bekend?"

„Ja, vrij goed. Ik kan u daar tot op een halve mijl van de kust brengen. Het is daar diep."

„Dat is dan in orde! Summerstead Point dus ...... in donker. En je bent dan drie mijl van huis? Hoe wil je dat dan verder klaar spelen?"

„We kunnen in Summerstead een wagen krijgen. En als dat niet lukt, gaan we loopen."

„En laten we nu eens gaan hooren of mijn menschen iets gehoord of gezien hebben van Krevin."

Wij gingen naar de boot op het strand. Een der bewakers was vast in slaap; de andere rookte een pijp. Hij had niemand gezien of gehoord; hij staarde Pepita en mij met verbazing aan. Dat deed ook de slapende toen hij wakker werd. Onze man nam beiden ter zijde en begon een fluisterend gesprek; ik begreep waarover zij het hadden.

„Geloof jij, dat we bij die menschen veilig kunnen zijn, Ben?" vroeg Pepita. „Ik meen met die twee anderen.

Ik begreep wat zij bedoelde. De twee anderen waren beslist schilderachtig — en hadden ook beslist een ongunstig uiterlijk. Zij zouden zeer zeker gebaat zijn geweest door een behandeling met water en zeep en door een bezoek bij den barbier, want haar en baard waren in langen tijd niet geknipt. Wat hun kleeren betreft, zagen zij er uit of zij eenige maanden zonder naald en draad op een rots midden in den oceaan hadden doorgebracht. Toch deelde ik Pepita's fluisterend oordeel niet, dat zij er uitzagen als zeeroovers.

„Meer als schipbreukelingen vind ik. Hoe dan ook, wij moeten een kansje wagen. Als wij maar op den vasten wal kunnen komen ......"

De drie mannen kwamen naar ons toe; onze vriend hielp ons in de boot en wij gingen op weg naar het schip.

„Het is in orde", fluisterde de kapitein. Dat is een goed idee van je geweest om mij te vertellen van dat goedje, dat in de zakken van Getch zat! In zoo'n beetje geld zit heel wat overredingskracht, en het is een geluk voor je geweest, dat Getch goed gespekt uit zijn huis ging. En wees jullie maar niet bang dat je aan boord niet goed behandeld zult worden."

Hij hield zijn woord wat dat betreft. Toen wij aan boord kwamen en de stoomboot koers zette naar het Zuiden, gaf hij ons thee met verschillende lekkernijen, zooals jam en een bijzonder goede plumcake, die, zooals hij zeide, bij zijn mannen zeer in den smaak viel. Voor ons maal was afgeloopen, was Pepita reeds ingedommeld, uitgeput door de vermoeienissen en inspanning van den dag. Ik maakte een rustbed voor haar in de schaduw van een dekhut van kussens en reisdekens, en eenige minuten later was zij in diepen slaap. Ik zat bij haar, besloten om wakker te blijven, hoewel ik zelf ook doodop was en naast mij zat de weekhartige zeeman, bij wien door het aanschouwen van Pepita sentimenteele gevoelens werden opgewekt.

„Een buitengewoon lief jong meisje is dat, jongenheer!" mompelde hij, terwijl hij met de steel van zijn pijp naar Pepita wees. „Ik heb zelf een meisje van dien leeftijd en dat is zeker, ik had haar niet graag in de knel gezien zooals jullie vanmiddag, hoewel ik natuurlijk niet weet hoe jullie daar kwamen."

In aanmerking genomen wat hij voor ons deed, vertelde ik hem zooveel als ik goedvond: waarom wij gevangen genomen waren en hij luisterde aandachtig en aan het eind van mijn verhaal schudde hij het hoofd.

„Geboren en getogen in deze streken, vermoed ik?" vroeg hij „Nu, dan zul je wel gehoord hebben dat hier nog wel eens vrijhandel wordt gedreven?"

„U meent smokkelhandel?" vroeg ik.

„Die naam kun je evengoed gebruiken als de andere. Wat steekt er in een naam? Heb je daar wel eens van gehoord?"

„Ik heb wel eens hooren zeggen, dat er hier nog wel gesmokkeld wordt. Niet zooals vroeger natuurlijk!"

„Neen. Ze hebben hier vroeger een besten tijd gehad, dat is zeker. Ik ontmoette eens iemand ... — iemand, die boeken las en dichterlijk werd als hij een paar glaasjes op had en die liet mij eens een gedicht hooren over dien tijd; dat was niet lang geleden in een herberg op de Dorset-kust. Laat eens zien ...... hij deed het zoo dikwijls, dat ik het onthouden heb. Het was ongeveer zoo:

Vijf en twintig ponys
Draven in het duister ......
Drank voor den dominee
Spek voor den klerk
Zijde voor 'n dame, brieven voor 'n spion.
Kijk naar de muur, mijn schat, als de heeren gaan voorbij.

„Zoo luidde het en het waren mooie woorden ook en dat waren goede oude tijden, jongenheer, toen men de kinders zei om hun gezicht naar den muur te draaien op mooie nachten, zoodat zij de vrijhandelaars niet konden zien als ze met hunne goederen van zee het land in reden. Dat is alles voorbij, zoo als zoovele goede dingen! Toch gebeurt er nog wel eens zoo iets.. en Getch en Krevin weten daar alles van!"

Ik knikte en luisterde nieuwsgierig verder.

„Krevin!" ging hij peinzend verder. „Ik ken Krevin al lang! Hij was een slecht mensch. Zoo iemand, begrijp je, die zaakjes op touw zette... en zich dan achterbaks hield. Hij werkte hier niet veel... voornamelijk op de oostkust... daar in de moerassen van Essex; zoo nu en dan kwam hij in Dorset. Een tijd lang was hij heelemaal niet in Engeland...... hij was toen in Indië en Birma en in China geweest, die man. En naar mijn idee, jongenheer, was hij het die het voor Getch klaar speelde om de herberg te Wreddlesham te krijgen... Getch, die is uit Cornwallis van geboorte. Die twee, denk ik, wilden hier handel gaan drijven en nu is dat natuurlijk afgeloopen. Voor Getch zeker!"

Ik bewaarde het stilzwijgen; daarna stelde ik hem een vraag. Want ik was zeker dat hij meer wist dan hij wilde loslaten en ik hoopte dat ik hem aan de praat zou krijgen.

„Wie denkt u, dat Getch vermoordde?"

Hij keek mij rustig aan en dempte zijn stem.

„Onder ons gezegd, ik geloof vrij zeker, dat Getch vermoord werd door Krevin. En je kunt ook wel aannemen, dat Getch en Krevin samen die Cousins om zeep brachten. O, zeker!"

Ik keek hem verbaasd aan, en dat viel hem op. Hij ging verder.

„In de laatste haven waar ik was — gisterenavond, las ik in alle kranten, die ik te pakken kon krijgen, over die Gallowstree-zaak. Ik houd het er voor, dat Krevin, die een slimme kerel is, begrijp dat goed, alles bedisselde om die Chineesche prullen van die dame in handen te krijgen, omdat hij wel wist, dat die dingen kostbaar zijn, een hoop geld waard, en hij overlegde dat met Getch en zij haalden Cousins over om die dingen te stelen. Waarom? Cousins was een buitengewoon handig inbreker. Hij..."

„Kende u hem?" vroeg ik „Persoonlijk?"

(Wordt vervolgd).

Nieuwe Belgische anti-tuberculose-zegels. Evenals het vorig jaar vertoonen deze weldadigheids-postzegels verschillende kijkjes in België. Deze zegels zijn uitgegeven in de waarden van 5 c., 25 c., 35 c., 60 c., 1.75 frs. en 5 frs.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL.

Soekaboemi — Batavia.

Wij lezen in het *A.I.D.* dat Soekaboemi Zondag de volgende ploeg zendt voor de ontmoeting met Batavia.

Van Koetsveld,
Palupessy, Teunissen,
Krispijn, Wassenaar, Schaalje,
Nana, Lian Gie, Beetz, Affandi, Hijmans.

Djokja—Soerabaia O- 4.

Uit Soerabaia meldt men ons:

De wedstrijd tusschen Djokja en Soerabaja, welke Zondagmiddag gespeeld werd, eindigde in een overwinning van Soerabaja met 4—0. De stand bij rust was 3—0.

Boyer viel na vijfentwintig minuten spelen uit wegens een oogblessure en werd vervangen door E. de Raadt.

Het was schitterend voetbalweer. Het veld was in uitstekende conditie. De overwinning van Soerabaja was volkomen verdiend, ofschoon Djokja wel een tegenpunt had verdiend voor het harde werken in de laatste tien minuten van de eerste helft.

De Soerabaja-verdediging moest toen alle zeilen bijzetten om onheil te voorkomen.

Het spel van Djokja viel overigens tegen, met uitzondering van dat der backs en keeper, die tot de eerste-klaskrachten kunnen worden gerekend. Overigens maakte het spel van Djokja een primitieven indruk, terwijl de voorhoede er niets van terecht bracht. Bepaald gevaarlijke momenten kwamen voor Hermanus dan ook slechts een keer, of twee, drie voor. Soerabaja domineerde volkomen gedurende den geheelen wedstrijd, behalve in bovenbedoelde tien minuten.

Het eerste doelpunt viel 10 minuten na het begin door Feuerberg, uit een voorzet van Uktolseja, vrij spoedig gevolgd door nummer twee van den voet van Sadjimin, die even voor de rust ook voor nummer drie zorgde. Het vierde en laatste doelpunt viel eerst ver in de tweede helft en kwam van den voet van Uktolseja na een throughpass van Gerrit de Raadt.

Soerabaja speelde over het geheel goed, doch was gehandicapt door het zeer kleine veld, iets meer dan de minimum-afmetingen, waardoor het vleugelspel volkomen werd gesmoord, terwijl ook het binnentrio te dicht op elkaar zat. De middenlinie was uitstekend.

De achterhoede en Hermanus waren goed, doch kregen niet veel moeilijk werk. De linkerhalf, Sie Liong, was de ster van het veld; in ieder opzicht was zijn spel af.

De publieke belangstelling viel niet mee. Van de autoriteiten waren o. a. aanwezig gouverneur Van Gessler Verschuir en de plaatselijk militair commandant.

Scheidsrechter was de heer Rapp uit Semarang. In de eerste helft was hij zeer goed en vlot, doch in de tweede helft werden vele overtredingen van beide zijden door hem over het hoofd gezien.

Semarang — Malang

Aan de *Loc.* ontleenen wij het volgende verloop van den wedstrijd Semarang — Malang.

Een paar minuten over half vijf wordt begonnen. De Semarangers spelen in het wit, de Malangers zijn gekleed in groene trui met witte band en witte broek. De opstelling is als volgt:

Semarang: Pilouw
Tjong Tiang Lok W. de Jongh
Hartung Risamena Scharff
Soedibjo Eiternich Kiem Ing Schansman
Koe Kee Han

●

Wie Bo Wie Gong Toonsen Biauw Liang
Keereweer
Noll Rijndorp Severien
Asmadi Bian Bo
Malang: Breuring

Hartung heeft den toss gewonnen en Toonsen trapt af. Na eenige aanvallen van Malang, welke worden onderbroken, wordt de Semarang-voorhoede aan het werk gezet; Eiternich schiet, de bal springt tegen de lat. Het blijft gevaarlijk voor Malang en een hoekschop is het resultaat.

Als deze genomen is, volgt weer een schot van Eiternich, doch nu is een knie van een Malang-back in den weg. Bij een direct volgenden aanval plaatst Schansman den bal naar Kee Han, deze zet voor en met een onhoudbaar schot maakt Eiternich het eerste doelpunt. Er is dan vijf minuten gespeeld.

Het spel van Malang is goed; te veel wordt echter op den middenvoor gespeeld. Eenige aanvallen van Semarang worden onderbroken door buitenspel. De Malangers krijgen een kans uit duizenden als De Jong mist, maar de Malanger wordt zenuwachtig en schiet vlak voor doel naast!

Aan den anderen kant vliegt de bal na een keihard schot van Eiternich over de lat.

Twintig minuten is er gespeeld, als de middenvoor van Malang even met den bal manoeuvreert en met een schitterend onverwacht schot in den hoek den stand gelijk maakt.

Een volgende aanval is alweer gevaarlijk voor Semarang, maar Pilouw grijpt kalm op het goede oogenblik in. Het spel van Malang blijft kalmer, beheerscht, en in de Semarangsche verdediging vlot het niet erg.

Een prachtig schot van den linksbinnen, volmaakt onhoudbaar, brengt de tweede Malangsche goal. Een juweel van een doelpunt. Malang leidt met 2—1, maar twee minuten later zorgt dezelfde speler op vrijwel precies dezelfde wijze voor nummer drie. Een half uur is gespeeld. Drie-een voor Malang! Het ziet er voor Semarang niet erg gunstig uit. Vlak voor de rust wordt Kiem Ing als hij op het Malang-doel afgaat, van achteren geduwd en een strafschop wordt toegekend. Eiternich maakt geen fout en de achterstand is verkleind tot 2—3.

Onder regen wordt weer begonnen. De rust schijnt de Semarangers goed te hebben gedaan. Er wordt flink aangepakt en de eerste aanvallen worden op het Malang-doel ondernomen. De keeper loopt uit om een bal te onderscheppen, hij valt, de bal wordt weer op doel geschoten, doch net weet Breuring het leer nog van richting te veranderen. De bal wordt weggewerkt en komt dan bij Hartung, die van verre een hoog schot op doel lost.

De keeper beoordeelt den bal verkeerd en mist. Schansman loopt voor alle zekerheid den bal nog wat verder in het doel en de stand is gelijk. (3—3). Twee minuten na de hervatting. Kiem Ing is uitstekend op dreef. Hij speelt den bal iets vooruit en dan ontstaat een race tusschen Schansman en twee Malangers. Schansman schiet, maar de bal gaat naast. Even later echter ongeveer hetzelfde spelletje, weer een goed door Kiem Ing aangegeven bal.

Thans passeert Schansman zijn tegenstanders om met een kalm schot den stand op 4—3 te brengen. Semarang heeft weer de leiding en het vertrouwen keert bij de Semarangsche toeschouwers weer.

Bij een nieuwen aanval van Semarang heeft Eiternich moeilijkheden binnen het strafschopgebied en de scheidsrechter kent Semarang een strafschop toe.

Niet-fluiten bij deze onopzettelijke overtreding was beter geweest dan het toekennen van deze veel te zware straf. Een doelpunt is er het gevolg van en de stand is 5—3. Na goed samenspel tusschen het binnentrio scoort Schansman nummer zes. Gemaakt na buitenspelpositie.

Veld en bal zijn flink glad geworden door den regen en goed spel wordt er niet gemakkelijker op. De Semarangsche voorhoede blijft geweldig actief, vooral het tweetal Ping Kie—Schansman. Schansman scoort het zevende doelpunt, waarbij Ping Kwie buitenspel stond.

Even later scoort Ping Kwie uit een moeilijke positie (8—3); een blunder van den Malangkeeper, die op onbegrijpelijke wijze een zachten bal laat gaan, brengt het negende; van den voet van Eiternich komt tenslotte nummer tien, dat het laatste blijkt te zijn.

Zoo eindigt deze wedstrijd met een door het spel van de tweede helft volkomen verdiende overwinning van Semarang, maar met cijfers, die zeker niet de krachtsverhouding uitdrukken.

Nieuwjaarsvisite.

De koningin gaat haar Moeder gelukwenschen.

VAN ALLE ZIJDEN.

De Held van de Twintigste Eeuw.

De ware held van de twintigste eeuw is de onbekende voetganger uit Made-Drimmelen bij den Hout, die zonder ook maar acht te slaan op den verkeersagent, om vijf minuten over zes in den namiddag, rustig en zelfbewust de Leidschestraat overstak, schrijft de *Tijd*.

De man zou een standbeeld verdienen, als er nog plaats voor standbeelden overbleef bij het toenemende verkeer. Laat ons geen standbeeld voor hem oprichten. Laat ons een vluchtheuvel naar hem noemen!

De man trotseert zeven dooden met het allerijskoudste gezicht, dat wij ons maar kunnen voorschilderen aan een dragonder van Villars. Hij staat in een neteliger positie dan Napoleon op de brug van Lodi en hij heeft niet alleen geen kans om daardoor keizer van Frankrijk te worden, maar zelfs te Made-Drimmelen zal hij niet de eerste zijn, ofschoon hij goed beschouwd te Amsterdam heel wat meer dan de tweede was. Hij waagt zich aan grooter gevaren dan de drakendooder Siegfried, maar hem wacht geen Kriemhilde met een glimlach op het trottoir. Hij is de onbekende, onbeloonde overwinnaar van het grootste monster dat de lieve wereld ooit heeft meegemaakt: het monster van het snelverkeer.

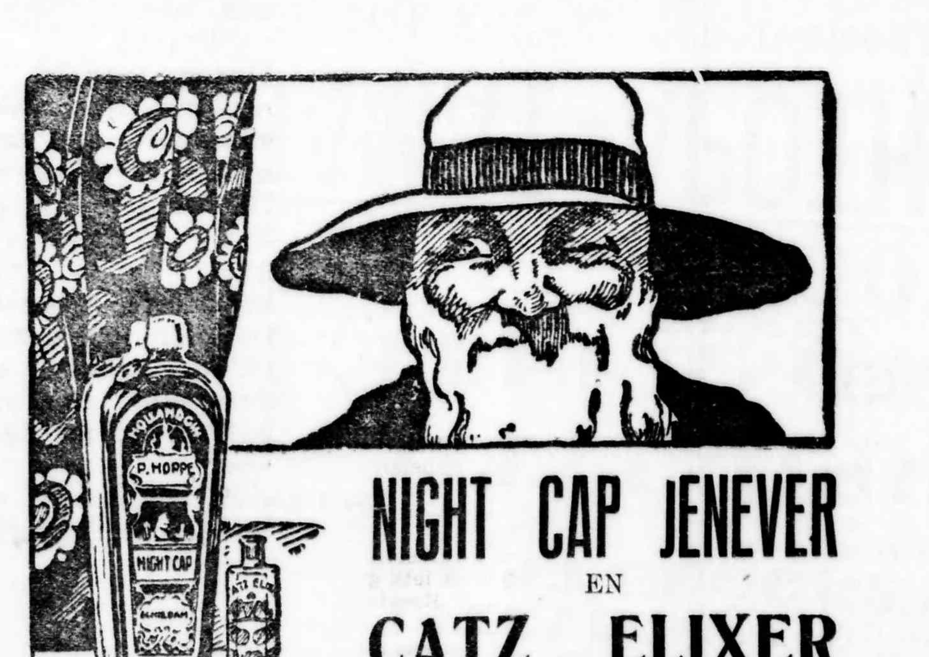
Zie Erich Maria Remarque, de schrijver van *Im Westen nichts Neues*, die heel den wereldoorlog meestreed tot het bloedig einde. Dag aan dag in doodsgevaar, door kogels gespaard, door geen schrapnel verwond, niet van een bajonet doorstoken, door geen tank verpletterd, werd hij in vollen vrede aangereden door een auto. Na zijn oorlogsboek, dat zooveel gruwelen openbaarde, zal hij nu wellicht beginnen aan een verkeersboek, dat Dante's *Hel* ver in den schaduw zal laten. Hij zal het leven schetsen van een bewaarschooljongen, die om zijn hachje te bergen in het paaltje met „Voorzichtig Rijden: School" moest klimmen, die op den leeftijd van achtjaar een aanval van acute hysterie krijgt als getuige bij de overrijding van twee honden, een oude juffrouw en een kinderwagen in dezelfde straat, die op zijn zeventiende jaar de nachtmerrie niet van zich kan afzetten, veroorzaakt door autolichten en sirenen, die zoolang hij voetganger en ongetrouwd blijft alle krochten van menschelijk leed doorwandelt, maar die eindelijk een Fordje en een vrouw vindt en aan de hand van deze vondsten opstijgt uit den poel der jammerklachten.

De man uit Made-Drimmelen, die geen groot auteur is, maar een waarachtig held, zal ons zijn dagboek sparen. Hij zal zijn vluchtheuvel in de Erich-Maria-straat missen. Zoo onrechtvaardig is de wereld en de roem.

ADVERTENTIEN.

„Jongeheer Bobby, moet ik aan je ouders vertellen hoe ondeugend je bent?"
„'t Kan me niets schelen, Sint Niklaas is toch al geweest."
(London Opinion)

MOPPEN.

Hij (tot den oudsten inwoner): Dat is allemaal heel mooi, maar heb je ooit wel eens een daad van belang gedaan?
Zij: — Doe niet zoo dwaas, Piet, hoor-de je niet, dat hij zijn heele leven in deze negorij heeft gewoond?

***

Voor weinig haren: Stacomb (dan lijkt 't meer).

***

Daar heb je de nieuwe onderwijzer— ik ben blij, dat ik een groote zuster heb.
— Ze helpt je dus bij je huiswerk
— Neen, ze glimlacht tegen hem.

***

Uw haar blijft „zitten" met Stacomb.

***

Hij: — Ik zou wel eens willen weten, of een jonge kerel met twee duizend gulden in het jaar kan trouwen.
Zij: — Maar niet met mij.

***

Voor heeren- en dames-haar: Stacomb.

***

— Wat een heerlijk idee van je Max om hier op onze huwelijksreis heen te gaan. Moet je toch eens kijken wat een pracht zonsondergang!
— Ja, ja, lang niet kwaad voor zoo'n klein dorpje!

***

Voor stugge haren: Stacomb.

***

— Wist de dokter wat je had?
— Hij was er vrij goed achter, want bij vroeg vijf gulden en ik had er zes!

***

Voor wilde haren: Stacomb.

***

— Voor den tweeden keer is nu al mijn fiets gestolen, terwijl ik me liet scheren. Wat moet ik daar toch tegen doen?
— Laat je baard staan!